

Sabor pridonosi smirivanju uznemirenosti javnosti

Uhićenje osumnjičenih za zločine počinjene u Gospicu u vrijeme obrane od velikosrpske agresije izazvalo je u dijelu javnosti sumnju da se dovodi u pitanje dostojanstvo branitelja, sudionika Domovinskog rata, te uz nemiреност javnosti o čijim razmjerima svjedoči činjenica da je peticija Središnjeg stožera za obranu digniteta Domovinskog rata Županijske Splitsko-dalmatinske dobila u nekoliko dana 88.000 potpisa branitelja i građana. Stožeri branitelja traže od Hrvatskoga državnog sabora da na sjednicama obaju domova zaštiti pravni poredak i vrijednosti Domovinskog rata, te da doneše izmjene i dopune Ustavnog zakona o suradnji s Haškim sudom.

Izaslanstvo stožera primili su 26. rujna potpredsjednik Sabora dr. Zdravko Tomac kao izaslanik predsjednika Sabora Zlatka Tomčića, i predsjednica Županijskog doma Sabora dr. Katica Ivanišević. U razgovoru su naglasili kako je Hrvatski državni sabor pravo mjesto za razmatranje zahtjeva stožera i da očekuje donošenje zaključaka koji će pridonijeti jačanju pravne države i čuvanju digniteta Domovinskog rata. Tom prilikom predsjednica dr. Katica Ivanišević je istakla kako riječ branitelja ima političku težinu i da će se njihovi zahtjevi razmatrati na sjednici Županijskog doma. To je doista i učinjeno i Županijski dom je nakon rasprave donio zaključak o prihvaćanju Deklaracije o ugrožavanju ustavnopravnog poretku, vladavine prava i djelovanju pravne države i Deklaracije o Domovinskom ratu, te ih uputio Zastupničkom domu kao poticaj za raspravu i usvajanje.

Pitanja obuhvaćena ovim deklaracijama uvrštena su u dnevni red Zastupničkog doma i njihovo razmatranje i donošenje odluke jamačno će pridonijeti otklanjanju nastalih nesporazuma i umirivanju javnosti koja je neprestano zapljuskivana problemima prošlosti, a ono što Hrvatskoj treba je usredotočenost na rješavanje gospodarske krize.

Ž. S.

	strana
– Uvodnik urednika	2
– Utvrđivanje dnevnih redova	3
– Aktualno prijepodne	8
– Ugrožavanje ustavnopravnog poretku, vladavine prava i funkcioniranje pravne države	20
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu	30
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju kaznenopravne Konvencije o korupciji; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji o sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju inicijativa za suradnju u jugoistočnoj Evropi – SECI regionalnog centra (SECI CENTRA) za suzbijanje prekograničnog kriminala; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja	32
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama jako pogodenim sušama i/ili dezertifikacijom osobito u Africi	37
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola od 3. lipnja 1999. godine o izmjenama Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine (Protokol 1999.) i Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine u verziji Protokola o izmjenama od 3. lipnja 1999. godine s pripadajućim dodacima	38
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o sanaciji određenih poduzeća	39
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o uvjetima kredita i zajmova određenih pravnih osoba	41
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o morskim lukama	42
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o ovlasti Vlade RH da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora	44
– Prijedlog zakona o dopunama Zakona o prekršajima	45
– Nacrt prijedloga i Konačnog prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj tarifi	47
– Financijsko izvješće Hrvatske narodne banke po godišnjem obračunu za 1999. godinu; Financijski plan Hrvatske narodne banke za 2000. godinu; Godišnje izvješće Hrvatske narodne banke za 1999. godinu	47
– Odgovori na zastupnička pitanja	52

PRIKAZ RADA:

- _ 45. SJEDNICE ŽUPANIJSKOG DOMA HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA ODRŽANE 26., 27. I 28. RUJNA 2000.**
- _ 7. SJEDNICE ZASTUPNIČKOG DOMA HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA ODRŽANE 27., 28. I 29. RUJNA TE 4., 5., 6... LISTOPADA 2000.**

Utvrdjivanje dnevnih redova

Jesensko zasjedanje Sabora započelo je utvrđivanjem dnevnog reda sjednice u oba doma. Evo tijeka njihovih rasprava.

Cetrtdesetpetu sjednicu Županijskog doma otvorila je predsjednica Doma prof. dr. Katica Ivanišević, nakon čega je izvedena himna »Lijepa naša«. Posebno je pozdravila predstavnike Vlade, članove predstavničkih tijela i predlagatelja zakona, te predstavnike Stožera za obranu digniteta Domovinskog rata koji su pratili sjednicu.

Podsjetila je da je ovom sjednicom započeto drugo redovito zasjedanje koje prema Ustavu Republike Hrvatske traje od 15. rujna do 15. prosinca.

Minutom šutnje odana je počast umrlome prvoj predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu, te svim palim hrvatskim braniteljima i civilnim žrtvama Domovinskog rata.

Nakon što je utvrđeno da je prisutno 50 zastupnika što je natpolovična većina, Dom je mogao donositi pravovaljane zaključke.

Usvojen je i tekst zapisnika s prethodne sjednice, na koji nije bilo primjedi, i pročitan prijedlog dnevnog reda za ovu sjednicu.

Kao i obično zastupnici su dobili prijedlog dnevnog reda o kojem će raspravljati i Zastupnički dom, zajedno s pozivom za sjednicu, ali su pristigli i prijedlozi da se dopuni.

Predsjednica je pročitala sve nove prijedloge: Prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji o sprječavanju i suzbijanju prekoračenog kriminala i Povelje o organizaciji djelovanja inicijative za suradnju u Jugoistočnoj Europi; Prijedlog nacionalnog programa protuminskog djelovanja u Republici Hrvatskoj; Izvješće

Prijedlozi dnevnih redova

* Aktualno prijepodne (ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola od 3. lipnja 1999. godine o izmjenama Konvencije o međunarodnom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine (Protokol 1999.) i Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine u verziji protokola o izmjenama od 3. lipnja 1999. godine s pripadajućim dodacima (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogodenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom, osobito u Africi (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Protokola broj 1 i Protokola broj 2 uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju kaznenopravne Konvencije o korupciji (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi – seci-regionalnog centra (SECI Central) za suzbijanje prekograničnog kriminala (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izmjenama Državnog proračuna RH za 2000. godinu (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokim učilištima (predlagatelj: Vesna Škare-Ožbolt, u ime Kluba zastupnika DC-a/ZD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Žakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom državnom saboru (predlagatelj: Županijski dom; ŽD)

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Žakona o po-

o radu Komisije za zatočene i nestale u razdoblju 15. listopada do 30. kolovoza 2000. godine; Prijedlog zakona o uvjetima odobravanja kredita i zajmova određenih pravnih osoba; Prijedlog zakona o dopunama Zakona o sanaciji određenih poduzeća; Prijedlog zakona o rješavanju potraživanja prema poduzećima i drugim pravnim osobama s područja Republike Hrvatske oslobođenim akcijama »Bljesak« i »Olja« iz područja istočne Hrvatske koja su integrirana u postupku mirne reintegracije; Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu; Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o novčanim poticajima i naknadama u poljoprivredi i ribarstvu; Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu u zemlji; Prijedlog zakona o ovlasti Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora; Prijedlog zakona o dopuni Zakona o morskim lukama; Prijedlog zakona o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu; Prijedlog zakona o osobnoj iskaznici.

Za sve predložene točke, osim posljednje, predložen je hitni postupak, te je predsjednica Doma sugerirala da se rasprava planira za sljedeći tjedan kako bi se zastupnici mogli dobro upoznati s njihovim sadržajem.

Prvoprijavljena u raspravi Ivana Sučec-Trakoštanec (HDZ) predložila je u ime Kluba zastupnika HDZ-a da se dopuni dnevni red točkom pod nazivom »Ugrožavanje ustavnopravnog potretnika, vladavine prava i funkcioniranja pravne države. Kao razlog klub navodi potrebu da se stanje u državi, nastalo nakon niza događaja u posljednje vrijeme, smiri. Time bi se ispunilo traženje iz točke 5. poruke hrvatskih biskupa s Biskupske konferencije održane u Poreču kojom se poziva svi političari i političke stranke da uobičajeno političko suprotstavljanje

ostvaruju isključivo u institucijama ustavnog poretka.

Klub je predložio i drugu točku dnevnog reda – Pokretanje rasprave o preispitivanju zaključaka Vlade od 13. travnja 2000. godine nakon kojeg je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje obustavio isplatu mirovina korisnicima koji su je ostvarili u BiH.

Petar Novački je u ime Kluba zastupnika HSS-a zatražio da se odgodi rasprava o prvoj točki dnevnog reda jer se za materijal treba pripremiti.

Zvonimir Puljić (HDZ) je odgovorio da se ne radi o "papirnatim materijalima" nego nećem što se zbivalo u zadnjih mjesec dana u medijima, osobama i obiteljima, i dodao »ako niste uključeni bojim se da se i nećete uključiti«.

Velimir Kvesić je ocijenio da je predloženi dnevni red odraz sluganskog odnosa šestorke prema svojim nalogo-davcima sa zapada, a to je kriminalizacija Domovinskog rata i svih njegovih vrijednosti.

Te su namjere predsjednika Mesića, premijera Račana, ministra Pančića i »svih koji svojim izjavama prljavim radnjama hrvatskom branitelju iz dana u dan pliju u lice« najbolje prepoznali hrvatski branitelji kojima vrijedaju »hrvatsku svetinju Domovinski rat«.

Ne može zamisliti da netko može biti toliko drzak da hrvatskog branitelja uči što je hrvatski nacionalni interes a istovremeno cijeli život služi zločinac-koj komunističkoj partiji – rekao je.

Stoga je predložio da se raspravlja o zahtjevima hrvatskih branitelja, preispita suradnja s Haaškim tribunalom i ne prizna jurisdikcija Haaga za »Oluju« i »Bljesak«.

Dragutin Bračun (HDZ) je podsjetio da je još na izvanrednoj sjednici Županijskog doma tražio raspravu o razložima prekidanja ugovora s američkom firmom Enron o gradnji termoelektrane Jertovec. Zanima ga pod kojim je uvjetom sklopljen novi o opskrbi električnom energijom, a u međuvremenu je povećana cijena električne energije uz obrazloženje da je nužno jer se negativno poslovalo. Ne prihvata obrazloženje ugroženosti i podsjeća da je smijenjen s mesta direktora nestramački čovjek gospodin Begović a doveden podoban član SDP-a Cović.

U dnevni red sjednice (ove ili narednih), smatra zastupnik, treba uvrstiti temu o poslovanju HEP-a s detaljnom analizom svih poslovnih poteza u zadnjih godinu dana, te dati cijene struje u nama susjednim zemljama.

dručjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (predlagateljica: zastupnica Jadranka Katarinčić-Škrlj; ŽD/ZD);

** Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

** Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

** Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oružju (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

** Prijedlog zakona o dopunama Zakona o prekršajima (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

** Analiza državnog portfelja s elementima strategije upravljanja (ZD);*

** Financijsko izvješće Hrvatske narodne banke po godišnjem obračunu za 1999. godinu – potvrđivanje; Finansijski plan Hrvatske narodne banke za 2000. godinu – potvrđivanje; Godišnje izvješće Hrvatske narodne banke za 1999. godinu (ZD);*

** Godišnje izvješće o radu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za godinu 1999. (ZD);*

** Izvješće o stanju u državnim robnim zalihami (ZD);*

** Prijedlog nacionalnog programa protuminskog djelovanja u Republici Hrvatskoj (ŽD/ZD);*

** Izvješće o izvršenju programa statističkih istraživanja Republike Hrvatske za 1999. godinu (ZD);*

** Izvješće o radu Državnog ureda za reviziju za 2000. godinu; Izvješće o obavljenim revizijama za 1999. godinu; Izvješće o obavljenim revizijama za 1999. godinu – posebni dio – koji obuhvaća izvješće o reviziji poslovanja: Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Agencije za komercijalnu djelatnost d.o.o. i Ministarstva vanjskih poslova, te Izvješće o reviziji troškova adaptacije i proširenja vojarne »Kunišćak« – (službena tajna);*

** Izvješće o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2000. godine (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

** Izvješće Odbora za zakonodavstvo o Prijedlogu za davanje vjerodostojnog tumačenja odredbe članaka 16. i 17. u svezi s člankom 22. i člankom 25. stavkom 2. Zakona o istražnim povjerenstvima (ZD);*

** Izvješće o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti nakon 14. ožujka 2000. godine (ZD);*

** Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju protokola o pristupanju Republike Hrvatske Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

** Izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva (ZD);*

** Prijedlozi odluka o razrješenju članova Državnog sudbenog vijeća (ZD);*

Obilježavanje 900-obljetnice Baščanske ploče

Predsjednik Odbora Županijskog doma za naobrazbu, znanost, kulturu i šport Ratko Maričić iznio je zaključke koje je Odbor donio na svojem prošlom sastanku. Radi se o prijedlogu da oba doma Hrvatskoga državnog sabora održe prigodnu manifestaciju obilježavanja 900-obljetnice Baščanske ploče kao povijesnog spomenika hrvatske pismenosti. Uz to je Odbor donio i zaključak kojim predlaže da se na prigodnom mjestu u zgradici Sabora postavi odljev Baščanske ploče, koji bi se otkrio prigodom spomenute manifestacije, doda je gosp. Maričić.

Julije Derosi (HDZ) zahvalio je gospodinu Maričiću za kojeg kaže da je uvijek spreman na inicijative vezane uz hrvatsku kulturu. Uz to je predložio da osoba koja bi trebala otkriti Baščansku ploču u zgradici Sabora bude predsjednica Županijskog doma dr. Katica Ivanišević budući da je taj Dom i pokrenuo cjelokupnu inicijativu.

Dr. Ivanišević zahvalila se na časti i povjerenju te naglasila da je bolje da takav događaj bude popraćen velikom pompom, koje sigurno neće biti ukoliko ona bude spomenik otkrivala. Smatra da je za to kriv tretman Sabora spram našeg doma, a ja se borim koliko mogu – zaključila je predsjednica.

Županijski dom tada je prihvatio zaključke koje je predložio njegov Odbor za naobrazbu, znanost, kulturu i šport.

M. S.

Mr. Vladimir Mesarić (KDM) je za tražio raspravu (na narednoj sjednici) o vanjskopolitičkom položaju Republike Hrvatske. Naime, podsjeća da se na ulasku u Partnerstvo za mir i Svjetsku trgovinsku organizaciju radio godinama, ali pozdravlja kvadriteralu, i traži nazročnost ministra vanjskih poslova. Smatra da službena vlast, iako proklamira kako vodi prozapadnu politiku, vodi zapravo probalkansku (Pakt o stabilnosti) gdje nama nije mjesto. Prigovorio je što hrvatske vlasti i mediji »naglašeno servisiraju« određene političare iz Crne Gore, odnosno tzv. demokratske opozicije iz SR

Jugoslavije, a čini se gaf i ne prima austrijskog političara Jorga Haidera »osvjedočenog prijatelja Hrvatske«.

Mr. **Ankica Mamić (LS)** je prigovorila dnevnom redu smatrajući da je bilo, osim izvršenja proračuna, važnijih tema od raznoraznih protokola i konvencija, a potom se očitovala o prijedlozima Kluba zastupnika HDZ-a. Drži da je točka koju predlaže Klub zastupnika HDZ-a slična zahtjevu Stožera iz Splitsko-dalmatinske županije »Aktualna situacija u Republici Hrvatskoj«, i ovom naslovu doda »i funkcioniranje pravne države« jer se svodi na istu temu, a kao legalist zalaže se da kvalifikacije budu donijete tijekom rasprave.

Što se tiče drugog prijedloga Kluba smatra kako bi bilo dobro znati – radi li se o međudržavnom dogovoru, jednostranom prekidu, kako je do njega zapravo došlo, te razmišlja li Vladu o tome kako će ljudi bez novca živjeti u međuvremenu dok ne ostvare mirovnu u BiH.

Ivana Sučec-Trakoštanec smatra da nije potrebna nazočnost člana Vlade nego Dom treba upozoriti Vladu da preispita svoj zaključak ili ga anulira, a tek nakon odgovora može doći do susreta. Što se tiče primjedbe na naslov i mogućnost njegove izmjene je da je to otvoreno ali ipak ostaje sadržaj.

Dr. **Jure Burić (HDZ)** je prigovorio članovima Vlade da im se pred očima događa štošta i da su i sada sve oči javnosti uprte u ovu sabornicu, te da nije gluha i slijepa bila bi tu prije svih zastupnika.

Mr. **Ankica Mamić** odgovorivši da ne misli kako se ništa ne može bez Vlade, želi od ministara–Pančića i Lučina decidirane odgovore.

Mr. **Miroslav Rožić (HSP)** bi i sam rado vido nekoga iz Vlade, kaže, i zauzeo se za provođenje rasprave o bitnoj temi za državu. Usto je sugerirao zastupnici Trakoštanec da ne odustane od naziva predložene točke jer smatra da ono što su izgovorili predsjednik države i premijer ugrožava ustavno-pravni poredak i vladavinu prava, a pogotovo kada jake snage MUP-a, potpomognute vojnim specijalcima, hapse čovjeka koji bi se i sam odazvao na suđski poziv.

Ivana Sučec-Trakoštanec je pojasnila – riječ u naslovu je upozoravajuća i premda može biti izmijenjena ostaje sažeta u zaključcima i o njima će se voditi rasprava.

Mr. **Milan Markanjević (LS)** je upozorio na bitno socijalno i gospodarsko stanje u državi – problem umirovljenika, nezaposlenih, na one koji rade a ne dobivaju plaću, težak život na selu.

* *Prijedlog odluke o poništenju odluke o razrješenju predsjednika i članova Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu – predlagatelj: Vladimir Šeks i Drago Krpina u ime Kluba zastupnika HDZ-a (ŽD);*

* *Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja ministru hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata Ivici Pančiću (ŽD);*

* *Izbori, imenovanja, razrješenja (ŽD);*

* *Ugrožavanje ustavno-pravnog potreka, vladavine prava i funkcioniranje pravne države (predlagatelj: zastupnici u Županijskom domu Hrvatskoga državnog sabora) (ŽD);*

* *Prijedlog Nacionalnog programa protuminskog djelovanja u Republici Hrvatskoj (ŽD);*

* *Izvješće o radu Komisije za zatočene i nestale, u razdoblju od 15. listopada 1999. do 30. kolovoza 2000. godine (ŽD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o uvjetima odobravanja kredita i zajmova određenih pravnih osoba (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o sanaciji određenih poduzeća (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o rješavanju potraživanja prema poduzećima i drugim pravnim osobama s područja Republike Hrvatske oslobođenih akcijama „Bljesak“ i „Olja“ i područja istočne Hrvatske koja su integrirana u postupku mirne reintegracije (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o novčanim poticajima i naknadama u poljoprivredi i ribarstvu (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu u zemlji (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o morskim lukama (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Prijedlog zakona o osobnoj iskaznici (predlagatelj: Vlada RH; ŽD/ZD);*

* *Nacrt prijedloga i Konačnog prijedloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj tarifi (predlagatelj: Odbor za gospodarstvo i financije; ŽD);*

* *Pokretanje rasprave o Odluci Vlade Republike Hrvatske o mirovinskom i zdravstvenom osiguranju prognanika*

Međutim, oni koji prosvjeduju ne čine to protiv države nego protiv odnosa prema njima, te je vrijeme, rekao je, da se počne s rješavanjem problema.

Valja ispitati zašto je domaći proizvod jeftiniji u susjednim državama nego kod nas, te je uputio kritiku na Vladinu uredbu, predloživši da se umjesto takvih mjera smanji PDV, kao što je obećano.

Nedostaje program razvoja Republike Hrvatske i iz toga, mišljenja je, proizlaze mnogi problemi, pa i prosvjedi boraca Domovinskog rata (ne zna nedostaju li finansijska sredstva ili se radi o drugim razlozima), koji nisu zbrinuti. Nažalost, rekao je, postalo je pravilo da svatko svakoga optužuje, pa nakon toliko ratova iz kojih su Hrvati uvijek izvlačili deblji kraj, u konačno stvorenoj državi ne smije biti svađe nego treba prevladati tolerancija. Podržao je stoga ideju o zajedničkoj sjednici saborskih domova, u kojoj bi bili predstavnici Vlade, udrugu sindikata i ostalih, (radi iznalaženja rješenja po principu »uzdaj se u se i u svoje klijuse«) kako bi ova država opstala.

Podsjetivši na povijesne dane kada Hrvatski državni sabor nije prihvatio ulazak u kraljevinu, smatra da narod ima pravo referendumom odlučiti o »nekakvim asocijacijama sa zemljama Balkana«.

Financijsko stanje je takvo da treba smanjiti troškove na svim razinama, i svim zajedničkim snagama pokrenuti proizvodnju i zapošljavanje (to je bio vrlo težak posao i prošloj Vladi).

Zlatko Komadina (SDP) očekuje da će biti snage kao što je bilo i do sada raspraviti o ovoj temi jasno ako bude uvrštena u dnevni red. Potom se osvrnuo na način uvrštanja u dnevni red i naziv točke. Svima treba biti jasno, rekao je da zastupnici nisu u Saboru da bi koristili branitelje radi svoje političke promocije, a u ovom se slučaju ne može oteti tome dojmu.

Što se tiče rasporeda točaka dnevnog reda, podsjeća na dosadašnju praksu da se o naknadno uvrštenoj točki raspravljalio nakon redovitih točaka. Budući da očekuje dijalog, tada izvršnoj vlasti treba omogućiti da obrazloži određene stavove i poteze. Osobno ne može prihvati da se u nazivu predložene točke dnevnog reda upotrebljava termin »ugrožavanje« jer je već njome sve unaprijed riješeno, a više je dobre namjere u prijedlogu koji u svome nazivu koristi »aktualnu situaciju«, i osobno mu je daleko primjereniji. To više što su kvalifikacije u obrazloženju koje se odnose na predsjednika i premijera takve da prejudičiraju određene zaključke. Upozorio je

da SDP u vrijeme kada je bio u oporbi nikada nije dovodio u pitanje osobu dr. Franje Tuđmana niti njegovu instituciju predsjednika države, kao niti premijerovu.

Na ovu je primjedu, dr. **Jure Burić** odgovorio da i nije za riječ »ugrožavanje« nego riječ »ugroza«, koja je u duhu hrvatskog jezika.

Mato Šimić (HDZ) se priklanja prijedlogu dopune dnevnog reda pod nazivom »Ugrožavanje ustavnopravnog poretka, vladavine prava i funkciranje pravne države«. Smatra, naime, da je već reagiranje biskupa, aktiviranje i uključivanje stožera u zaštitu dostojanstva Domovinskog rata dragovoljaca i invalida, te svih ostalih građana Republike Hrvatske dovoljan razlog za sazivanje izvanredne saborske sjednice.

Podržava i raspravu o gospodarsko-socijalnom stanju iako je, smatra, preča rasprava o zaštiti dostojanstva Domovinskog rata i države Hrvatske, pogotovo nakon izjava »uvažene i cijenjene gospode iz vrha hrvatske države«.

Smatra da se raspravom mora sprječiti izbijanje građanskog rata, izgovorivši ove riječi s dozom opreza, što proizlazi iz ocjene da se naše društvo raslojava, ujedno upozorava, kako reče, gospodu Mesiću i Račanu da ubuduće paze što govore u javnosti.

Predsjedateljica je upozorila da treba izbjegavati teške kvalifikacije i da je upravo riječ ta kojom se mora boriti za pravnu državu.

Marinko Liović (nezavisni) je predložio kao prvu točku dnevnog reda prijedlog o ugrožavanju ustavnopravnog poretka vladavine prava i funkciranja pravne države, jer je Predsjednik Republike, unatoč zakletvi da će poštivati teritorijalni integritet i suverenitet Republike Hrvatske razgovarao o Prevlaci kao turističkom raju Republike Hrvatske i Crne Gore. Ujedno je, podsjeća, neodlazak na Olimpijske igre protumačio strahom od Gospiciana, a za novosadski radio reakcije javnosti na hapšenja protumačio strahom od njihovog gubitka lažnih privilegija. Takve izjave Predsjednik treba popratiti konkretnim imenima, što je Liović i zatario.

Dr. Branko Sruk (SDP) se usprotvio ovakvoj igri riječima, pogotovo jer smatra da uopće nema opasnosti od izbijanja građanskog rata. To tvrdi kao borac, ali i u ime svojih suboraca, a zastupnika upozorava ako, misli na verbalni rat treba upotrijebiti termin polemika.

Smatrao se pozvanim da odgovori da potpisivanje međunarodnih konvencija (potpisalo ih je već 140

iz Bosne i Hercegovine (predlagatelj: Odbor za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku; ŽD);

* Prijedlog Odbora za naobrazbu, znanost, kulturu i šport za održavanje prigodne manifestacije obilježavanja 900-te obljetnice Baščanske ploče (ŽD);

Dopune dnevnog reda

* Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjena Ustava Republike Hrvatske (predlagatelj Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav; ŽD);

* Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate (predlagatelj: Vlada RH; ŽD);

svjetskih država) ne predstavljaju gubitak samostalnosti hrvatskog gospodarstva.

Mato Šimić je odgovorio na prethodnikove riječi upozoravajući da hrvatska javnost bruji i da ne želi biti gluhi i slijep nego slušati komentare u zadnjih dvadesetak dana. Mišljenja je da svaki dobromjeri građanin treba biti zainteresiran i zabrinuti se kamo to vodi, pogotovo što i mediji govore o mogućim sukobima i građanskom ratu.

Stoga takvu raspravu drži mogućim izlazom iz situacije, naglasivši da se nije borio za hrvatsku državu da bi ratovao sa svojim Hrvatima. Ujedno je poručio predsjedniku Mesiću i premijeru Račanu neka počnu voditi računa o svojim izjavama.

Velimir Kvesić (HSP) je odgovorio da se samo izjasnio o predloženom dnevnom redu i naglasio da itekako treba upozoravati da je Hrvatska ugrožena, da se krši Ustav jer se to jasno čuje u izjavama predsjednika Republike i Vlade, i u prijedlogu novog Ustava, a to su najbolje uočili hrvatski branitelji i oni koji su stvorili i obranili ovu državu.

Akademik **Ivan Aralica (HDZ)** je predložio da se prihvati predložena točka, donesu određeni zaključci i dostave nadležnim državnim organima, koji bi, smatra, trebali biti prisutni u raspravi.

Dr. **Ivan Marijanović (HDZ)** se pozitivno izjasnio o predloženom nazivu točke kojom bi se dopunio dnevni red jer su i biskupi, koji su stožer intelektualne svijesti, kulture i pameti rekli da su postupci koje su naveli u svojoj poruci u suprotnosti s Ustavom, pa se zaustupnik pita – nije li to ugroza ili ugrožavanje Ustava.

Ako smo se nekoliko puta zakleli da su branitelji naša savjest, tada treba učiniti sve da se sačuva njihovo dostojanstvo, rekao je, a upravo oni pozivaju na zaštitu Ustava, po čemu se može zaključiti da je ugrožen.

Ivan Lacković (HDZ) se pak upitao čemu toliko pozivanje na biskupe ako je crkva odvojena od države i već im je poručeno da se bave dušama a ne da budu predvodnici. Osobno podržava predloženu dopunu i raspravu o temi, rekao je.

Mr. **Vladimir Mesarić** je odgovorio da narod u ovom trenutku želi čuti glas crkve, kao što sluša i druge institucije koje su također odvojene od države.

Ivan Lacković je odgovorio da nije dobro shvaćen te da nije protiv crkve, no da treba pratiti trend razmišljanja o događajima i ne naslanjati raspravu na prijedlog koji su dali biskupi.

Prof. dr. **Tereza Ganža-Aras (LS)** je izrazila bojazan da će već ovakvim početkom rasprave teže doći do pravih rješenja a više će se doliti ulje na vatru ionako užarene situacije. Međutim, smatra da je dobro razgovarati i da treba nastojati preformulirati naziv predložene točke dnevnog reda na što su, kako reče, pristali gospođa Trakoštanec i gospodin Aralica jer je ostalima teško sudjelovati u raspravi uz već postojeće kvalifikacije koje uostalom i ne stoje.

Opcenito je obrazloženje da se krši Ustav, i dodaje da nije čula govoriti ni Predsjednika ni premijera da su ikoga optužili nego su općenito govorili da iza Levarove smrti stoje određene snage onda kada se ustanovilo da se Levar nije ubio. Drži da se pod prijedlogom »aktualna politička situacija« komentira i donesu zaključci po točki »ugroza ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkciranja pravne države«.

Ivana Sučec-Trakoštanec je zaključila da se treba govoriti sporije i određenije nego inače, ali i bolje slušati. Naime, u ime HDZ-a je rekla da prihvaca da se promijeni riječ koja će biti u duhu hrvatskog jezika a to je »ugroza« jer današnja situacija jest ugroza ustavno-pravnog poretka i da iz sadašnje aktualno-političke situacije može izaći ugroza poretka, vladavine prava i funkciranje pravne države. Stoga prihvaca da se pod temom Aktualna politička situacija komentira i donesu zaključci po točki Ugroza ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkciranje pravne države. Time bi se pomirilo i jedno i drugo, pojasnila je zastupnica.

Međutim, ako bude inzistiranja da se mijenja naziv o tome će se morati glasovati. Naime, stav je da je naslov koji predlažu posljedica aktualne političke situacije.

Mr. **Miroslav Rožić** je upitao dr. Terezu Ganža-Aras odakle joj podatak da je ustanovljeno kako se Levar nije ubio, odnosno, tko je to i kada ustan-

vio. Drugo je pitanje – koga Predsjednik treba imenovati ako kaže da se svi svima trebamo ispričati za ovaj rat.

Zvonimir Puljić je odgovorio kolegici Aras koja, kako reče, zastupa obrazloženje da Predsjednik i premijer nisu spomenuli osobe i da se ne može primijeniti ustavna osnova koja to zabranjuje. Međutim, oni su si uzeli pravo da govore o krivnji i krivcima koje po članku 4. Ustava nemaju. Moraju imati na umu razdoblju vlasti koju Ustav propisuje. Dakle, rekao je ne mogu si pripisivati pravo koje pripada odgovornim osobama u sudstvu.

Što se tiče ocjene o općenitosti, ona može biti takva da može nekoga direktno zaboljeti. Primjer je izjava Predsjednika Republike »Novom listu« da su polovica stožera kriminalci. Premda nikoga nije poimence spomenuo zna se na koga se misli, te zastupnik pita – ima li Predsjednik pravo tako kvalificirati.

Mr. **Ankica Mamić** je ostala pri traženju da se razmisli o naslovu koji predlaže Stožer za obranu digniteta Domovinskog rata, a to je »aktualna situacija« koja je sasvim sigurno povezana s ubojstvom, uhićenjima, ponašanjem Predsjednika Republike i funkcioniranjem pravne države.

Emil Soldatić (IDS) je zatražio da se promijene riječi u nazivu predložene točke jer je, kako reče, Ustavni sud jedini meritoran da dade kvalifikaciju koja se nalazi u naslovu.

Protiv tog stava je bio **Petar Katalinić** rekvirši da treba zadržati predloženi naziv jer postoje argumenti kojima će dokazati da su predsjednik Mesić i premijer Račan kršili Ustav u slučaju Gospića i u nizu drugih slučajeva.

Zlatko Komadina je odgovorio da ne može prejudicirati zaključak biti u nazivu točke dnevног reda. Također se ne može tvrditi da su predsjednici Republike i Vlade prekršili Ustav nego se o tome može tek raspravljati, a konačnu riječ može dati jedino Ustavni sud.

Branko Močibob (HDZ) je podupro prijedlog da se teme spoje i sagleda je li bilo kršenja Ustava, a naziv točke koju predlaže HDZ ne treba mijenjati.

Isto gledje naslova podržao je **Zvonimir Červenka**, prvenstveno zbog stajanja odnosno »izvanredne situacije« i dolaska branitelja Domovinskog rata.

Zastupnik je bio kritičan prema sudionicima televizijskih emisija u koji-

ma nekompetentne osobe govore o Domovinskom ratu i podsjetio na dane najžećeg ratovanja, krvavih prizora, podsjetio je na velik broj poginulih, ranjenih i zatočenih, prigovorivši da se ne govori o onima koji su to prouzročili. Također se zaboravlja da je samo u granatiranju Zagreba poginulo 6 osoba, da je 176 ranjeno, te u operacijama »Bljesak« i »Oluja« poginulo 263 ljudi i 1500 je ranjeno.

Dr. **Branko Sruk** je odgovorio da sve što je cijenjeni general rekao nitko ne dovodi u pitanje.

Velimir Kvesić je odgovorio da se ove vrijednosti itekako dovode u pitanje i što je još gore kriminalizira ih predsjednik Mesić, premijer Račan i još više ministara Pančić.

Dopunio je dr. **Živko Kolega** – sarmim time što predsjednik Mesić kaže da se mi kao žrtve moramo ispričati agresoru sve se ovo dovodi u pitanje.

Mario Včelić je predložio da se prekine ova rasprava i glasuje o formalnom prijedlogu.

Glasovalo se o dopunama dnevног reda i prihvaćeno velikom većinom glasova (42 »za« 4 »protiv« i 1 »suzdržan«) da prva točka dnevног reda bude prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a te ostale od rednog broja 13. do 25. i 27.

Predsjednik Zastupničkog doma obratio se zastupnicima zaželjevši im uspješan rad na jesenskom zasjedanju, a posebno je pozdravio predstavnike Vlade te goste na galeriji. Podsjetio je da ovom sjednicom započinje redovito zasjedanje Doma koje prema Ustavu započinje najranije 15. rujna i traje do 15. prosinca.

Pozvao je da se oda počast domovini izvođenjem himne »Lijepa naša« te palim hrvatskim braniteljima i svim civilnim žrtvama i svima onima koji su patili i dali svoj život za domovinu.

Utvrđivši da je bez primjedbi prihvaćen zapisnik s 5. i 6. sjednice prešlo se na utvrđivanje dnevног reda. Ujedno je napomenuo da je uz konačni prijedlog dnevног reda predloženo još 11 novih točaka. Što se tiče prijedloga Kluba zastupnika HDZ-a pod nazivom »Ugrožavanje ustavnopravnog po-

retka, vladavine prava i funkcioniranja pravne države« predloženo je da ova točka dobije formu koju treba imati po Poslovniku te će se naknadno odlučivati o uvrštavanju u dnevni red.

Isti je slučaj s prijedlogom Stožera za obranu digniteta Domovinskog rata Županije Splitsko-dalmatinske.

Budući da se prvo postavlja pitanje ima li primjedbi na donošenje zakona po hitnom postupku javila se zastupnica **Katarina Škrlić**. Zatražila je da se na Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o područjima županija, grada i općina u Republici Hrvatskoj, ne primjeni hitni postupak.

Prema rezultatima glasovanja prihvaćene su sve točke predložene da se donesu po hitnom postupku, a od svoga prijedloga odustali su predlagatelji Kluba zastupnika DC-a, zadovoljni razvojem situacije na koju su reagirali upućivanjem svojega zakonskog prijedloga.

Vladimir Šeks je predložio novu točku pod kojom bi se raspravljalo o izvješću Vlade o 200 najbogatijih obitelji u Republici Hrvatskoj rađenom po međunarodnim standardima na što je Dom bio obvezao Vladu.

Darinka Orel je predložila da se o temi pod rednim brojem 34. (potvrđivanje Protokola o pristupanju Marakeškom ugovoru) raspravi kao prvoj radi važnosti teme i ranije primjene sniženih cijena s obzirom na postojeće raspoloženje građana.

O prijedlogu se konzultirala Vlada jer je ona tražila da točka bude pri kraju, i **Slavko Linić** je rekao da je Vlada izvršila sve potrebne pripreme i prijedlog zastupnice ovisi o tome koliko poljoprivrednom sektoru znači tih nekoliko dana, o čemu se može naknadno odlučiti, dodao je predsjednik Doma **Zlatko Tomčić**. Drugih primjedbi i prijedloga nije bilo te je time ujedno utvrđen dnevni red.

U nastavku, na prijedlog klubova zastupnika predloženo je i prihvaćeno proširenje točaka dnevног reda. Radi se o Prijedlogu za utvrđivanje Nacrta promjena Ustava Republike Hrvatske (predlagatelj Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav) te hitnom donošenju Prijedloga i Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na naftne derivate.

M. P.

AKTUALNI PRIJEDOVI DNE

Prvo jesensko zasjedanje Zastupničkog doma započelo je doista burno. Naime, zahvaljujući novom Poslovniku kojim je vrijeme rezervirano za aktualna pitanja produženo na četiri sata, zastupnici su cijelo prijepodne »bombardirali« članove Vlade svojim upitima (postavili su ih pedesetak). Iako je na početku sjednice predsjednik Doma dr. Zlatko Tomčić pročitao poslovničke odredbe kojima je regulirano postavljanje usmenih zastupničkih pitanja zastupnici su bili u nedoumici oko toga imaju li pravo postaviti dva pitanja u ukupnom trajanju od dvije minute ili pak, svako pitanje mogu obrazlagati do dvije minute.

Primjerice, dr. Ivo Sanader (HDZ) zamjerio je predsjedniku Doma, koji se priklonio prvom tumačenju, da je u više navrata prekinuo zastupnike zbog prekoračenja vremena iako u Poslovniku jasno stoji da svaki od njih, u pravilu, može postaviti dva pitanja te da usmeno pitanje ne može trajati dulje od dvije minute. Dr. Zlatko Tomčić je priznao da je u pripremi sjednice i sam bio u dilemi gledje tumačenja odredbi članka 182. Poslovnika ali da se odlučio za prvu varijantu. Zastupnik nije bio zadovoljan ovim objašnjenjem i zatražio je da tu dilemu riješi Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav zbog čega je predsjednik odredio stanku.

U nastavku sjednice predsjednik Odbora mr. Mato Arlović informirao je zastupnike da je to radno tijelo većinom glasova zauzelo stajalište (jedan član je bio protiv a tri suzdržana) da za postavljanje usmenih pitanja zastupnici mogu potrošiti najviše dvije minute, s tim da odluče hoće li to vrijeme iskoristiti za jedno ili dva pitanja. Odbor je sugerirao Zastupničkom domu da prihvati takav

zaključak, kako bi se što većem broju zastupnika omogućilo da u okviru Aktualnog prijepodneva postave zastupničko pitanje. Da bi se otklonile nedoumice oko tumačenja članka 182. predložio je da se iz zadnjeg stavka članka 182. briše riječ »usmeno«.

Ukidanjem mogućnosti da se svako zastupničko pitanje obrazlaže dvije minute skraćuje se prostor za političko djelovanje oporbe, negodovao je zastupnik Sanader. Naime, postavljanje zastupničkih pitanja hrvatskoj Vladi u okviru »Aktualnog prijepodneva« demokratski je instrument oporbe u kojem ona može iznositi svoja politička gledišta u Hrvatskom državnom saboru. Primjetivši da se predsjednik Odbora nije ograničio samo na tumačenje spornog članka nego da je pokrenuo promjenu Poslovnika rekao je da ne prihvata ni njegovo obrazloženje da se s dvije minute većem broju zastupnika omogućava korištenje institutom zastupničkog pitanja, budući da se klubovi zastupnika ionako dogovaraju koja će se pitanja postaviti, ovisno o tome jesu li politički relevantna za pojedinu stranku.

Nakon opaske Dine Debeljuha (IDS) da zastupnik Sanader krši Poslovnik jer govori izvan teme dnevnog reda, za riječ se ponovno javio mr. Mato Arlović. Napomenuvši da nije iznio svoje osobno, već mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, ustvrdio je da se skraćivanjem vremena za obrazlaganje pojedinog pitanja uopće nije zakinuta oporba niti bilo koji zastupnik. Naime, Poslovnik im omogućava da pored zastupničkog pitanja, podnose interpelaciju odnosno postave pitanje povjerenja Vladi. Po njegovim riječima Odbor nije pokrenuo izmjenu Poslovnika već je

samo predložio mišljenje. Prihvati li Sabor to mišljenje dat će autentično tumačenje spornog članka koje bi zamjenilo postojeći tekst.

Dr. Sanader je ostao pri svom stajalištu da Odbor predlaže izmjenu Poslovnika. Naime, izbaciti se iz zadnjeg stavka članka 182. riječ »usmenog« riječ »pitanja« može se protumačiti i kao jednina i kao množina, kaže zastupnik. Vladimir Šeks (HDZ) zamjerio je Arloviću što je neosnovano povezao institut interpelacije sa zastupničkim pitanjima. Pojasnio je da podnesenu interpelaciju predsjednik Zastupničkog doma dostavlja Vladi koja je obvezna (najkasnije u roku od 8 dana) dostaviti izvješće o svojim mišljenjima i stajalištima povodom toga. To izvješće predsjednik Doma upućuje zastupnicima a interpelacija se uvrštava u dnevni red prve iduće sjednice Doma, itd.

Mr. Mato Arlović je podsjetio na to da zastupnička pitanja mogu biti usmena i pismena. Jedan od oblika pisemnog pitanja je – kaže – i interpelacija, samo što je u ovom slučaju drugačiji postupak njena postavljanja i daljnje procedure. Budući da Poslovnikom nije predviđeno da Zastupnički dom vodi raspravu o mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, dr. Zlatko Tomčić je predloženi zaključak dao na glasovanje. Ishod – većinom glasova zastupnici su prihvatali mišljenje Odbora, prema kojem u okviru Aktualnog prijepodneva imaju pravo postaviti do dva pitanja u ukupnom trajanju do dvije minute.

Zakazalo preventivno djelovanje policije

Upozorivši na porast kriminaliteta u prvih osam mjeseci ove godine u uspo-

redbi s prošlom, **Zdenka Babić-Petričević (HDZ)** je konstatairala da je zakazalo preventivno djelovanje Hrvatske policije. O tome, kaže, najbolje svjedoči podatak da je u tom razdoblju evidentirano 15–20 posto više kaznenih djela nego lani (krade, razbojništva, dilanje droge, gospodarski kriminalitet, itd.) a povećan je i broj ilegalnih ulazaka u zemlju te poginulih u prometu. Ministra unutarnjih poslova zastupnica smatra najodgovornijim za brojne požare koji su se dogodili za vrijeme ovogodišnje turističke sezone. Zbog svega toga podržava zahtjeve za njegovom hitnom ostavkom.

Sime Lučin, ministar unutarnjih poslova, obećao joj je pisani odgovor, uz obrazloženje da se na tako kompleksno pitanje ne bi moglo odgovoriti u vremenu predviđenom Poslovnikom.

»Spektakularna uhićenja«

Mr. Marin Jurjević (SDP) primijetio je da su se u medijima ovih dana često spominjala »spektakularna uhićenja« u Gospiću. Zamolio je ministra unutarnjih poslova da protumači o čemu se radilo.

Sime Lučin, ministar unutarnjih poslova izjavio je da mu nije poznato na osnovi čega se stvorio takav dojam u javnosti, to više što su osmorica od ukupno devet osumnjičenika dobrovoljno, uz policijsku pratnju, došla na obavjesni razgovor u policiju (niti jedan od njih nije zatražio da bude prisutan odvjetnik, iako im je to bilo ponuđeno). Priče o tome da su specijalci navodno ulazili u vojarne, da su Gospic nadlijetali policijski helikopteri ili da su crne kapuljače šetale Gospicem su čista laž, tvrdi ministar. Možda je ispalо spektakularno prebacivanje osumnjičenika iz Gospića u Rijeku, ali to nije stvar policije (očito je netko htio napraviti spektakl pa je novinarima dojavio vrijeme i mjesto odlaska za Rijeku). Nema sumnje da je nekome bilo u interesu izmanipulirati hrvatsku javnost, kaže Lučin. To među ostalim potvrđuje i činjenica da je odvjetnik gospodina Oreškovića izjavio pred TV kamerama da su njegov štićenik i on zadovoljni postupkom policije.

Mirovine Hrvata prognanih iz BiH

Branislava Tušeka (SDP) interesiralo je kakva je perspektiva odnosno sudbina oko 400 umirovljenika iz Vukovarsko-srijemske županije koji već četiri mjeseca ne primaju mirovine. Riječ je, kaže, o umirovljenicima iz Županjske Posavine odnosno mjesta

Gunja, Drenovci i Vrbanja koji su ranije radili u Brčkom, u susjednoj BiH. Oni su, zahvaljujući čudnoj travničkoj odluci Vlade ostali bez svojih mirovina, tvrdi zastupnik. Napomenuo je da posjeduje popis tih građana te upitao mogu li uskoro očekivati zaostatke mirovina.

Potpredsјednica Vlade **Željka Antunović** pojasnila je da se ne radi ni o kakvoj čudnoj odluci nego da je Vlada zatražila (nažalost prekasno) da se u Hrvatskoj napokon regulira isplata mirovina, odnosno da Hrvatski mirovinski fond dogovori odnose sa susjednim zemljama. Nakon uspostave platnog prometa sa susjednom BiH postignut je dogovor da svaka od njih preuzme odgovornost za svoje umirovljenike. Međutim, Bosna i Hercegovina trenutno ima još većih problema s isplatom mirovine nego Hrvatska. Gđa Antunović je izjavila da joj nije poznat konkretan problem na koji je upozorio zastupnik, ali da spomenuti umirovljenici mogu dobiti potrebne informacije i pomoć u Mirovnskom fondu ili u Ministarstvu rada i socijalne skrbi. Obećala je i da će, po potrebi, osobno intervenirati da ostvare svoja prava.

Odgovarajući na pitanje zastupnika Tušeka u svezi s gorućim problemom obnove odnosno povratka hrvatskih prognanika, ministar javnih radova, obnove i graditeljstva **Radimir Čačić** napomenuo je da je u tijeku obnova 2.640 objekata. Budući da je Vlada prošli tjedan potpisala vrlo povoljan međunarodni kredit, narednih 15 dana započet će obnova daljnjih 520 objekata. To znači da će ove godine iz Proračuna biti financirana obnova 1.160 objekata više nego prošle godine. Primjerice, na području Vukovarsko-srijemske županije obnavlja se 850 a uskoro bi trebala uslijediti obnova još 350 objekata. U Ministarstvu za javne radove, obnovu i graditeljstvo računaju da bi obnova u cjelini trebala biti dovršena do kraja 2002. godine.

Ostvarivanje prava na obnovu; ukidanje pruge

Željko Malević (SDP) je, među ostalim, upozorio na problem građana koji su posjedovali dovršene stambene objekte na ratom razorenim područjima, ali nisu imali prijavljeno prebivalište u mjestu gradnje. Naime, prema aktualnom Zakonu o obnovi oni danas nemaju pravo na obnovu razorenih kuća. Nerijetko je – kaže – riječ o pravim obiteljskim i ljudskim dramama to više što je većina tih građana sudjelovala u Domovinskom ratu, a

danas su bez stanova, opterećeni stambenim kreditima, prijeti im iseljenje iz privremenih smještaja, itd.

Po riječima ministra obnove **Radimira Čačića** danas se ne može utvrditi je li netko prebivao u mjestu na ratom razorenom području, ako tamo nije prijavio prebivalište. Međutim, problem o kojem je riječ nije nerješiv. Naime, prema Zakonu o područjima od posebne državne skrbi građani koji se žele trajno nastaniti na tim područjima imaju pravo na građevinsko zemljište i građevinski materijal do razine gradnje cijelovite kuće.

Zastupnik Malević je, među ostalim, informirao zastupnike da su glasine o ukidanju pruge Osijek – Vinkovci, radi racionalizacije poslovanja Hrvatskih željeznic, izazvale neraspoloženje pučanstva u Slavoniji, osobito istočnoj. Riječ je, naime, o pruzi koja ima ne samo prometno, odnosno strategijsko, nego i simboličko značenje za taj kraj (ovdje je bila prva crta bojišnice). Zastupnik podsjeća na to da ta pruga prolazi kroz zonu reintegracije, odnosno povratka naših prognanika, a važna je i zbog komunikacije tih naselja s Osijekom i Vinkovcima.

Mr. Alojz Tušek, ministar pomorstva, prometa i veza apelirao je na zastupnike da ne koriste termin ukidanje pruge, jer to unosi zabunu. Po njegovim riječima promjenu statusa pojedinih pruga mogu predložiti nadležno ministarstvo, Hrvatske željeznice, lokalna uprava i samouprava, no konačnu odluku o tome donosi Hrvatski državni sabor.

Svjedočenje predsjednika Mesića u Haagu

Ne ponaša li se nova hrvatska vlast prema gospodarstvu i Domovinskom ratu poput Rusa prema podmornici »Kursk«, upitao je **dr. Anto Kovačević (HKDU)**. Naime, politička situacija je sve delikatnija, narod sve teže živi, a zatvori su sve puniji. Danas je – kaže – u Hrvatskoj bolje biti Veljko Đakula nego general Stipetić ili bilo koji drugi hrvatski general. Zastupnika je zanimalo ima li hrvatski narod pravo sazнатi istinu o svjedočenju prvog čovjeka države, tada građanina Hrvatske a danas predsjednika Republike, u Haagu.

Zamjenik premijera **dr. Goran Granić** je najprije konstatirao da je zastupnikovo pitanje adresirano Predsjedniku Republike. Nakon opaske dr. Kovačevića da je za suradnju s Haagom zadužena hrvatska Vlada, **dr. Granić** je pojasnio da Vlada ne utječe na

karakter svjedočenja. Naime, gospodin Mesić je svjedočio u Haagu kao građanin Republike Hrvatske i jedino on može odlučiti hoće li ti razgovori biti objavljeni ili ne.

Gospodarski kriminal; obrana od tuče

Željka Pavlica (HSLS) interesiralo je imaju li rezultata nastojanja Vlade da se u Hrvatsku vrati 8 mld. dolara koje su neki hrvatski tajkuni, bankari i šverceri, navodno, nelegalno iznijeli preko granice. Kako reče, na to pitanje ponukale su ga informacije o tome da će se na tom poslu angažirati, ili da su već angažirane, neke strane tvrtke, te da pojednim slučajevima prijeti zastara.

Odgovarajući na to pitanje potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** izjavio je da hrvatska Vlada trenutno samo provodi istrage vezano uz gospodarski kriminal te pojave mita i korupcije. Tek nakon sudskih presuda bit će, kaže, poznati podaci o tome koliko je pokrađeno iz Državnog proračuna i koliko je eventualno novca nestalo. Napomenuo je, također, da Vlada nastoji ojačati institucije koje će se moći baviti tim istragama (odgovarajući zakonski prijedlog bit će do kraja godine pripremljen za raspravu u HDS-u). Dodao je još da hrvatska Vlada u rješavanju tog pitanja surađuje s vladama drugih europskih zemalja i da nema govor ni o kakvim pregovorima s privavnim institucijama.

Zastupnik **Pavlic** upitao je ministra poljoprivrede i šumarstva zašto njegovo Ministarstvo do danas nije poduzelo potrebne mjere da se kvalitetno i trajno riješi problematika obrane od tuče. Podsetio je na činjenicu da se štete na poljoprivrednim površinama iz godine u godinu mijere u milijunskim iznosima, dok su iznosi odštete mizerni, a osnovni problem ostaje neriješen. Aludirao je pritom na kriterije kojima se određuje visina financiranja obrane od tuče čime su, kaže, oštećene male županije (naknadno se određuje bez obzira na njihovu veličinu). Upozorio je i na problem županija koje graniče s Republikom Slovenijom i Mađarskom i koje, zbog blizine granice, ne mogu aktrivirati protugradni sustav. Smatra da bi to pitanje trebalo riješiti međudržavnim sporazumima na inicijativu nadležnog ministarstva, odnosno Vlade RH.

Mr. Božidar Pankretić, ministar poljoprivrede i šumarstva, informirao je zastupnika da je Vlada RH već poduzeala najkonkretnije mjere na rješavanju problematike na koju je upozorio. Spo-

menuo je, također, da je ove godine za obranu od tuče izdvojeno ukupno 29 mln. kuna, od čega 5 mln. izravno iz stavke Ministarstva poljoprivrede i šumarstva a ostalo iz stavke Državnog proračuna. Tu su i sredstva iz županijskih proračuna a očekuju se i određena sredstva od osiguravajućih društava kojima su upućeni zahtjevi za nadoknadu štete. Po riječima ministra Pankretića kompletna problematika rješava se na međuresorskem nivou a osnovna orijentacija će ubuduće biti povezivanje s osiguravajućim društvima i, na neki način, sprječavanje većih šteta.

Opskrba »plavom naftom«; stimuliranje dugogodišnjih nasada

Marko Baričević (HSLS) prigovorio je da u cijeloj Slavoniji u jeku najžešćih priprema za jesensku sjetu, nema niti litre »Plave nafte«. Do nje se može doći jedino na INA-inim stovarištima, ali u količinama od najmanje 300 litara. To znači da naftu mogu kupiti po povlaštenoj cijeni samo oni poljoprivrednici koji imaju 4 i više hektara zasijanih površina, nedorovao je zastupnik.

Mr. Božidar Pankretić, ministar poljoprivrede i šumarstva, pojasnio je da za stjecanje prava na korištenje »plave nafte« (što je omogućila ova Vlada) treba napraviti određene predradnje, u prvom redu upisati u knjižice kvote koje trebaju dobiti pojedini poljoprivredni proizvođači za ovu jesensku sjetu (to je u tijeku). Po njegovim riječima u kontinentalnom dijelu Hrvatske ne bi smjelo biti problema s opskrbom jeftinijim gorivom za poljoprivrednike. Omogućeno je, naime, da se brojne veletrgovine pretvore u malotrgovine te da se »plava nafta« prevozi cisternama a preporuka je da se u to uključe i privatne benzinske crpke. Što se, pak, tiče predviđene minimalne količine od 300 litara taj se problem može riješiti na način da se dva ili više poljoprivrednih proizvođača udruže, što mnogi već praktičaju.

Drugo pitanje zastupnika **Baričevića** odnosi se na poticajne mjere za dugogodišnje nasade. Smatra, naime, da bi Hrvatska prije ulaska u WTO trebala imati što više takvih nasada. U tom kontekstu spomenuo je primjer jednog trgovackog društva proizašlog iz bivših kombinata, koje je tražilo poticaj za vinograd. Saznali su da je osnovni preduvjet za korištenje poticaja za uzgoj višegodišnjih nasada posjedovanje ugovora o korištenju zemljišta ba-

rem za 25 godina. Budući da se takvi ugovori ranije nisu sklapali od njih je zatraženo (18. kolovoza) da sa županijom naprave aneks ranijeg ugovora. To, međutim, nije moguće jer je u županiju stigao naputak (28. srpnja) da se zbog izrade novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu mogu sklapati ugovori o korištenju zemljišta na najduže godinu dana.

Odgovarajući na ovo pitanje **mr. Božidar Pankretić** je naglasio da užgoj dugogodišnjih nasada treba stimulirati poticajnim mjerama i da je taj proces ove godine pokrenut. Nema sumnje, međutim, da u dijelu zakonske regulative, vezano uz korištenje zemljišta, treba imati ugovore, budući da su dugogodišnji nasadi kulture koje trebaju određeni vremenski period da bi dala plodove. Po njegovim riječima spomenuti naputak nije se odnosio prvenstveno na dugogodišnje nasade nego na predstojeću sjetu i na želju da županijski uredi i cijelokupne županije ne iskoriste određenu mogućnost koju su imale prije donošenja Zakona o poljoprivrednom zemljištu (u proceduri).

Saniranje tekstilnih i kemijskih kombinata; škola za djecu s posebnim potrebama

Budući da je Vlada nedavno donijela određene odluke o finansijskoj podršci (davanja jamstava odnosno zajmova) brodogradnji i agrokombinatima, **Matu Jukića (HDZ)** je zanimalo što namjerava poduzeti kad su u pitanju tekstilni i kemijski kombinati, konkretno »Dalmatinika« Sinj, »Cetinka«, »Adria Vinil«, »Adria Kem« i »Dalmacija Dugi Rat«.

Potprijeđnik Vlade **Slavko Linić** ga je informirao da je još prije ljeta Vlada donijela potrebne odluke za upravljanje trgovackim društvima u kojima ona ili hrvatska država raspolaže s portfeljom iznad 25 posto. U tim je odlukama jasno naznačeno da sva odgovornost za upravljanje leži na upravama i nadzornim odborima trgovackih društava. Dakako, njihov rad trebaju pratiti zaposleni u Fondu za privatizaciju, nadležnim ministarstvima i lokalnoj samoupravi, uz pomoć saborskih zastupnika. To znači da spomenuti subjekti nemaju poseban status i moraju sami tražiti rješenja svojih problema. Tamo gdje postoji mogućnost nastojati će se strukturnim promjenama i dodatnim kapitalom osigurati djelatnost, a tamo gdje je dugovanje preveliko i izgubljeno tržište ići će se u stečajeve, zaključio je.

U obrazloženju svog drugog pitanja Mate Jukić je podsjetio na to da su Grad Sinj i Centar za odgoj i obrazovanje djece sa smetnjama u razvoju »Juraj Bonaci« još prije tri godine pokrenuli aktivnosti za izgradnju školske zgrade za tu djecu, ali da još ništa nije napravljeno. Budući da je ministar rada i socijalne skrbi prošle godine javno obećao da će se sredstvima Ministarstva ove godine rekonstruirati zgradu koju im je poklonio Grad, zastupnika zanima zašto to nije napravljeno i što se namjerava napraviti tijekom ove i naredne tri godine za ovo odjeljenje, odnosno djecu sa specifičnim problemima u razvoju.

Umjesto ministra Vidovića koji je bio službeno odsutan izvan zemlje, na ovo pitanje odgovorila je potpredsjednica Vlade Željka Antunović. Naglasila je da hrvatska Vlada poklanja posebnu pozornost i daje visoki prioritet skrbi za djecu s posebnim potrebama. Kako reče, nije joj poznat konkretni slučaj odjeljenja »Centra Juraj Bonaci« u Sinju, ali je obećala da će taj projekt, ako su sredstva planirana ovogodišnjim proračunom, biti realiziran. Ako to nije slučaj sada je, kaže, pravo vrijeme da se jedna takva stavka planira u proračunu za sljedeću godinu. Na kraju je obećala zastupniku i pismenu informaciju s tim u svezi.

Mate Jukić je odgovorio da izgradnja te škole nije predviđena Proračunom za 2000. nego da je ministar Vidović javno obećao prilikom usvajanja amandmana na ovogodišnji Proračun da će ta zgrada biti sagrađena sredstvima Ministarstva rada i socijalne skrbi. Napomenuo je još da djeca trenutno prebivaju u neadekvatnom prostoru koji je grad predao na upravljanje 1996. godine.

Zapošljavanje ratnih stradalnika; ukidanje policijske postaje

Koliko je stradalnika Domovinskog rata zaposleno od 3. siječnja do danas u državnim institucijama i poduzećima u većinskom vlasništvu države – upitao je Ivica Tafra (HDZ).

Potprijeđnik Vlade dr. Goran Granić je podsjetio na to da je Vlada donijela Odluku o zabrani zapošljavanja (izuzetak su slučajevi kad netko ide u mirovinu i sl.) te izrazio uvjerenje da se ta Odluka poštuje.

Zastupnika Tafra je također interesiralo zbog čega je ukinuta policijska postaja u Vrlici, i razmišlja li se možda o promjeni te odluke, budući da se grad suočava sa sve učestalijim narušavanjima javnog reda i mira te dru-

gim kriminalnim djelima. U obrazloženju svog pitanja zastupnik je napomenuo da se radi o graničnom području s BiH koje je prošlo sve strahote rata, odnosno o kraju u koji se intenzivno vraćaju izbjeglice. Kroz to područje prolazi i državna cesta D1 na čijoj se dionici događa najveći broj prometnih nezgoda sa smrtnim slučajevima.

Ministar unutarnjih poslova Šime Lučin informirao je zastupnike da je Ministarstvo unutarnjih poslova ukinulo oko 106 policijskih ispostava u Hrvatskoj te da nema pokazatelja da je u tim sredinama proteklih mjeseci povećan broj kakvih kaznenih ili krivičnih djela.

Pojasnio je da su ukinanjem policijskih ispostava ukinuta samo administrativna radna mjesta (npr. šefa ispostave, šefa smjene, tajnice i dr.) Djelatnici koji su dosad bili na tim radnim mjestima sada rade na ulici kao pozornici a ne u uredu kao činovnici. Međutim, pokaže li se narednih mjeseci da neku postaju treba »vratiti« odluka o ukinanju će se revidirati prilikom preustroja Ministarstva koji prestoji iduće godine.

Ministar Lučin je na kraju dodao da će i u narednom razdoblju biti ukinut izvjestan broj policijskih postaja radi racionalizacije i to na područjima na kojima nije evidentiran veći broj kaznenih djela ili ako su na prostoru od 15 km locirane dvije postaje.

Ivica Tafra nije bio zadovoljan ovim odgovorom. Svoj stav potkrijepio je obrazloženjem kako postoje pokazateli o novom zapošljavanju (ako ništa drugo umjesto smijenjenih HDZ-ovih dužnosnika primljeni su novi ljudi) ali da hrvatski branitelji, očito, nemaju prioritet.

Reprogramiranje kredita komitentima Jadranske banke; kadrovska politika Vlade

U uvodnom obrazloženju svog pitanja Ivo Baica (HDZ) konstatirao je da je ovogodišnja turistička sezona po broju gostiju i ostvarenih turističkih noćenja na Jadranu bila najbolja nakon završetka Domovinskog rata. U ovoj rekordnoj godini – kaže – najveći porast zabilježen je u Šibensko-kninskoj županiji. Unatoč tome postoji bojazan da tamošnja dionička društva neće ostvariti uspješno poslovanje. Obrazloženje – svi hotelijeri na području Dalmacije trenutno ne posluju pod jednakim uvjetima, budući da Vlada nije reprogramirala kredite komitentima Jadranske banke u Šibeniku koja servisira gotovo cijelokupno turističko gospodarstvo u toj Županiji (to je lami-

učinila samo komitentima Dubrovačke, Splitske i Dalmatinske banke). Napomenuvši da su ti krediti korišteni za obnovu objekata nakon boravka prognanika i nastalih ratnih šteta zastupnik je upitao zamjenika ministre turizma kada će komitenti Jadarske banke Šibenik biti izjednačeni s komitentima spomenutih banaka.

Svoje drugo pitanje zastupnik je adresirao premijeru Račanu, odnosno njegovu zamjeniku. Podsjetio ih je na to da su u svojim istupima dosad iznossili opredjeljenja da će se u svom radu isključivo oslanjati na kvalitetne a ne podobne kadrove. Po njegovoj ocjeni nedavna smjena dosadašnje pročelnice carinarnice Šibenik, inače članice HDZ-a, novim pročelnikom koji je do sada radio na mjestu carinika, nije u duhu zakona ni spomenutih opredjeljenja. Zanima ga što će napraviti premijer pokažu li se njegovi navodi točni.

Obećavši zastupniku da će od Ministarstva financija zatražiti da ga detaljno izvijesti o konkretnom slučaju (U pisanim obliku), dr. Goran Granić primijetio je da članstvo ni u jednoj stranci nije garancija za stručnost neke osobe.

Na prvo pitanje zastupnika najprije je odgovorio Veljko Ostojić, zamjenik ministricice turizma. Izjavio je da Ministarstvo turizma vidi kao jedan od bitnih preduvjeta za daljnje ozdravljenje turističkog sektora i razgovor s poslovnim bankama oko reprograma kredita. Napomenuo je da su dosad obavljeni razgovori na tu temu s Privrednom i Hipp bankom, te izrazio uvjerenje da će se tijekom sljedećeg mjeseca postići dogovor sa svim najvećim poslovnim bankama oko reprograma kredita. Na taj bi se način, kaže, stvorili kvalitetni uvjeti za daljnje poslovanje turističkog sektora. Po njegovim riječima Jadranska banka će doći na red u listopadu ove godine.

Potprijeđnik Vlade Slavko Linic ga je dopunio da ova Vlada nije prihvatala dosadašnju praksu da poslovne banke reprogramiraju dugove turističkoj privredi uz garanciju države ni eventualne obvezu iz Proračuna, ali da nema problema u dogovoru s poslovnim bankama oko reprograma. Prema tome, to neće biti problem ni za šibenske hotele niti za Jadransku banku. Naime, prestoji izravan dogovor Vlade, hotela i poslovnih banaka i reprogrami će biti zadovoljavajući, zaključio je.

Zastupnik je prihvatio mišljenje potprijeđnika Vlade, uz napomenu da takve odgovore u Šibensko-kninskoj

županiji dobivaju već dvije godine a da ništa konkretno nije napravljeno.

Poskupljenje struje; sudjelovanje invalida u nadzornim odborima

Nisu li se umjesto poskupljenja struje mogle primijeniti neke druge mjere da se izbjegne udar na standard (npr. racionalizacija troškova poslovanja javnih poduzeća i sl.) upitala je **Durđa Adlešić (HSLS)**.

Zanimalo ju je i imaju li invalidi, kao građani sa specifičnim potrebama, svoje predstavnike u nadzornim odborima javnih poduzeća, odnosno postoji li mogućnost da im se to osigura.

Po riječima potpredsjednika Vlade **Slavka Linića** poskupljenje struje za građanstvo je prije svega dio politike Vlade za rasterećenje gospodarstva i poboljšanje javne rasvjete. To, međutim, ne znači da i dalje neće trebati provoditi mjere racionalizacije jer ni jedno ni drugo neće biti dovoljno da se poslovanje Hrvatske elektroprivrede doveđe do pozitivnih veličina.

Potpredsjednik Vlade **Slavko Linić** ponovio je da su za stanje u trgovачkim društvima u kojima hrvatska država ima većinski paket dionica odgovorni nadzorni odbori a njihovo postavljanje stvar je koordinacije Hrvatskog fonda za privatizaciju. To znači da će se o tome izjašnjavati stručni ljudi u nadležnom ministarstvu, Fondu, lokalnoj samoupravi i dio zastupnika koji sjede u tim koordinacijama. Izrazio je uvjerenje da će oni voditi računa i o interesu sindikata, invalida, itd.

Dopuna tužbe protiv SRJ; obuka ročnika HV-a

U obrazloženju svog pitanja **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je pođsjetila na činjenicu da je za vrijeme bivše vlasti Hrvatska podignula tužbu za genocid protiv Srbije, odnosno Jugoslavije. U javnosti je, kaže, manje poznato da je ta tužba toliko trajavo sastavljena da joj je prijetilo odbacivanje. Zahvaljujući izvanrednim naporima nove vlasti odobren je naknadni rok za njen ispravak. Zastupnicu zanima kako sada stoje stvari, odnosno kakvi su izgledi za dobivanje tog procesa te koliko je slavni odvjetnik Rirkvin dobio za sastavljanje te tužbe (sastoji se od svega nekoliko redaka).

Odgovarajući na to pitanje **Stjepan Ivanišević**, ministar pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, potvrdio je da je Republika Hrvatska prije godinu dana podnijela tužbu protiv SRJ za

djelo genocida. Prilikom preuzimanja dužnosti ova Vlada je utvrdila da tu tužbu treba dopuniti te izraditi tzv. memorijal kojim bi se činjenično poduprlo pojedine navode u tužbi. U nedostatku vremena zatraženo je produljenje roka koje nam je u dva navrata odobreno, tako da taj dokument moramo predati do 15. ožujka sljedeće godine, kaže Ivanišević. Na izradi memorijala angažirani su pretežito domaći stručnjaci i jedna mala, ali dobra ekipa stranih, a čitav projekt koštati će oko 700 tisuća dolara. Napomenuo je još da su za pripremu spomenute tužbe gospodin Rirkvin i njegov tim dobili oko 5 mln. dolara.

Na početku svog drugog pitanja zastupnica je izjavila da pozdravlja napore Vlade i Ministarstva obrane za potpunu depolitizaciju vojske. Rekla je, također, da su joj se mladi ročnici, posebno oni koji služe vojsku u Sinju, potužili da nastavni plan i program obuke više sliči partizanskom sastanku HDZ-a nego na obuku u HV-u.

Dr. Goran Granić je izvijestio zastupnike da će do kraja godine imati prilike detaljno raspravljati o tome budući da se priprema kompleks zakona o preustroju HV-a.

Potaknut navodima zastupnice **Mate Jukić**, gradonačelnik Sinja, pozvao ju je u taj grad da se, kako reče, uvjeri u to kakvi su Sinjani domaćini te kakvi su ljudi časnici i dočasnici nastavnog središta koje je spomenula. Riječ je, kaže, o ljudima koji su sudjelovali u Domovinskom ratu od početka do kraja. Na njene riječi reagirao je i **Vladimir Šeks** tvrdnjom da HDZ nije partija nego stranka i da je njena aluzija uvredljiva. Zastupnica je napomenula da nije riječ o njenoj ocjeni nego da je samo iznijela navode mlađih ročnika koji služe vojsku u Sinju.

Saniranje tvrtki u Vukovarsko-srijemskoj županiji; utvrđivanje granice

U uvodnom obrazloženju svog pitanja **Želimir Janjić (HSLS)** podsjetio je na to da je Vlada RH nedavno donijela odluke o sanaciji osam poljoprivredno-industrijskih kombinata (otpisivanjem odnosno reprogramiranjem dijela duga, i pretvaranjem preostalog u vlasnički ulog, te osiguranjem kredita za zbrinjavanje viška radnika). Zastupnik navodi da je u Vukovarsko-srijemskoj županiji, koja je po broju nezaposlenih (više od 37 posto) na neslavnom prvom mjestu u Hrvatskoj, najteže gospodarsko stanje u Županjskoj Posavini. Naime, Županjska

banka je u stečaju a ona ima većinski ili 100-postotni vlasnički udjel u 15 tvrtki nad kojima je ovih dana otpočela otvarati stečajeve. Njegovo pitanje glasi: »Hoće li Vlada dopustiti da svih 15 tvrtki ode u stečaj, ili je spremna dio njih izdvojiti i pomoći im po modelu PIK-a Vrbovec i ostalih ili po modelu koji predlaže Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka?«

Zastupnik **Janjić** je još upozorio da još uvijek nije utvrđena granica između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije u dijelu iločkog kraja, ni u kopnenom dijelu niti na Dunavu. Zbog toga, kaže, građani Republike Hrvatske iz Mokova, Šarengrada i Bapske nisu u mogućnosti koristiti zemljiste na Dunavu, iako je to teritorij Republike Hrvatske. Zanima ga ima li Komisija za državne granice to u vidu.

Dr. Goran Granić mu je odgovorio da Hrvatska trenutno nema drugog partnera s kojim bi mogla pregovarati oko granica. Izrazio je uvjerenje da će promjene u Srbiji omogućiti započinjanje razgovora o tome i utvrđivanje granice. U međuvremenu, kaže, postoji prešutna mogućnost da građani mogu obrađivati zemljiste i to se odvija bez nekih posebnih incidenata.

Na prvo pitanje zastupnika Janjića odgovorio je potpredsjednik Vlade **Slavko Linić**. Informirao je zastupnike da se u razgovoru s Državnom agencijom za sanaciju banaka, stečajnim sucem, stečajnim upraviteljem i djelatnicima Ministarstva poljoprivrede i šumarstva došlo do zaključka da bi trebalo formirati posebnu firmu ili trgovačko društvo koje bi upravljalo portfeljom u trgovackim društvima koja su ostala dužnici Županjskoj banici, da se izbjegne postupak stečaja. Osnivači tog trgovackog društva trebali bi biti Fond za privatizaciju, kao nositelj portfelja hrvatske države, i vjerovnici trećeg i četvrtog isplatnog reda (u određenim omjerima koji se u ovom trenutku dogovaraju).

Analiziranje štetnog utjecaja droga; mediji o poruci biskupa

Budući da je Vlada uputila Saboru Konačni prijedlog Kaznenog zakona kojim se dekriminalizira posjedovanje lakih droga, **Mariju Bajt (HDZ)** je interesiralo ima li Ministarstvo prosvjete i športa znanstvene pokazatelje o štetnom utjecaju droge na mentalno zdravlje mlađih.

Zastupnica je još upitala zamjenika premijera je li primjetio da niti jedne novine do sada nisu objavile integralni tekst poruke hrvatskih biskupa s

Biskupske konferencije u Poreču, iako je on puno kraći od nekih komentara o njemu. Željela je znati smatra li to dokazom slobodnog i neovisnog novinarstva ili možda oblikom cenzure.

Potprijeđenica Vlade Željka Antunović pojasnila je da zakonski prijedlog koji će se uskoro naći pred zastupnicima predviđa dekriminalizaciju korisnika radi efikasnijeg suzbijanja korištenja droge. Ta bi mjeru trebala omogućiti da se tijela koja su dužna brinuti o suzbijanju zloupotrebe droge pozabave prvenstveno dilerima koji navode žrtve na korištenje droge.

Po riječima gđe Antunović zasad nema znanstvenih pokazatelja o štetnosti utjecaja droge na naše učenike, iako postoje sasvim jasni pokazatelji o štetnosti droge na sve ljudе, pa tako i na učenike. U školama se, inače, provode preventivne aktivnosti koje bi trebale pridonijeti suzbijanju te poštasti, koje će se ubuduće dodatno intenzivirati. Vlada je, nedavno, konsolidirala funkciranje svoje Komisije za zloupotrebu droge i prenijela koordinaciju tog međuresorskog problema na Ministarstvo zdravstva, pojasnila je Željka Antunović. Na kraju je obećala zastupnici da će joj biti dostavljeni brojčani podaci s kojima raspolaže Ministarstvo.

Odgovarajući na prvo pitanje zastupnice dr. Goran Granić je izrazio uvjerenje da u Hrvatskoj postoji sloboda štampe i svih medija, ali da je svjestan toga da urednici cenzuriraju tekstove prema vlastitoj procjeni o tome što je interesantnije za objavu. Kako reče, Vlada na to ne može utjecati.

Zastupnica nije bila zadovoljna niti s jednim odgovorom. Smatra da ne bi trebalo žuriti s donošenjem kaznenog zakona dok se ne izradi znanstvena podloga za odlučivanje o predloženim izmjenama. Podsjetila je i na činjenicu da se vladajuća koalicija prije izbora zaklinjala na slobodu medija, ali da to nije ostvareno. Sudeći prema prikazu poruke hrvatskih biskupa u medijima proteklih deset godina vladala je puno veća sloboda štampe nego sada, zaključila je.

Neraspoređeni generali; sanacija šteta od suše

Ivan Jarnjak (HDZ) upozorio je na to da pet generala u Ministarstvu obrane nije raspoređeno na radna mjesta, dva su raspoređena na neodgovarajuća a dva na nepostojeća radna mjesta. Zanimalo ga je na koji način Ministarstvo misli riješiti to pitanje, to

više što je riječ o dragovoljcima i sudionicima Domovinskog rata.

Zamjenik premijera dr. Goran Granić konstatirao je da se radi o objektivnom problemu te da svaka zemlja u postratnom razdoblju ima problema s brojem potrebnih visokih časnika u odnosu na one koji su proizašli iz rata. Obećao je zastupniku da će dobiti detaljan odgovor u pisanim oblicima. Ivan Jarnjak je na kraju napomenuo da se prema tim ljudima treba časno i do stojanstveno ponašati, vodeći računa o tome da su zadužili ovu domovinu.

Upitao je još koje će mjeru Vlada poduzeti da bi se sanirale posljedice ovogodišnje suše. Naime, mnoge županije su tijekom ove godine zbog suše proglašile stanje elementarne nepogode, a do danas nije napravljen neki program kako bi im se pomoglo u sanaciji šteta.

Mr. Božidar Pankretić, ministar poljoprivrede i šumarstva, informirao je zastupnike da je Vlada zadužila njegovo Ministarstvo da za jednu od narednih sjednica pripremi kompletno izvješće o procijenjenim štetama od suše s prijedlogom mjera. S obzirom na to da su gotovo sve županije proglašile stanje elementarne nepogode, čeka se na njihova službena izvješća. Budući da fond koji za tu namjenu postoji pri Vladi ili Saboru nije dostatan za sanaciju nego samo za ublažavanje tih šteta, u Proračunu za 2001. godinu nastojat će se – kaže – osigurati više sredstava za pripomoći prvenstveno obiteljskim gospodarstvima. U prvom redu bit će oslobođena određena davanja a upućivat će ih se i na suradnju s osiguravajućim društvima.

Odsustvo premijera; radikaliziranje političke scene

Dr. Ivo Sanader (HDZ) negodovao je što premijer Račan, unatoč napetoj atmosferi u kojoj se zemlja nalazi, nije nazočan na ovoj sjednici. Kako reče, postavit će mu pismeno pitanje je li procjenjen da je politički mudrije i korisnije za hrvatsku Vladu i javnost da sudjeluje na kongresu Laborističke stranke u Engleskoj, umjesto da bude ovdje, na sjednici Hrvatskog državnog sabora.

U nastavku je podsjetio na to da je Hrvatska, unatoč nepovoljnim međunarodnim okolnostima, dobila politiku i vojnu bitku za slobodu i samostalnost na programu zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske međusobnog pomirenja hrvatskog nacionalnog korpusa. Njegovo pitanje je glasilo: »Zašto Vlada vuče takve poteze koji

radikaliziraju hrvatsku političku scenu i ponovo polariziraju hrvatski narod, O tome, kaže, vrlo jasno govori i poruka Hrvatske biskupske konferencije koja je, nažalost, u informativnim emisijama HRT-a netočno i tendenciozno prikazana, u korist vladajućeg režima.

Potprijeđnik Granić je nato primijetio da ne može odgovoriti na to pitanje jer Vlada ne radikalizira hrvatsku političku scenu. A zašto vi to činite na to morate sami odgovoriti, zaključio je.

Ponovivši svoje pitanje dr. Sanader je rekao da će, ako treba, argumentirati svoju tvrdnju. Činjenica da HTV iskrivljuje priopćenje Hrvatske biskupske konferencije, najvišeg moralnog autoriteta u Hrvatskoj, svjedoči – kaže – o tome da će u slučaju priopćenja nekih drugih čimbenika javnog i političkog života isto tako ili još gore postupiti. Na to mu je dr. Granić odgovorio da je Vladino nezadovoljstvo radom Televizije zasigurno veće nego njihovo.

Protupožarna zaštita; izgradnja splitske zaobilaznice

Ovog ljeta bili smo svjedoci mnogih požara, naročito u Dalmaciji, spomenula je Vesna Podlipec (SDP). Zanimalo ju je ima li ministar unutarnjih poslova saznanja o tome koliki ih je broj podmetnut, odnosno koliko je počinitelja otkriveno i procesuirano.

Ministar unutarnjih poslova Šime Lučin, odgovorio je da je bilo dosta podmetnutih požara, ali da je velika većina počinitelja otkrivena i prijavljena sudskim organima. Prema saznanjima Ministarstva nije bilo organiziranih podmetanja požara, tako da se ne može govoriti ni o kakvom terorističkom činu ili akciji. Na kraju je informirao zastupnike da će uskoro imati prilike raspravljati o cjelovitoj analizi uzroka požara te stanja vatrogastva i protupožarne zaštite, te prijedlogu mjera stručne skupine koja je formirana pri Vladi.

Zastupnica Podlipec je, među ostalim, podsjetila na činjenicu da je za državnu cestu D8 odnosno treću dionicu Jadranske magistrale (Splitska zaobilaznica Lovrinac – Stobreč) ove godine iz Državnog proračuna izdvajeno 32 mln kuna. Zbog čega još uvjek nisu započeti radovi na toj dionici i što će nadležno ministarstvo poduzeti s tim u svezi – upitala je.

Po riječima mr. Alojza Tušeka, ministra pomorstva, prometa i veza, početak gradnje spomenute dionice

kasni zbog nesređene papirologije. Kako reče, jedan županijski ured sebi svojata pravo na veće ingerencije nego što mu je sugeriralo Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša i igra ping-pong s dokumentacijom između Zagreba i Splita.

Sporost Upravnog suda; plaće menadžera u poduzećima u većinskom državnom vlasništvu

Mr. Željko Glavan (HSLS) pitao je ministra pravosuđa zašto se na Upravnom судu na postupke čeka najmanje dvije godine kad neki mogu imati dalekosežne posljedice, kao što je zahtjev za poništenje pretvorbe Luke Rijeka (u slučaju da sud presudi u korist poništenja). Može li se tu nešto učiniti, pitao je rekavši da se zna da imamo problema sa sudstvom i da nam je sporo.

Što Vlada misli poduzeti u vezi s visokim plaćama menadžera u poduzećima u većinskom državnom vlasništvu, drugo je pitanje zastupnika upućeno potpredsjedniku Vlade Slavku Liniću pozavavši se na popis plaća menadžera objavljenih u tisku "koji je zgrozio običnog građanina".

Dr. Stjepan Ivanišević, ministar odgovorio je da je sporost pravosuđa naslijedena a da je Upravni sud zasut tužbama o mirovinskim pravima. Nada se, rekao je, da će ovaj Dom svojom razboritom odlukom učiniti da neke od tih tužbi postanu bespredmetne i tako pomoći bržem rješavanju sporova pred Sudom.

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade, odgovorio je da je Vlada suočena s problemom plaća i uprava i članova uprave ili direktora ali da ne predlaže administrativno rješenje već jaču i naglašeniju odgovornost nadzornih odbora (naznaku dala i odlukama u vezi sa Sporazumom sindikata javnih službenika). Vlada inzistira na odgovornosti nadzornih odbora da usklade rast plaća s jasnim naznakama programa Vlade Republike Hrvatske i do kraja godine mogu se podastrijeti potpuni podaci kako se nadzorni odbori ponašaju.

Mr. Željko Glavan naglasio je da je postavio konkretno pitanje o zahtjevu za poništenje pretvorbe društvenog poduzeća Luka Rijeka a da ministar govori o tužbama umirovljenika pa ako trenutno ne može odgovoriti neka da pisani odgovor što je ministar prihvatio.

UNS i prošlost ministra Lučina; rad na crno

Damir Kajin (IDS) pitao je hoće li se nešto poduzeti da se utvrdi ili demantira (putem nezavisne parlamentarne ili Vladine skupine) novinski naslov: "Šime Lučin: UNS kopa po mojoj prošlosti" jer, kaže, potrebno je umiriti uznenirenu javnost.

Drugo pitanje zastupnika tiče se rada na crno (ne samo Zagrebačkog uslužnog centra) i kaže da sada 270.000 građana u Republici Hrvatskoj radi u svoj ekonomiji i da je to posebno obespravljena kategorija ljudi. Inspekcija je utvrdila da u spomenutom Centru radi bez uredne prijave više od 600 zaposlenika, naveo je, te pitao hoće li se stati na stranu ljudi koji pozivaju inspekcije, a potom su šikanirani, otpuštani s posla, odnosno dovodi se u pitanje njihova egzistencija.

Šime Lučin, ministar unutarnjih poslova, odgovorio je da stoji iza svih novoda koje je rekao i da ih može potkrijepiti ne samo iskazima svjedočaka nego i materijalno. Misli da nije potrebno da ovaj Sabor formira radnu skupinu, i da je MUP dovoljno sposoban problem razriješiti zajedno s UNS-om. — No ukoliko vi to ocijenite da je to potrebno nemam ništa protiv, rekao je ministar.

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade je odgovorio da je ne samo rad na crno nego kompletna siva ekonomija štetna i za državni proračun i za trgovačka društva, koja redovito plaćaju svoje obvezne, jer su tada nekonkurenčna i gube poslove. To je razlog za intenziviranje rada svih nadležnih inspekcija, posebno Državnog inspekto-rata, Carine, Financijske policije i bit ćemo vrlo energični u provođenju odluka, ali i u raščišćavanju trgovackih društava na način da ona koja nisu u mogućnosti djelovati odlaze u stečaj i da ne mogu smetati razvoju gospodarstva Republike Hrvatske. Najviše kriminala, nereda, nezakonitosti bilo je upravo u trgovackim društvinama s većinskim dijelom hrvatskog portfela jer ih nitko nije kontrolirao a imali su zaštitu sa stalnim donacijama iz hrvatskog proračuna. To se bitno mijenja i uvjereni smo da će već iduća godina pokazati rezultate, zaključio je potpredsjednik Linić.

Sporazum sa Sorosovom organizacijom; upad talijanskih ribarica

Dr. Boris Kandare (HSP) pitao je što sadrži sporazum Vlade sa u javnosti diskreditiranom Sorosovom orga-

nizacijom Otvoreno društvo. Naveo je da je Vlada taj sporazum zaključila na jednoj od zadnjih ljetnih zatvorenih sjednica daleko od očiju hrvatske javnosti, bez znanja Sabora i bez ikakve javne rasprave.

Povod za drugo pitanje zastupnika – kada će Republika Hrvatska proglašiti u Jadranskom moru svoj gospodarski pojas i time zaštititi isključivo pravo hrvatskih ribara na gospodarski ribolov – bili su upadi talijanskih ribarica u hrvatski dio Jadrana koji nisu, kaže zastupnik, iznimka već pravilo. A istodobno ovog ljeta bili smo svjedoci zlonamjernih i skandaloznih optužbi s talijanske strane kako su upravo hrvatski ribari krivi za izlov i izumiranje ribe u Jadranu, rekao je.

Dr. Goran Granić, potpredsjednik i zamjenik predsjednika Vlade je odgovorio da je sporazum sa Sorosovom fundacijom on potpisao i da nije znao da je zabranjena i da je diskreditirana. Radi se o finansijskoj pomoći na istraživanjima koja se odnose na pojedine reforme koje se pripremaju u Hrvatskoj. Javnost je bila obaviještena a ukoliko zastupnik želi osobno dobiti primjerak tog ugovora on će mu ga rado poslati, odgovorio je dr. Granić.

Slavko Linić, potpredsjednik, odgovorio je na drugo pitanje i rekao da osobno preuzima obvezu za pripremu zakonskog projekta za Hrvatski državni sabor i da će se tada moći razgovarati o gospodarskom pojasu na moru.

Dr. Boris Kandare dodao je da ne misli da hrvatska Vlada nema pravo zaključivati ugovore sa Sorosovim organizacijama ali da bi bilo potrebno da o sadržaju tog ugovora upozna hrvatsku javnost. Očekuje sporazum i objavit će ga u sredstvima javnog priopćavanja, njavio je.

Racionalizacija u MUP-u; pogodovanje bivšim jugoslavenskim milicionarima

Vlado Jukić (HSP) pitao je ministra unutarnjih poslova je li pogodovanje bivšim jugoslavenskim milicionarima kriterij po kojem MUP namjerava provesti racionalizaciju kadrova i smanjenje broja djelatnika. Temelj za to pitanje bio mu je, kako je naveo, incident koji se početkom travnja dogodio u postaji Prometne policije u Kutini u kojem su sudjelovali djelatnici MUP-a, a povod je bio prosvjet djelatnika MUP-a, hrvatskog branitelja iz 1991. protiv izvođenja tzv. novokomponiranih pjesama tijekom proslave MUP-a. Rezime tog incidenta je da je hrvatski branitelj dobio otakz a drugi sudionik, bivši djelatnik milicionar, a sada hrva-

tski policijac, za nagradu dužnost da predstavlja Republiku Hrvatsku i njezinu policiju u policijskoj školi u organizaciji OESS-a na Kosovu.

Sime Lučin, ministar, odgovorio je da to nije kriterij i da neće biti a da o događaju u Kutini nije informiran ali se mora upoznati s tim problemom i zastupnik će već sljedeći dan dobiti pismenu informaciju.

Vlado Jukić zamolio je ministra da preispita slučaj i donese pravedno rješenje.

Prodaja Arenaturista; izjava premijera i povreda Ustava

Mr. Nevio Šetić (HDZ) svoje pitanje uputio je ministrici turizma: je li noviji model privatizacije tvrtke Arenaturist d.d. iz Pule dio najavljenе strategije privatizacije velikih turističkih tvrtki.

Naime, ta tvrtka procijenjena je na 175 milijuna DEM (ima 50 milijuna DEM kratkoročnih obveza) sa 40 hektara vlastitog zemljišta, a talijanski partner kupio je 35 posto tvrtke za 4 milijuna DEM i ponudio 16 milijuna za cijelu tvrtku. Gdje je tu javni interes i interes malih dioničara koji posjeduju oko 40 posto vlasništva.

Drugo pitanje uputio je ministru pravosuđa: je li izjavom predsjednika Vlade prilikom uhićenja u Gospicu da su „uhićeni ratni zločinci i kriminalci“ povrijeđen članak 28. Ustava, koji kaže da je svatko nedužan dok mu se pravomoćnom presudom ne dokaže krivnja. Je li time premijer teško ugrozio i izvršio pritisak na neovisnost sudbenice vlasti kao i proces demokratizacije u Hrvatskoj, pitao je.

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade odgovorio je da su pravila privatizacije vrlo jasna i da se postupa po važećem Zakonu javno i transparentno. Ponuda možda nije dobra ali svi moramo polako učiti i prihvatići jasan program Vlade i privatizaciju i privatno vlasništvo. Privatizacija će ići, a na natječaj se mogu javiti i mali dioničari. Rezultati možda neće biti dobri ali očekuje se odgovornost za vođenje procesa gospodarske aktivnosti u trgovačkim društvima i odgovornost većinskih vlasnika na čemu će Vlada inzistirati (i zakonima to naglasiti). Bitno je očuvanje radnih mjesta i uspješni rezultati.

Dr. Stjepan Ivanišević, ministar odgovorio je da zastupnik ima pravo jer da Ustav sadrži navedenu normu a izjave koje idu u pravcu da se ta presumpcija osporava nisu u skladu s tom ustavnim normom. To je jedino što mogu reći o toj stvari, kazao je mini-

star te pozvao na oprezniji nastup u izjavama odgovornih i javnih djelatnika i pažljivije izražavanje. Nemamo više verbalnog delikta („to bi vam vaš stranački kolega Šeks mogao u detalje objasniti“) pa se to ne može inkriminirati, objasnio je ministar.

Mr. Nevio Šetić u ponovnom javljanju naglasio je da s odgovorom o privatizaciji nije potpuno zadovoljan te da mnoga pravila ne vrijede jer je kapitalizacija hrvatskog nacionalnog prostora preniska i Vlada bi trebala učiniti nešto na tome. Strategiju pretvorbe ovog poduzeća vodilo je Ministarstvo za europske integracije, rekao je i dodao da nije uvjeren da imamo strategiju za sva druga poduzeća (ili je to od slučaja do slučaja).

S ministrom Ivaniševićem se slaže da u hrvatskom javnom životu nedostaju povjerenja, odgovornosti, dobrostanstva i ponosa i ova izjava je to pokazala, zaključio je.

Slavko Linić još je jedanput naznačio da zastupnikova osobna ocjena o vrijednosti trgovačkog društva ne stoji jer da društvo može imati veliku knjigovodstvenu vrijednost kapitala ali ne i tržišnu. Privatizacija je evidentni odgovor na gubitke, otpuštanje ljudi i neisplaćivanje plaća i znači da će se potvrda vrijednosti trgovačkog društva dobiti u ponudama. To je odgovor i sva strategija i program Vlade (podatak Fonda za privatizaciju je da je temeljna, tržišna vrijednost 20 posto od procijenjenog kapitala).

Ahmička skupina; što je s cestom Sv. Helena-Vrbovec

Mladen Godek (HSLS) pitanje je uputio ministru pravosuđa a radi se o njegovom posjetu Haagu, o dogovoru da uhićeni članovi tzv. Ahmičke skupine budu procesuirani u Haagu, rekao je zastupnik. To je izazvalo određene dileme u javnosti, ne samo pravničkoj, rekao je zastupnik te pitao je li to izuzetan slučaj kao rezultat određenih konkretnih okolnosti ili je to presedan u stavu Ministarstva za takve i slične slučajeve prema Haagu.

— Sjeverozapadni dio Hrvatske, točnije Koprivničko-križevačka i Bjelovarsko-bilogorska županija s velikim zadovoljstvom su primili vijest da je predviđen novac u državnom proračunu za izgradnju brze ceste Sv. Helena — Vrbovec no na terenu se ništa ne događa. Ima li razloga za optimizam tih stanovnika, potpuno prometno izoliranih, pitao je.

Dr. Stjepan Ivanišević, ministar odgovorio je (prepostavljaju da je zastup-

niku kao pravniku poznat Ustavni zakon) da po Ustavnom zakonu o suradnji s Haaškim sudom postoji obveza Republike Hrvatske da na zahtjev tog Suda izruči osobe optužene za ratni zločin i ne radi se ni o kakvim pogodbama. Radi se o mogućnosti da Tribunal zatraži od Hrvatske da osumnjičene za ratni zločin predlaže na procesuiranje Haagu a ona to ne može odbiti.

Mr. Alojz Tušek, ministar pomorstva, prometa i veza naglasio je da ima razloga za optimizam: lokacijska dozvola za tu cestu postoji, završen je otkup zemljišta na trasi ceste a sljedeći tjedan očekuje se građevinska dozvola. Raspisan je i natječaj za izvođača radova, izvođač se već zna i početkom sljedećeg mjeseca očekuje se početak radova.

Mladen Godek je odgovorio da je on diplomirani pravnik i da ima pravničkog iskustva a da pitanje nije postavio zbog sebe već da je to ostalo upitno u javnosti. Bilo je prikazano kao da tog zahtjeva iz Haaga nema no ukoliko je postojao onda je pitanje neumjesno, zaključio je.

Saniranje bespravnih gradilišta; cementara Kaštela – zagadživanje zraka

Dr. Zdenko Franić (SDP) pitao je što Ministarstvo kani učiniti na saniranju bespravnih gradilišta i gradilišta propalih tvrtki. Jedno takvo gradilište je u Zagrebu na Trgu sportova koje bi trebalo biti jedan od najljepših zagrebačkih trgova a pretvorilo se u smetlište i močvaru, opisao je zastupnik.

U kojoj je fazi rješavanje zagadživanja zraka od Cementare Kaštela jer kakvoča zraka i uvjeti života na tom prostoru su užasni, drugo je pitanje i obrazloženje zastupnika.

Božo Kovačević, ministar zaštite okoliša i prostornog uređenja, objasnio je da je rješavanje prvog pitanja definirano odredbama Zakona o gradnji. Investitor i izvođač su odgovorni za uredno izvođenje radova – u protivnom inspekcija podnosi odgovarajuće prijave. U proračunu ne postoji stavka „saniranje bespravnih gradilišta“ pa Ministarstvo ne raspolaže sredstvima za tu namjenu.

U vezi sa zagađenjem zraka iz Cementare Dalmacijacementa provedeno je nekoliko inspekcijskih nadzora, utvrđeno je bitno odstupanje od zakonskih normi i podnesene su odgovarajuće prekršajne prijave protiv poduzeća i odgovornih osoba. Isto

tako propisane su obvezne mjere za ugradivanje filtera za otpošivanje, uređaja za mjerjenje emisija u zrak i druge zakonske mjere, objasnio je ministar.

Dr. Zdenko Franić je dodao da nije zadovoljan u cijelini s prvim odgovorom jer da prijava ne rješava ništa ako je investitor ili izvođač bankrotirao, a ministar **Božo Kovačević** da Sud donosi presudu ako je podnesena prijava te da je vlasnik zemljišta odgovoran da se zemljište ne pretvori u nešto suprotno namjeni ili prostornim planovima.

Sastanak EU - Zapadni Balkan i sukcesija

Vesna Škare-Ožbolt (DC) uputila je pitanje dr. Graniću u vezi sa sastankom EU-zapadni Balkan koji bi se trebao održati u Zagrebu 24. studenoga ove godine jer da u vezi s tim vladaju velike nedoumice. Nitko iz Vlade nije detaljno objasnio konačni cilj tog skupa i tko će biti zastupljen, na kojoj razini, a posebice se to odnosi na zemlje EU-a. Postoji opravdana sumnja, rekla je, da bi se taj sastanak mogao pretvoriti u promociju novog modificiranoga regionalnog pristupa EU, u kojem bi SRJ (ukoliko dođe od promjena) imala značajnu ulogu. Nije poznato što će hrvatska Vlada poduzeti kako bi sprječila takav mogući razvoj događaja. Za Republiku Hrvatsku i njezinu javnost je najvažnije hoće li to biti balkanski okvir sastanka, bez Slovenije, s Albanijom, ili okvir Pakta stabilnosti, rekla je zastupnica i pitala hoće li se na dnevni red staviti i pitanje sukcesije bivše SRJ i tko će predstavljati Republiku Hrvatsku.

Dr. Goran Granić, potpredsjednik, zamjenik predsjednika Vlade naveo je u odgovoru da je tema sastanka "procesi, stabilizacije i pridruživanje" i da će hrvatska Vlada sudjelovati na svim sastancima s tom temom. Točno znamo što su hrvatski interesi, jasno su zapisani u našem programu koji je ovaj Dom prihvatio i od toga ova Vlada ne može odstupiti a špekulacije oko toga nas ne zanimaju. O sastavu zemalja i hrvatske delegacije bit će izviješteni na vrijeme, rekao je, među ostalim.

Vesna Škare-Ožbolt zatražila je još konkretni odgovor o sukcesiji, a **dr. Granić** je rekao da je pitanje sukcesije samo pitanje zemalja bivše Jugoslavije a ne zemalja koje su u procesu pridruživanja i stabilizacije, a naravno, da se to pitanje postavlja na svakom sastanku takve vrste.

Naknade lokalnoj samoupravi; povrijedena prava pri otkupu vojnih stanova

Mr. Nikola Ivanić (PGS) pitao je slijedom zahtjeva općine Jelenje (koncesija na izvorištu Rječine), kada će se donijeti poseban propis kojim bi se odredilo da se dio ugovorenene naknade od koncesije za zahvaćanje vode na izvorištima prenosi općinama i gradovima iz državnog proračuna.

Drugo pitanje je naslovio na Ministarstvo obrane (stambena komisija) a u vezi s grupom građana (Pula) koji su 1997. godine u zakonskom roku podnijeli zahtjev za otkup stanova i zahtjeve za ugovore o najmu ali ništa od toga nije realizirano. Jesu li stvoreni uvjeti za normalno komuniciranje i rješavanje ovakvih problema a radi se o sedam obitelji, naveo je zastupnik.

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade rekao je da je proceduru dodatnih mogućih naknada za lokalne samouprave koju je na područjima od vodozaštitnog interesa pokrenula Uprava za vode i prijedlog će doći na Koordinaciju Vlade no da ostaje osnovni problem kompletne strategije donošenja fiskalne politike odnosno zakona o porezima koji bi definirao i moguće prihode lokalne samouprave. Cijeli paket je u pripremi za Sabor i vjerojatno će biti predložen za usvajanje krajem godine pa bi se ovo pitanje riješilo kroz taj zakon, objasnio je.

Dr. Goran Granić, objasnio je da je Vlada, zbog pravnih problema oko vojnih stanova, odnosno stanova Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova, u čijoj su oni nadležnosti, donijela odluku o zamrzavanju tog problema na šest mjeseci kako bi se pripremili svi pravni akti za tu situaciju. Jer, pojedini sudovi su "počeli presudjavati na način kako presuduju što donekle dovodi u pitanje mogućnost provedbe postojećih akata", rekao je dr. Granić nagovijestivši detaljniji pisani odgovor.

Mr. Nikola Ivanić dodatno je objasnio svoje prvo pitanje da se radi o zahtjevu da se operacionalizira članak 7. Zakona o koncesijama.

Sudbina Prevlake i vrha Kleka

Dubravka Šuica (HDZ) rekla je da smo ovog ljeta bili svjedoci ponovnih igara oko krajnjeg hrvatskog juga, poluotoka Prevlake a da je bilo i kontroverznih izjava ministra obrane a i predsjednika Mesića u vezi s nekakvom zajedničkom izgradnjom hotelske infrastrukture hrvatske i crnogorske strane. Javnost je dezorientirana

takvim izjavama i njihovim demantiranjem a posebno vlasnici zemljišta na Prevaci koji traže povrat svoje nacionalizirane imovine ili isplatu, rekla je zastupnica.

Zatražila je precizan odgovor na pitanje o sudbini Prevlake te kakav je stav Vlade, odnosno MVP-a u odnosu na vrh poluotoka Prevlake Klek i na sudbinu dvaju poluotocica u Malostonskom zaljevu (hoće li se revidirati sporazum).

Dr. Goran Granić odgovorio je da je Hrvatski državni sabor definirao jasnou politiku kada je u pitanju Prevlaka i da se ona ne mijenja, a da je hrvatska Vlada treba samo realizirati kad se stvore uvjeti. To je i odgovor na drugo pitanje o zemljšnjoj politici, ono se ne mijenja i nije različito u odnosu na bilo koje područje Republike Hrvatske. Ovoj hrvatskoj Vladi ne preostaje ništa drugo nego poštivati međudržavne ugovore koje je sklopila bivša Vlada, odgovorio je potpredsjednik i zamjenik predsjednika Vlade.

Dubravka Šuica nije bila zadovoljna odgovorom budući da nije jasan stav Vlade oko izjave predsjednika Mesića, a **dr. Goran Granić** naglasio da hrvatska Vlada ne komentira izjave predsjednika Republike.

Neisplaćena naknada nekim izbornim povjerenstvima za izbore; odašiljači za županijski Radio Varaždin

Dr. Zvonimir Sabati (HSS) pitao je zašto nije i kada će biti isplaćena naknada nekim članovima izbornih povjerenstava proširenog sastava iz nekih općina Varaždinske županije (izbori 3. siječnja).

Zastupnik je i zatražio kratak odgovor (ministru pomorstva, prometa i veza već je uručio pisano pitanje) u vezi s tehničkim parametrima za odašiljače odnosno pretvarače županijskog Radija Varaždin. Hoće li se ubrzo riješiti taj problem, pita.

Dr. Goran Granić naveo je da je hrvatska Vlada na prijedlog Državnog izbornog povjerenstva odobrila sredstva još prije nekoliko mjeseci te da on ne zna zašto to nije izvršeno. Može ispitati slučaj i izvijestiti zastupnika, dodao je.

Mr. Alojz Tušek, ministar pomorstva, prometa i veza odgovorio je kratko "da". Uz raspravu o novom zakonu o telekomunikacijama koji će uskoro biti dostavljen Saboru bit će i kompletan pregled frekvencijskog spektra i njegovog dosadašnjeg korištenja, dodao je.

Kada usklađivanje Pravilnika o gospodarskom ribolovu sa Zakonom; problemi brodogradilišta-menadžment

Tonči Tadić (HSP) pitalo je Vladu kada će Pravilnik o gospodarskom ribolovu na moru biti usklađen sa Zakonom o morskom ribarstvu jer primjerice, njime nije ograničena količina ulova u ribolovnoj zoni, po povlastici itd.

Drugo pitanje zastupnika odnosilo se na brodogradilišta i najavljenje Vlade mjeru za njihovo saniranje, za što su potrebna značajna državna sredstva. Izvješće o stanju u brodogradnji zastupnik je tražio još u travnju no i danas jedini podaci o tome mogu se dobiti u tisku. Jedan od ključnih problema brodogradilišta je njihovo poslovodstvo, menadžment pa pita Vladu što je poduzela i što namjerava poduzeti da se taj problem riješi i zašto kasni s iskorištanjem konjunkture u brodogradnji.

Mr. Božidar Pankretić, ministar poljoprivrede i šumarstva naglasio je da Pravilnik nikako ne može biti u neskladu sa Zakonom i da bi eventualne primjedbe rado imao u pismenom obliku.

Goranko Fižulić, ministar gospodarstva odgovorio je da Vlada ne kasni s mjerama u brodogradnji niti brodogradnja s konjunkturom. Trenutna popunjenošć knjiga narudžbi je takva da je pred upravama brodogradilišta dilema sklapati ugovore za 2004. ili ne. Što se tiče uprava, nastavio je ministar, od pet brodogradilišta koja su bila obuhvaćena Zakonom o sanaciji (u Ulanjanu prestaje sanacija pa nije bilo potrebe mijenjati menadžment) u "3. maju" generalni je direktor promijenjen Odlukom vjerovničkog vijeća, a u ostalim brodogradilištima, ovisno o rezultatima revizije i istecima rokova ugovora, donijet će odluke vjerovničkih vijeća ili skupština dioničara. Financijska izvješća bit će gotova zaključno sa 30. studenim i bit će po odluci Vlade upućena Saboru, rekao je ministar.

Doškolovani kadrovi u prosvjeti; niža cijena od 1.700 DEM za socijalno poticanu gradnju

Dr. Ivan Čehok (HSLS) naslovio je svoje pitanje o izigravanju dogovora s doškolovanim kadrovima u prosvjeti (osobe koje predaju predmetnu nastavu a nemaju struku nego su završile, primjerice, razrednu nastavu) koji i da-

lje ne mogu predavati te predmete, na ministarstva znanosti i prosvjete.

Drugo pitanje uputio je ministru za javne radove, obnovu i graditeljstvo: kako se došlo do cijene od 1.700 DEM po kvadratnom metru stana za socijalno poticanu gradnju (primjer Varazdina pokazuje da je moguće graditi i po 1.250 DEM/m²) i hoće li mladi građani i obitelji koji imaju svoje zemljište moći graditi uz poticaj.

Željka Antunović, potpredsjednica Vlade objasnila je da je ministar prosvjete zbog bolesti odsutan te da će zastupniku dostaviti konkretan pisani odgovor.

Radimir Čačić, ministar, objasnio je da se radi o gornjoj granici cijene gradnje od 1.700 DEM jer da Ministarstvo već nekoliko godina gradi stanove s cijenom ispod 1.100 DEM kad dobiva zemljište, infrastrukturu itd. Prosječne cijene samog građenja ne bi smjele prelaziti 1.100 do 1.200 DEM, rekao je ministar, a sugestiju u vezi s građanima koji već imaju zemljište ocijenio je dobrodošlom. U tom slučaju će se ponuditi model u organiziranoj (ne želimo da se događa kao dosad da nitko nije u stanju pokazati račun) gradnji.

Saniranje poljoprivrednih kombinata

Ivo Lončar (nezavisni, izabran s liste HSS-a) ustvrdio je da je Vlada objavom o saniranju osam problematičnih poljoprivrednih kombinata prekršila jedno od svojih predizbornih obećanja. Predizborni obećanje, a i inauguracyjni govor premijera, bilo je obiteljsko gospodarstvo a ne kombinaci, jer jedno isključuje drugo. Kombinati su komunistička izmišljotina, nastali su na pljački hrvatskih seljaka i tržišno ih gospodarstvo ne poznaće. Od osam kombinata, PIK Vrbovec, Belje, Vupik, IPK Osijek, Đakovština, Kutjevo, Jasenje, PP Orahovica, četiri imaju uvjete za stečaj a najžalosniji je primjer PIK Vrbovec koji ima 850 milijuna kuna duga i koji je godinama bio primjer promašene agrarne politike i lopovluka. Vlada će za njihovu sanaciju izdvojiti 1,4 milijardu kuna što je više od godišnjeg proračuna Ministarstva poljoprivrede, naveo je, među ostalim zastupnik. Pitalo je kako je Vlada mogla donijeti takvu odluku kad u Hrvatskoj još nema plana i strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje, zakona o poljoprivredi odnosno dok Hrvatska nije rajonizirana.

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade rekao je da on nije na izborima govorio da su nespovjeda obiteljska domaćin-

stva i veliki pik-ovi te da ga je zastupnik malo iznenadio govoreci da zna bolje što je program Vlade i što su izborna obećanja te demantirao tvrdnje zastupnika. Mi u Vladi ocijenili smo da može ići i jedno i drugo (primjerice, pitanje je kome bi se trebala dati postrojenja PIK-a Vrbovec – ratarstvu ili stočarstvu) s obzirom na to da to nisu dodatni troškovi, osim zaštite ljudi i otpremnina, dodatno opterećenje proračuna. Mi se pojavljujemo i kao vlasnik i kao dobar dio vjerovnika i s bankama se možemo izboriti da ovi veliki agrokompleksi pokušaju osvajati tržišta u našoj regiji i plasirati proizvodnju domaćinstava, i u tome se može naći izvanredan sklad. To je ono što će ova Vlada pokušati pokazati i zato je ostala na pik-ovima i sve ono što je uspješno mora se pokušati održati (naravno i pokušaj privatizacije i pronalaženja strateškog partnera) i nismo sljedbenici nikakve komunističke ideologije, rekao je, među ostalim potpredsjednik Vlade.

Ivo Lončar je naglasio da potpredsjednik Linić nije odgovorio na njegovo precizno pitanje te zatražio da navede bilo koju zemlju tržišnog gospodarstva koja ima kombinatsku proizvodnju. Podsjetio je da Hrvatska ima 533.000 obiteljskih gospodarstava a spomenuti kombinati 370.000 hektara zemlje (ne plaćaju rentu) oplaćane od hrvatskih seljaka.

Slavko Linić je naglasio da on pokušava odgovoriti da su pik-ovi prije svega trgovacka društva (lijepo je držati predavanja tog tipa) i da se spašava njihova prerađivačka funkcija. Razlika je između zemljišta i zemljisne politike i nju će rješavati ovaj Dom (zakon poljoprivrednom zemljištu) i odlučit će hoće li pik-ovi biti vlasnici zemljišta ili ne, odnosno hoće li pik-ovi prepustiti zemljište pojedinim domaćinstvima koja će proizvoditi i imati prerađivačke kapacitete u ovim trgovackim društvinama. Odluka Vlade je jednostavna i odnosi se na prerađivačke kapacitete pik-ova koje nema potrebe uništiti, rekao je, među ostalim.

Prava umirovljenika na korekciju umanjene osnovice

Stjepan Henezi (SDP) pita je li moguće u okviru Ministarstva ili Mirovinskog fonda obaviti korekciju umanjene osnovice mirovina, kao posljedicu statuta Fonda iz 1995., što je kasnije ukinuo Ustavni sud. Određeni broj umirovljenika svoje pravo na korekciju ostvario je na osnovi pojedinačnih zahtjeva pokrenutih na

Upravnom sudu ali svi nisu bili upoznati s tim svojim pravom i nisu ga ostvarili a neki su zakasnili u roku. Ovako bi se možda mogli izbjegći svi ti mnogobrojni predmeti, smatra zastupnik.

Željka Antunović, potpredsjednica Vlade je odgovorila da je sve moguće kad postoji dobra volja ali budući da je mirovinsko pravo pojedinačno pravo djelotvornije je i pravednije takve spore rješavati pojedinačno jer često uopćenja mogu izazvati nepravde. Ujedno se založila da zastupnik uspostavi komunikaciju s Ministarstvom rada i socijalne skrbi i zatraži prijedlog mogućih rješenja i da se u konzultacijama s Fondom realiziraju.

Dugotrajni stečajevi štedno-kreditnih zadruga; porast broja prometnih nesreća; pripravnički vozački staž

Miroslav Korenika (SDP) pitalo je koje su mogućnosti Vlade i Ministarstva pravosuđa da ne dođe do zastare stečajeva štedno-kreditnih zadruga (primjerice, dugi stečaj varażdinskog Cekina) i da se ispitaču tragovi novca, posebno žiroračunskog.

Koju su uzroci porasta broja prometnih nezgoda, posebno onih s najtragičnijim posljedicama, drugo je pitanje zastupnika upućeno ministru unutarnjih poslova. Pitao je i što će Ministarstvo poduzeti u suradnji s Ministarstvom pomerstva, prometa i veza da se taj broj nesreća smanji.

Dr. Stjepan Ivanišević, ministar pravosuđa kratko je odgovorio na prvo pitanje: nikakve. Zastara kaznenog progona i izvršenje kazne određeno je zakonom i tu Vlada a niti Ministarstvo nema što odredivati. Međutim, veliko je pitanje, doda je, može li se inkriminirati ono na što je zastupnik aludirao, propast štednih uloga građana i to najčešće onih slabijega imovnog stanja. Izravno na to ne može odgovoriti ali će ispitati i dati pisani odgovor, rekao je ministar. Doda je da zna da je Općinskom državnom odvjetništvu u Zagrebu podneseno nekoliko kaznenih prijava, primjerice u vezi sa Sutlom Šenkovec, a što je konkretno učinjeno ne zna.

Šime Lučin, ministar, potvrdio je da ove godine bilježimo povećan broj saobraćajnih nezgoda no nažalost, to se u Ministarstvu početkom turističke sezone i očekivalo. Imali smo iznad milijun sudionika u prometu više nego prošle godine i to je očito jedan od osnovnih razloga.

MUP će u suradnji s Ministarstvom pomerstva, prometa i veza predložiti niz zakona i mora se uvesti pripravnički staž vozača jer statistike pokazuju da mladi vozači, do 20, 25 godina starosti najviše ginu i najviše izazivaju prekršaja. Moramo uvesti praksu kao i neke zemlje gdje vozač nakon položenog ispita ima pripravnički staž od dvije godine i ako u te dvije godine ne napravi prekršaj dobiva vozačku dozvolu, u protivnom ne.

Još o izručenju Haagu; kolika je pomoć stigla za obnovu kuća

Jure Radić (HDZ) zatražio je od ministra pravosuđa odgovor jednom riječju: postoji li zahtjev Haaga za izručenje osumnjičenih u slučaju zločina u Ahmićima.

Za obnovu domova u ovoj godini izdvojeno iz proračuna znatno manje sredstava nego prijašnjih godina a obrazloženo je da se očekuje veća pomoć međunarodne zajednice. Koliko je te pomoći bilo u ovoj godini i je li točno, što se u javnosti priča, da je ta pomoć prvenstveno usmjerena na obnovu domova srpskih povratnika; koliko je otislo na izgradnju domova hrvatskih povratnika u Hrvatsko podunavlje, pitanja su zastupnika.

Dr. Stjepan Ivanišević, ministar, odgovorio je s dvije riječi: Za sada ne.

Radimir Čačić, ministar, odgovorio je da se moralo racionalno postupati s budžetom a o tome govori i to što se ove godine pokrenulo 3.160 objekata u gradnji za razliku od prošlogodišnjih 2.000 što znači da se s manjim budžetom napravilo 50 posto više. To nije prošlo bez ozbiljne međunarodne podrške. Dobiveno je 30 milijuna eura kreditne linije, 23 milijuna eura čistih donacija, zatim 5 milijuna dolara donacije od američkog Kongresa, 5 milijuna dolara od norveške Vlade, više od 3,6 milijuna franaka od švicarske Vlade i 11 milijuna šilinga dobit ćemo ovih dana od austrijske Vlade, a u pripremi su i druge donacije i programi, najavio je ministar zaključivši da se govori o ukupnom iznosu od 100 milijuna dolara od kojih je već pola u realizaciji.

Dr. Jure Radić rekao je da je točno da je u ovoj godini dovršeno više objekata nego lani ali da je riječ o onima koji su još prošle godine bili pod krovom i da bi na kraju godine trebalo "izvagati" što je i kada više napravljeno. Ponovio je da je njegovo pitanje bilo koliko je od ovih 100 milijuna dolara bilo donacija na računu Ministarstva i koliko je od toga iskoristeno za obnovu domova hrvatskih povratnika

u Podunavlju. Ministra Ivaniševića dodatno je pitao može li se znati na temelju čega su bila uhićenja ovih ljudi i je li zapravo hrvatska ponuda bianco ponuda Haagu nečega za što u Haagu uopće ne postoji dokumentacija niti podignuta optužnica.

Dr. Stjepan Ivanišević, ministar, odgovorio je da su ovi ljudi uhićeni pod sumnjom da su počinili ratni zločin, koji je kažnjiv i po našem Kaznenom zakonu. Nije sporno da Haaški tribunal može u svakom trenutku preuzeti predmet i tražiti optuženika da mu se tamo procesira. Mi možemo voditi proces tu, sada ga tu i vodimo i u fazi istrage a što će biti kasnije to ćemo vidjeti, no u javnosti je krivo prikazano da je to stvar nekakvih pregovora. Ako bude osnova za optužnicu podići će se optužnica i sve ide po našem Zakonu, objasnio je ministar.

I Radimir Čačić dodatno je odgovorio na pitanje i naglasio da se obnova radi u dvije faze. Ni na jednom slučaju nemamo jednu nacionalnu strukturu i otprilike je to uravnoteženo, rekao je, među ostalim.

Ratni zločinci šeću Osječko-baranjskom županijom?

Jadranka Kosor (HDZ) pitala je ministra unutarnjih poslova je li točno, kao što govore informacije iz Zajednice povratnika Hrvatske, da se Osječko-baranjskom županijom šeću osobe protiv kojih su pokrenute kaznene prijave zbog ratnih zločina i koje se nalaze na tjeralicama. Dapače, rekla je, informacije govore i da neke od tih osoba rade u MUP-u i u jednoj osnovnoj školi.

Je li Vlada raspravljala o poruci hrvatskih biskupa i kakvo je stajalište Vlade o dijelu poruke (zastupnica je pročitala taj dio) koji govori o nedavnim uhićenjima, te, među ostalim, da ratni zločinci ne zastarjevaju i da je zločina bilo i u razdoblju fašizma i komunizma, drugo je pitanje zastupnice.

Šime Lučin, ministar unutarnjih poslova odgovorio je da je zastupnica djelomično u pravu što se tiče prvoga pitanja i to je možda najbolji primjer kako se za vrijeme bivše vlasti politika miješala u pravo. Podsjetio je na mirnu reintegraciju i odluku VONS-a iz 1998. da će se procesuirati samo 25 ratnih zločinaca srpske nacionalnosti a u cilju mirne reintegracije pa je moguće da postoji ovo o čemu je govorila zastupnica. Kako nas takva odluka više ne obvezuje vjerojatno ćemo sve takve slučajeve procesuirati, rekao je ministar.

Dr. Goran Granić, potpredsjednik Vlade i zamjenik premijera je rekao

kako vidi da je HDZ usvojio biskupsku poslanicu kao dokument stranke. Pretpostavlja da su članovi Vlade to pročitali i svaki će se na svoj način odnositi prema tome a Vlada neće zauzimati nikakve stavove niti ima potrebe jer u hrvatskoj državi slobodno svaka institucija i svaki pojedinac javno iznosi svoje mišljenje i ocjene.

Što se tiče zločina ministar Ivanišević nedavno je precizno izvijestio o dosadašnjim procesuiranim ratnim zločinima na području Republike Hrvatske, nastavio je, među ostalim, dr. Granić, i složio se da su ratni zločini napravljeni i za vrijeme i poslije Drugog svjetskog rata.

Jadranka Kosor je odgovorila ministru Lučinu da su njene informacije kao zastupnice da je VONS bio savjetodavno tijelo da nije mogao donositi odluke. Još jednom je pitala je li točno da neke od osoba o kojima je govorila rade u MUP-u. Dr. Goranu Graniću je odgovorila da to nije dokument HDZ-a. »Mi se samo slažemo s njim i podupiremo ta stajališta«, rekla je te naglasila da stranka o tome nije razgovarala.

Sime Lučin ministar, rekao je da to mora provjeriti ali da se iz dokumentacije vidi da je na spomenutom području pokrenuo više od 2.000 zahtjeva za pokretanje istrage za ratne zločine nad hrvatskim stanovništvom i da postoji dokument (u Ministarstvu) kojim se ta obrada zaustavlja s brojem 25.

Ciljevi Vlade u gospodarstvu i poljoprivredi

Dr. Vilim Herman (HSLS) zatražio je od potpredsjednika Vlade Linića neka kaže što kraće hrvatskoj javnosti koji su to ciljevi Vlade u hrvatskom gospodarstvu i poljoprivredi. Objasnio je da su u njegovim redovitim susretima i razgovorima s građanima u Osijeku, Đakovu, Valpovu uvijek teme gospodarstvo i zapošljavanje i potpuna nesi-

gurnost. Dio te priče su OLT, Tekos, Kožara, a stopa nezaposlenosti je 20 posto. Ljudi moraju znati što ih čeka i »i to naravno poslije Škegre«, objasnio je.

Osječko i slavonsko gospodarstvo u tzv. pretvorbi doživjelo je svakovrsno uništavanje i najgoru moguću sudbinu pa je, kaže zastupnik, pitanje za gosp. Lučinu (gospodru Kosor) i gospodina Ivaniševića: Što čekate?

Slavko Linić, potpredsjednik Vlade odgovorio je da su poruke Vlade vrlo jasne: privatizacija kompletнnoga gospodarstva, jer imamo veliku neodgovornost ukoliko gospodarstvo vode pripadnici vlasti, državne administracije ili direktori, članovi uprave koji rade za državu. Druga je poruka niz mjera poticanja privatnom gospodarstvu. S dva paketa mjera Vlada je sav portfelj i upravljanje do privatizacije, koncentrirano u Fondu, i odgovornost prenijela na nadzorne odbore, lokalnu samoupravu, dakle, što više ljudi uključiti u odgovorno upravljanje do privatizacije. Trgovačka društva gdje nema odgovornih ljudi i gdje se ne može osigurati sposobnost vođenja i tržišta ne smiju smetati onima koji imaju izlaza i rješenja za gospodarski rast u Republici Hrvatskoj.

Potpredsjednik Linić odgovorio je i na drugo pitanje: već ima blizu tisuću podnesenih zahtjeva za krivični progon odgovornih osoba i subjekata koji su u biti uništili trgovačka društva. Postupci se obrađuju u MUP-u na tome radi i Financijska policija i ostale institucije za kontrolu i sigurnost prometa novcem i vrijednosnim papirima.

Dr. Vilim Herman je zatim zatražio da se na jednostavan način kaže hrvatskoj javnosti što se doista hoće te nalogi da nije dobio odgovor na pitanje zašto se okljeva.

Ispravci netočnih navoda

Branimir Glavaš (HDZ) imao je ispravak netočnog navoda. Dolazi iz

Osječko-baranjske županije i situacija u OLT-u, koju je spomenuo zastupnik Herman, dobro mu je poznata. Gospodin Herman i kolega Malević opijeni izbornom pobjedom u veljači prošle godine svojim su jurističkim metodama napali i otjerali uspješnog menadžera OLT-a, s kojim je ta firma nakon 50 godina počela uspješno poslovati.

Željko Malević (SDP) ispravio je predgovornika rekavši da nikada nije bio opijen pobjedom niti govorio o spomenutom menadžeru. No taj je menadžer utekao iz firme uspješan, čim je potrošio novce i ostavio 6 milijuna kuna dubioza. **Dr. Vilim Herman** rekao je pak da je upravo govorio čudotvorac gospodarskih svih mogućih čuda u županiji Slavonsko-baranjskoj. **Branimir Glavaš**. **Branimir Glavaš** opovrgnuo je navode predgovornika rekavši da je jedina kvalitetna investicija u ovoj godini u Republici Hrvatskoj investicija Benettona za koju se on osobno zažlio. Što se tiče spomenutog menadžera postoji dokumentacija i mediji su pisali o tome, napadnut je kvalitetan menadžer koji nema vezu s politikom i otjeran je iz OLT-a a 230 radnika je završilo na Zavodu za zapošljavanje.

Ivan Fabijanić (SDP) poslovničkom primjedbom je ukazao da zastupnik koji nije postavio zastupničko pitanje nema pravo tražiti riječ da bi odgovorio na navod iz odgovora člana Vlade. **Željko Malević** je u ispravku netočnog navoda kazao da on nikada nije rekao niti jednu riječ o dotičnom menadžeru a **dr. Vilim Herman** dodao je da je »opjevani menadžer« bio podžupan. **Branimir Glavaš** je ponovio da to nije nikakav njegov menadžer nego poduzetnik koji se bavi svojim poslom i razumije se u gospodarstvo, a funkciju podžupana za gospodarstvo je obavljao volonterski.

Time je aktualno prijepodne bilo završeno.

M. Ko; D.K.

UGROŽAVANJE USTAVNO-PRAVNOG PORETKA, VLADAVINE PRAVA I FUNKCIONIRANJE PRAVNE DRŽAVE

Spriječiti podjele i sukobe

Na 45. sjednici Županijski dom Hrvatskoga državnog sabora prihvatio je Deklaraciju o ugrožavanju ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkcioniranja pravne države, te Deklaraciju o Domovinskom ratu predlagatelja Kluba zastupnika HDZ-a. Ujedno je na sjednici prihvaćen i zaključak kojim se predlaže Zastupničkom domu da pokrene izglasavanje nepovjerenja ministru branitelja i ministru unutarnjih poslova RH te da se pokrene postupak za utvrđivanje odgovornosti Predsjednika Republike Hrvatske i Predsjednika Vlade zbog kršenja Ustava, koji je predložio Klub zastupnika HSP-a i KDM-a. Deklaracije će biti upućene Zastupničkom domu kao moguća tema rasprave, čime bi se ujedno i javnost upoznala s njima.

O PRIJEDLOGU

Razlog za uvrštavanje točke: »Ugrožavanje ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkcioniranje pravne države« u dnevni red prve jesenske sjednice Županijskog doma je stanje u Hrvatskoj koje je nastupilo nakon pogibije Milana Levara u Gospicu, a kojim je narušen i ugrožen ustavno-pravni poredak, stoji u obrazloženju predlagatelja, Kluba zastupnika HDZ-a. Klub je istaknuo kako visoki državni dužnosnici, poput predsjednika Vlade i predsjednika Republike ishtreni određuju odgovornost za smrt Milana Levara, optužujući one koje je gosp. Levar sumnjičio za ratne zločine. Na taj su način, smatra Klub zastupnika HDZ-a, gosp. Račan i gosp. Mesić prekršili Ustav i povrijedili ustavnu odredbu prema kojoj je svatko nedužan i nitko ga ne smije smatrati krimiv za kazneno djelo dok mu se pravomoćnom presudom ne dokaže krivnja. Uz to su se, protivno Ustavu, pokušali umiješati u rad sudske vlasti, drži Klub.

Obrazloženje dalje navodi kako je u Hrvatskoj ujedno stvorena i atmosfera straha javnim snimanjem sprovođenja ulicama Gospica. Uz to, predsjednik Mesić javno vrijeđa Grad

Gospic i sve njegove građane a obećaje i pritvaranje »političkih kapitalaca« za dva do tri mjeseca, čime se stavlja u ulogu policajca, tužitelja i suca, smatraju u Klubu zastupnika HDZ-a. Zaključeno je da takva uhićenja hrvatskih branitelja, te njihovo proglašavanje zločincima i kriminalcima od predsjednika Vlade i države, izazivaju ogromnu uzneniranost u Hrvatskoj.

Shodno rečenom, Klub je zatražio hitno rasvjetljavanje svih bitnih okolnosti oko pogibije Milana Levara, a ako Vlada to ne učini smarat će da joj ne odgovara razrješenje slučaja kako bi ga upotrebljavala u političke svrhe.

U zaključku obrazloženja Klub zastupnika HDZ-a navodi da je u predloženoj točci dnevnog reda nužna hitna rasprava u Hrvatskom državnom saboru radi uspostave zakonskog funkcioniranja pravne države u ustavnim okvirima i spriječavanja opasnih unutarhrvatskih podjela i sukoba.

RADNA TIJELA

Inicijativu Kluba zastupnika HDZ-a podržali su odbori ŽUPANIJSKOG DOMA za Ustav i Poslovnik te za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku.

RASPRAVA

Zastupnici ovog Doma svjesni svoje odgovornosti odlučili su uvrstiti u dnevni red točku: »Ugrožavanje ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkcioniranje pravne države« te raspraviti o stanju koje je nastupilo i pokušati zaustaviti procese koji se kreću u opasnom pravcu, rekao je u ime Kluba zastupnika HDZ-a Zvonimir Puljić (HDZ). Smatra kako je

nakon pogibije Milana Levara u Gospicu nastupilo stanje koje ugrožava ustavno-pravni poredak. To je naročito vidljivo iz izjava visokih dužnosnika državne vlasti predsjednika Republike Stipe Mesića i premijera Ivice Račana koji u javnim izjavama prejudiciraju krivnju i krivce, te u svoje ruke uzimaju ovlasti koje po Ustavu nemaju, upućujući poruke prijetnje stvarajući pravnu nesigurnost, konstatira zastupnik. Nakon takvih izjava slijede akcije uhićenja koje pridonose toj uzneniranosti i pojačavaju je, navodi dalje gosp. Puljić. Naročito je istaknuo izjavu predsjednika Mesića novosadskim medijima »da bismo se svi trebali ispričati agresoru«. Negativnom je ocijenio i izjavu zastupnika Zastupničkog doma Ivana Ninića, koji kaže da je smrt Milana Levara trebala poslužiti kao prilika za završni obračun s poraženim snagama. Ovakvu izjavu pripisao je totalitarističoj svijesti u kojoj nema mjesta demokraciji, a koja za poražene na izborima predviđa javnu fizičku likvidaciju. Drži da je dužnost zastupnika da o takvim pitanjima progovore te da se suprotstave tendencijama koje su vrlo opasne. U isto vrijeme, kaže, o zločinima nad hrvatskim narodom ova vlast šuti, što je stvorilo ogorčenje i revolt te stvaranje Stožera za obranu digniteta Domovinskog rata, kojeg Klub zastupnika HDZ-a podupire. Osuđujući svaki zločin te zauzimajući se za to da se odgovorni privedu pravdi na zakonski utvrđen način vjerujem da će ova rasprava i glas ovog Doma pomoći u funkcioniranju pravne države, kaže gosp. Puljić. Nada se kako će negativne tendencije biti suzbijene i da će prestati produbljivanje razlika među Hrvatima, a da će ideja pomirbe koju je afirmirao predsjednik Tuđman ponovno steći javno priznanje.

Situaciju prevladati razgovorima i ustupcima

U ime Kluba zastupnika HSLS-a govorio je Žarko Katić (HSLS). Rekao je da zastupnici HSLS-a nisu bili za

uvrštanje ove točke na dnevni red s obzirom na naziv točke i obrazloženje koje je uz nju priloženo. Međutim, nastavio je, situacija u našoj državi nije poželjna i trebalo bi je prevladati razgovorima i ustupcima. Domovi Hrvatskoga državnog sabora mogu i moraju o takvim temama raspravljati i od njih ne treba bježati, smatra zastupnik. Drži da je Domovinski rat za većinu Hrvata svetinja i ne smijemo zaboraviti što se događalo i kako je izborena Hrvatska država. Loše je, kaže gosp. Katić, to što se previše okrećemo problemima i situaciji koja vlada u Srbiji, a pre malo rješavamo situaciju kod nas, od političke do gospodarsko-socijalne. Mišljenja je da nezadovoljstva proizlaze iz toga što je vrlo malo ljudi odgovaralo za zločine prema Hrvatskoj državi i prema njenim građanima. Predložio je da se pozovu sve političke stranke i legitimni predstavnici hrvatske vlasti kako bi prihvatali odgovornost za izgovorene riječi te smirili političke napetosti. Sto se tiče kolektivne isprike Hrvatske, rekao je da nje nikako ne može biti, jer da se zna tko je započeo rat. Hrvatska vlast treba raditi na tome da krvci budu izvedeni pred sud i da hrvatski građani dobiju zadovoljštinu koja je moguća u ovoj situaciji, budući da nam mrtve nitko ne može vratiti, zaključio je gosp. Katić.

Nemamo namjeru biti odvjetnici predsjednika Mesića, niti premijera Račana radi onoga što su izjavili, rekao je u ime Kluba zastupnika HSS-a **Petar Novački (HSS)**. Nastavio je, kako Klub želi samo ustvrditi da su tekovine Domovinskog rata neupitne. Zločin je zločin, ma gdje bio napravljen, ali on je pojedinačan, a nikada kolektivan, tvrdi zastupnik. Zamolio je potom da se smanje tenzije te neka svatko radi svoj posao, a da tekovine rata ne dolaze nikad i nigdje u pitanje.

Dr. **Branko Sruk (SDP)** je u ime Kluba zastupnika SDP-a istaknuo da Klub prihvaca raspravu o aktualnoj političkoj situaciji, ali ne na temelju materijala koje je dostavio Klub zastupnika HDZ-a. Govoriti o ugrozi ustavnog poretku a ne podnijeti ni jednu ustavnu tužbu te preuzeti na sebe ulogu suca Ustavnog suda, Klub zastupnika SDP-a neće prihvati, kaže dr. Sruk. Zamolio je objašnjenje kriterija po kojima se zaključuje da netko kriminalizira Domovinski rat. Rekao je kako je nedavno traženo suđenje možebitnim okrivljenicima

za možebitne ratne zločine tijekom Domovinskog rata preraslo u prosvjede sada kada se uhićenja zbivaju. Smatra, da presudu mogu i moraju donijeti pravosudni organi, a ne zastupnici. Negativnim drži spominjanje ugrozbe i kriminalizacije Domovinskog rata zato što su predsjednik države i premijer dali neke izjave. Ova uhićenja su uvođenje prava i pravnog postupka koji vode dekriminalizaciji Domovinskog rata, konstatira zastupnik. Nastavlja, da valja raščistiti je li bilo kriminalnih radnji tijekom Domovinskog rata ili nije kako bi se rasprave ovog tipa prekinule. Tvrdi da nitko od zastupnika SDP-a nikada nije dovodio u pitanje stećevine Domovinskog rata, već da se bore za otkrivanje sumnjivih radnji onih pojedinaca koji su se pod okriljem Domovinskog rata služili kriminalom.

Ovom narodu potreban je mir

Bez dostojanstva Domovinskog rata nema Hrvatske, smatra u ime Kluba zastupnika DC-a dr. **Slobodan Lang (DC)**. Negativnim je ocjenio istup predsjednika Mesića kada je New York Timesu dao izjavu da se protiv obitelji Tuđman vodi istraga, jer smatra da se spram pokojnog predsjednika mora imati poštovanja. Pokojni predsjednik Tuđman tražio je pomirenja ljudi jer je znao da smo mali narod koji mora djelovati zajedno, kaže dr. Lang i dodaje kako predsjednik Tuđman možda nije bio dovoljno jasan, ali da je ovom narodu doista potreban mir. Sto se zločina tiče, drži da treba razlikovati ratni zločin od zločina koji se radi iz pljačkaških ili psiholoških razloga. Izlaganje je završio molbom da se omogući razvoj gospodarstva, što će dovesti do dostojanstva naroda kojem je potrebno zajedništvo.

Slijedeći govornik bio je u ime Kluba zastupnika HSP-a **Velimir Kvesić (HSP)**. Sve što danas radi i kakvu politiku provodi hrvatska Vlada, drži grubim nastavkom kriminalizacije Domovinskog rata. Kao dokaz naveo je val sramotnih i bezrazložnih uhićenja koja, kaže, poprimaju razmjere da zahvate sve koji su se drznuli braniti i stvarati Hrvatsku. Gospoda Mesić i Račan svojim djelovanjem žele Domovinski rat svesti u okvire građanskog, našu pobedu pretvoriti u poraz i što je najgore našu obranu pretvoriti u zločin, a takvim izjavama nisu nas častili ni srbočetnički zločinci, tvrdi zastupnik. Konstatira da branitelji

dragovoljci, invalidi i djeca poginulih nisu kriminalci ni zločinci, a nisu ni kokošari, kako kaže ministar Pančić, ali da jesu onaj dio hrvatskoga naroda koji je Hrvatsku obranio mimo volje Račana, Mesića i njihove partie. Bez obzira što je narod dao povjerenje jednoj političkoj opciji, ona nije dobila mandat da ugrožava vrijednosti Domovinskog rata i postignuća hrvatskih branitelja. Gosp. Kvesić smatra da se ovim kršenjem Ustava Hrvatima želi uputiti poruka kako se za potrebe kriminalizacije Domovinskog rata neće imati milosti ni prema kome, poglavito ne prema hrvatskim braniteljima, radi čega predsjednik Vlade i predsjednik RH moraju snositi odgovornost.

- *Boljka je visokih hrvatskih dužnosnika što smatraju da istu težinu imaju njihove izjave kao osoba i kao institucija koju predstavljaju.*

Težina izjava

Stavove Kluba zastupnika LS-a iznijela je **Ankica Mamić (LS)**. Rekla je da nisu protiv rasprave, nego da su protiv naziva kakav je određen ovaj točki dnevнog reda, budući da prejedica mišljenja. Smatra da je boljka hrvatskih visokih državnih dužnosnika, prije i sada, što smatraju da istu težinu ima izjava njih kao osoba i njih kao institucija koju predstavljaju. Osvrnula se i na reviziju utvrđivanja branitelja i naglasila da su se i oni sami složili s time, jer da broj dragovoljaca ne može biti veći od 30 tisuća, a da branitelja nema više od 200 tisuća. Sto se tiče spornih izjava, kaže da ih ne odbija niti ne prihvaca, već da želi čuti više argumenata. Drži dalje, da se ne rješavaju pitanja dragovoljaca i branitelja. Oni su ostavljeni na margini i svode se na brojke po zavodima za zapošljavanje, konstatira zastupnica te kaže kako je to sve kontekst koji dolijeva ulje na vatru. Svoj stav o navedenim problemima donijet će nakon što će odgovore na postavljena pitanja, te želi da svi zajedno tada izvuku zaključke i pokušaju nešto rješiti.

Ljudi su htjeli promjene, ali mi se čini da su nastupila već viđena vremena u kojima nam prijete i u kojima nas hapse s razlikom što to danas rade u našoj državi, rekao je dr. **Jure Burić (HDZ)**. Drži da su vlasti »puna usta« ratnog zločina, kao da se u Hr-

vatskoj pet godina nije ništa drugo radilo, a ratni zločin je počeo onog trenutka kada je srbočrnomorskog armada krenula na hrvatski narod, a svijet demokratski uskratio nabavu oružja. Ištice dalje da se teror koji provodi Haaški sud na braniteljima te koji stvara raskol među Hrvatima sadašnja vlast uspješno koristi kriminalizirajući Domovinski rat. Osvrnuo se i na izjave predsjednika Mesića i pitao kome se mi to moramo ispričavati, svijetu koji nas je predao u ruke krvniku 1991. godine, a danas nas ucjenjuje, ponižava i sramoti? Kaže kako je rat bio nametnut i da je to obrambeni rat hrvatskog naroda u kojem je poginulo više od 15 tisuća ljudi, te mirenje predsjednika Mesića s Crnogorcima i ljubljenje s Đukanovićem iritira i vrijeđa ovaj narod. Drži da tog mirenja ne smije biti, koliko god nas to koštalo, dok ne priznaju da su učinili agresiju na Republiku Hrvatsku i na njezine građane te dok ne plate štetu koju su počinili. Za sve što je do sada učinjeno, gosp. Burić kaže da mu sliči volezidaji. Konstatira, kako nije uopće čudno što je stvorena jedna situacija koja psihološki stvara strah, jer kučanje na vrata hrvatskog branitelja ledi krv u njegovim žilama. Shodno rečenom, predložio je da se raskine suradnja s Haaškim sudom i prekine bilo kakvo hapšenje hrvatskih branitelja, dok se ne provede referendum o tom pitanju. Drugo što je gosp. Burić zatražio je odgovornost ministara koji su dopustili da se na ovakav besraman način demonstrira sila.

Traži se isprika za sramotne izjave

Kada sam došao u Hrvatski državni sabor prije osam godina nisam ni pomisljao da će se jednog dana voditi ovakve rasprave, rekao je **Ante Dželalija (HDZ)**. Naglasio je da svim srcem podržava inicijative Stožera za zaštitu digniteta Domovinskog rata, a to je prvenstveno zahtjev da se ne zaborave svi oni koji su podnjeli toliku stradanju, a još se nisu vratili kućama. Zatražio je potom da se predsjednik Stipe Mesić ispriča hrvatskim braniteljima i hrvatskom narodu za svoje sramotne izjave. Uz to je zatražio i da se objavi što je gosp. Mesić svjedočio u Haagu, te da se raspiše referendum o suradnji s tom međunarodnom institucijom. Mali smo narod, ali smo ponosni na svoju povijest, kaže zastupnik i nastavlja, da je u pravu bio predsjednik

Tuđman kada je govorio da nas se gura u balkanske asocijacije, što je ponovno evidentno. Na kraju izlaganja je zaključio kako se 7 do 8 posto hrvatskog teritorija još nalazi pod minama, što je praktički okupirana zemlja, a oni koji su te mine postavljali vraćaju se i opet spletakare, a o njihovom procesuiranju nema niti riječi.

Mato Šimić (HDZ) drži da se zaista radi o ugrožavanju ustavno-pravnog poretku u Republici Hrvatskoj. Naglasio je kako se često zaboravlja koliko je žrtava dano za samostalnu, suverenu Hrvatsku te koliki su platili životima da zastupnici mogu ovdje »filozofirati« i za to biti dobro plaćeni. Od takve konstatacije trebali bismo svi krenuti, smatra zastupnik. 125 masovnih grobnica, 35 tisuća invalida i 15 tisuća poginulih hrvatskih branitelja podaci su za koje gosp. Šimić kaže da bi trebali pozivati na razumnost i ne dozvoliti premijeru Račanu ni predsjedniku Mesiću da radikaliziraju političku situaciju u Republici Hrvatskoj. Nakon svega što se moglo vidjeti na Hrvatskoj televiziji, zastupnik se pita što se događa s ovom državom, te konstatira da ukoliko se oko nekih stvari ne može naći zajednički jezik onda se bolje povući iz politike. Za vladajuću šestorku kaže da je dobila potporu birača, ali da nemaju potporu za obezvređivanje deset godina stvaranja Hrvatske države. Smatra da najviši državni dužnosnici nastoje sve ocrniti i umanjiti zasluge HDZ-a u prijašnjem periodu, a Hrvatsku vojsku proglašili zločinačkom, a to sve zato da bi predsjednik Mesić mogao napisati knjigu kako je stvarao zapadni balkan, koji bi mogao biti zaista stvoren 24. studenoga ove godine, zaključuje zastupnik. Drži da bi ova rasprava mogla rezultirati jednom Deklaracijom o zaštiti dostojarstva Domovinskog rata i Hrvatske države, koja bi mogla postati obvezna za raspravu u Zastupničkom domu.

I dalje raditi na nacionalnom pomirenju

»Naša je javnost prije desetak godina s olakšanjem pozdravila ideju i ostvarenje nacionalnog pomirenja, pa smatramo da bi na tome trebalo i dalje raditi«, riječi su iz poruke hrvatskih biskupa objavljene ovih dana, rekao je **Josip Majdenić (HDZ)**. Nažalost, ističe, danas smo svjedoci zatiranja svih tih vrijednosti. Domovinski rat se kriminalizira, a časnici Hrvatske vojske pribiju se na stup srama. Smatra da tražiti krive i una-

prijed ih osuditi među onima koji su se borili za goli život ponižava cijeli hrvatski narod. Kad smo proklamirali pomirenje upravo smo prešli preko takvog terora i njegovih provoditelja, jer smo pred sobom imali sveti nacionalni cilj, a to je hrvatska država i Domovinski rat, konstatira zastupnik. Kritizira što nitko od vlasti ne spominje teroriste u Vukovaru, Četevcu, Celijama, Voćinu ili Škabrnji, štoviše, kaže, upućuju se poruke da se moramo ispričati. Iznosi dalje, da se upotrebljavaju izrazi kao što su kapitalci, što znači da je divljač na nišanu i da je odstrel počeo. Za ovo niste dobili mandat, vaša uhićenja i afere koje se sustavno produciraju te kriminalizacija nacionalnih vrijednosti neće stvoriti nova radna mjesta koja ste obećali, drži gosp. Majdenić. Kritizira je i Hrvatsku televiziju za koju kaže da je već mjesec dana kao srpska, budući da se bavi Srbijom i njenim problemima. Kaže, kako mu sve govori da ako ovako nastavimo, da ćemo preko Beograda u Europu, no da to ovaj narod i ovi branitelji neće nikada dozvoliti. Replicira je i gosp. Sruku te mu je rekao da se u svom nastupu zaodjenuo braniteljskim plaštem kako bi ganuo svoje suborce i opravdao službenu politiku, ali da nije bio dovoljno uvjerljiv.

Za riječ se javio prozvanji dr. **Branko Sruk (SDP)**. Pojasnio je da se nije zaodjenuo braniteljskim štitom jer da on je branitelj. Za svoje izlaganje je rekao da ono nije samo iz duše, nego i poruka svojim suborcima. Zamolio je da se više ne zavaravaju branitelji niti hrvatski narod i da ne budu predmet političkih »prepučavanja«, već da se definiraju problemi i ponude rješenja kako bi se začužila Vlada i predsjednik Republike Hrvatske.

- *Stvara se atmosfera iz koje proizlazi da je upitno sve što je stvoreno u proteklih deset godina.*

Jozo Medved (HDZ) dao je potporu svima koji se zalažu za očuvanje digniteta Domovinskog rata i svega s njim u svezi. Naglasio je da kao zastupnik nije zadovoljan sa stanjem u kojem se nalazi država jer se stvara atmosfera iz čega zapravo proizlazi da je upitno sve što je stvoreno proteklih deset godina. Svi branitelji nisu branitelji, invalidi nisu invalidi, zakoni nisu dobri, konstatira zastupnik i

istiće da ga najviše smeta to što se vrijedaju oni koji su najzaslužniji za državu koju imamo. Uz to se, kaže, stvara i atmosfera straha i nije čudo što se ljudi organiziraju pa niču stožeri za obranu digniteta Domovinskog rata. Smatra da zastupnici moraju formulirati svoj stav glede tih problema u obliku deklaracije ili zaključaka iz čega će se vidjeti kako se ne može izjednačiti agresora i žrtvu i relativizirati Domovinski rat. Zaključio je kako nacionalni interes i uloga zastupnika mора biti zaustavljanje trenda kriminalizacije Domovinskog rata i atmosfere nesigurnosti te sumnje u pravni sustav.

Sumnja i krivnja

Ivan Novosel (HDZ) osvrnuo se na dva pojma, to je sumnja i krivnja. Kaže da kada se na osnovi sumnje nekoga uhiti i kada mu tom prigodom nije dozvoljen odvjetnik, postavlja se pitanje kako se ta osoba uopće može obraniti. Upitao je i kako mogu živjeti obitelji osumnjičenih osoba, te s kojim teretom djeca privedenih roditelja idu u školu, znajući da im roditelji nisu krivi, jer ništa nije dokazano. Što se krivnje tiče, citirao je predsjednika Mesića koji je rekao: »Svi su svima bili krivi, a u stvari nitko nikome nije bio kriv, jer je na djelu bila pogrešna politika, koja je počivala na ideji kako na ruševinama Jugoslavije stvarati »Veliku Hrvatsku« i »Veliku Srbiju«. I tu je gosp. Novosel postavio pitanje, hoćemo li svi biti osumnjičeni po ovoj formulaciji ili smo svi krivi bez obzira što smo nevini. Drži da Hrvati nisu bili ništa krivi svojim susjedima s kojima su radili, a oni su preko noći otišli u agresorsku vojsku i pucali po svojim domovima i radnim mjestima. Na kraju je ukazao na prokletstvo koje je i dalje nad hrvatskim narodom i koje nas prati, a to je nesretna sumnja i krivnja koja mu se kroz stoljeća nameće.

Divim se svima koji mogu o ovoj temi govoriti na jedan analitički način bez emocija, što ja ne mogu, kaže mr. **Miroslav Rožić (HSP)**. Drži da se u ovoj raspravi mogu izdvojiti tri ključna pitanja, a to su: što se događa, tko to radi i zašto? Sve je započelo kriminalizacijom Domovinskog rata i većine onih koji su u njemu sudjelovali, tvrdi zastupnik. Krenulo je revizijom invalidnina sudionika Domovinskog rata, konstatira gosp. Rožić i dodaje da su se rezultati upotrijebili u svrhu stvaranja atmo-

sfere lažnih invalida. Revizija je, kaže, konačno završila na Domovinskom ratu, a to je samo korak do revizije uopće postojanja hrvatske države. Sljedom navedenog, zastupnik smatra da će se utvrditi kako je ovo bio lažni Domovinski rat te da je lažna i hrvatska država koja ne treba postojati i mora je se strpati u jedan balkanski paket. Upozorio je dalje da treba razlikovati zločin počinjen u ratu od ratnog zločina, koji je planiran. Pojedinačne kriminalne radnje svode se na ratne zločine i to baca posve krivo svjetlo na Domovinski rat pa i na državu koja je njime nastala, kaže gosp. Rožić. Na pitanje tko to radi odgovara da je to onaj tko govori da se moramo ispričati agresoru. No, mnogo opasnijim drži izjavu da se Domovinski rat vodio radi ostvarivanja »Velike Hrvatske«. Onaj tko na taj način izjednačava agresore i branitelje, onaj je tko provodi cijelokupni scenarij, konstatira zastupnik. Tri su riječi, kaže, ključne a to su nepravda, provokacija i strah. Nepravdu vidi u tome što Hrvatskom šeću zločinci iz Domovinskog rata, provokaciju što se radi tri ili četiri počinjena zločina osuđuju deseci ljudi. Što se straha tiče, on se stvara spektakularnim hapšenjima, nakon kojih će radnici dobro razmislići hoće li izaći na ulice tražeći svoja prava, zaključuje gosp. Rožić.

Milan Galić (HDZ) smatra da je kršenje pravnog poretku Republike Hrvatske, na jedan elegantan način, učinjeno dopuštanjem haškim istražiteljima istrage na području Gospića. Tvrdi da odluku njihovog dolaska Vlada Republike Hrvatske nije donijela dok je bio živ predsjednik Tuđman. Nije mu jasno zašto naš pravni sustav ne funkcioniра u Gospiću već se on tamo izuzima te predlaže da dok imamo državu moramo postupati po njenom pravnom ustrojstvu. Postupci predsjednika i premijera te njihove izjave da su uhićeni ratni zločinci i kriminalci ne može biti shvaćeno nikako drugačije nego kao kršenje Ustava i pravnog poretku Republike Hrvatske, zaključuje gosp. Galić.

Podržavam zahtjeve stožera za obranu digniteta Domovinskog rata jer smatram da su potpuno u pravu, rekao je dr. **Ivan Marijanović (HDZ)**. Smatra da slobodu i državu koju imamo i koja je krvlju stećena nitko nema pravo dovoditi u pitanje. Zašložio se za rad tužilaštva i pravosuđa, ali drži, da kada se radi o braniteljima i časnicima Hrvatske vojske koji su

davali svoje živote za ovu državu i narod, da su oni zadnji koji bi izbjegavali provođenje zakona te da je za njih dovoljan i uljudan sudski poziv. Pita se, što je sa zločincima iz redova srpske etničke skupine, posebno s gospodinom Đakulom koji je, kaže, čak i vijećnik u Pakracu, a bio je čelnik Srpske demokratske stranke i potpredsjednik SAO Krajine. Osvrnuo se tada ponovno na napade spram branitelja te ugrožavanje njihovih stečenih prava i naglasio da to doživljava kao napad na Domovinski rat i Hrvatsku. Konstatirao je da u vlastitoj državi imamo »vršljanje« haških sudača i istražitelja, te da se ponašaju kao da su u samoposluzi. Kaže da ga to vrijeda i da ugrožava hrvatski suverenitet. Za suradnju sa zapadom jesam, ali nisam za suradnju pod bilo kakvim uvjetima, pojašnjava zastupnik. Za izjave gospodina Mesića kaže da su ispod svakog nivoa i da nemaju veze s predizbornim obećanjima. Smatra da predsjednik države zaslužuje veću kaznu od isprike hrvatskom narodu. I za Vladu kaže da više radi na spektakularnim slučajevima i senzacijama, umjesto da rješava socijalna i gospodarska pitanja. Zaključio je na kraju kako izvršna vlast treba pustiti druge da rade svoj posao u skladu sa strukom i zakonom.

Krucijalni nacionalni interesi iznad svih drugih

Zvonimir Novoselec (HDZ) drži da ideja nacionalnog pomirenja, tako važna integrativna ideja, kojoj je fanatično služio i predsjednik Tuđman, a sadržana je i u poruci Hrvatske biskupske konferencije, zahtijeva od nas da krucijalne nacionalne interese stavljamo iznad svih interesa. Pita se kasnije je li to moguće, ukoliko se daju izjave koje su do sada u raspravi već iznesene. Kaže da je očekivao kako će netko od kolega zastupnika iz vladajuće koalicije iznijeti neku kritičku primjedbu glede tih izjava. Naglasio je da nedosljednost i konfuzije u izjavama jednog dužnosnika stvaraju nesigurnost, pa čak i strah među građanima. Na završetku izlaganja podržao je prijedlog da se održi i rasprava o vanjskoj politici.

• *Slobodu i državu koju imamo nitko nema pravo dovoditi u pitanje.*

Za riječ se javio i **Marinko Liović (nezavisni)** te istaknuo kako je prije četiri mjeseca dao izjavu, kao predsjednik HVIDR-e, kojom upozorava da je u stanju, s obzirom na brojnost članova, blokirati cijelu državu. Uputio je tada kritiku ministru Pančiću, rekavši da one koji su se borili za ovu državu naziva progonanicima i invalidima po struci. Taj čovjek vjerojatno je zaboravio da je devet godina živio na račun HDZ-ove vlasti i pripremao se kako sada gaziti po ljudima koji su se u dva navrata borili i izborili za svoja prava, kaže zastupnik. Uzakao je i na sahranu Milana Levara na kojoj je, kaže, bilo visoko državno izaslanstvo, dok na četiri sahrane hrvatskih branitelja koji su počinili suicid izaslanstva nije bilo. Uzakao je i na probleme s kojima se susreću branitelji, a to je da invalidnine još uvijek nisu uskladene te da ne napreduje stanogradnja. Lošim drži što se aktualna vlast negativno odnosi spram hrvatske desnice te pita što je to uopće desnica. Kaže, da ako je to biti Hrvatom i stati u obranu svoje domovine da će i dalje biti desničar. Predložio je da Županijski dom inicira raspravu u Zastupničkom kako bi se ukinuo Zakon o oprostu jer se on ne primjenjuje jednako spram svih građana. Drugi prijedlog odnosio se na to da se prestane s upotrebljavanjem izraza »ratni zločin«, budući da je Domovinski rat bio obrambeni i jedini zločin je učinila okupacijska Jugoslavenska narodna armija. Obratio se na kraju predsjedniku Mesiću, te s obzirom na njegovu izjavu da se svako svakome treba ispričati, rekao da ako on na sebe uzima pravo da se ispriča braniteljima u ime srpskih građana koji su sudjelovali u agresiji, kako on to ne prihvaca.

• Uhićenjima se ne dovodi u pitanje poštenje hrvatskih branitelja i Domovinski rat, nego se samo privode osumnjičeni.

Proteklo je nekoliko sati, a ja zaista ne znam o čemu se sve raspravljalo, o prijedlogu HDZ-a, o ugrožavanju ustavno-pravnog poretka te o Biskupskoj konferenciji, smatra **Ratko Marićić (SDP)**. Drži da je naglasak prijedloga koji je dao HDZ upravo na hrvatskim braniteljima te da je to namjerno stavljen. Objasnio je da su se uhićenja odnosila na sumnjive ljude bez obzira

bili oni branitelji ili ne. Time se ne dovodi u pitanje njihovo poštenje kao branitelja niti njihove zasluge, a najmanje Domovinski rat, kaže zastupnik. Uzakao je i na jednu nelogičnost koja se cijelo vrijeme provlači. Dio prijedloga HDZ-a odnosi se na optužbu da je predsjednik odgovoran radi povrede Ustava jer je donosio optužbe za koje nema ovlasti, a što upravo radi HDZ, nego optužuje bez ingerencije, objašnjava gosp. Marićić. Drugo na što je uzakao bila je ustavna odredba prema kojoj nitko nije kriv dok mu se to ne dokaže, na koju se, kaže, autori prijedloga pozivaju, a upravo suprotno rade kada optužuju predsjednika Mesića. Založio se stoga da se raspravlja o onome što je Stožer za obranu digniteta Domovinskog rata predložio, umjesto o izjavama predsjednika i o tome kako se time prekršio Ustav.

Izmijeniti i dopuniti Ustavni zakon o suradnji s Haagom

Izjave čelnih ljudi u Hrvatskoj trebaju biti dokaz njihove kooperativnosti, a zauzvrat Hrvatska bi trebala dobiti novčanu pomoć, ali, nažalost, očekivani silan novac nije došao, rekla je **Ivana Sučec-Trakoštanec (HDZ)**. Čekali su se izbori u Srbiji, a čak je i javno objavljen podatak State Departmenta o visokoj novčanoj pomoći Srbiji. Zastupnica se nada da će takvi podaci biti poznati i za Hrvatsku i nije joj jasno zašto nisu objavljeni u vrijeme izbora u Hrvatskoj. Drži kako bi bilo dobro znati tko je i s kolikim iznosom financirao izbornu kampanju predsjednika Mesića, te što je aktualni predsjednik Hrvatske rekao kada je svjedočio u Haagu? Zastupnica se založila za odgovornost za javno izgovoren riječ ocijenivši da je kod osoba koje su smještene na višoj hijerarhijskoj ljestvici ta odgovornost veća. Hrvatski državni sabor je kao najviše zakonodavno tijelo u državi donijelo regule ponašanja za sve građane Hrvatske, pa i za najviše dužnosnike, i kontrolira ponašaju li se oni u skladu s tim regulama, a kada procijeni da to ne čini tada ih upozorava, rekla je zastupnica. Donoseći deklaraciju zastupnici će upozoriti najviše dužnosnike da su dužni stvarati klimu mira u Hrvatskoj, baviti se gospodarskim pitanjima itd.

Izjave nekih zastupnika da dolazak vladajuće šestorke na vlast u Hrvatsku ugrožava opstojnost hrvatske države te kako se ta vlast obračunava i obračunavat će se sa političkim

neistomišljenicima paranoja je, smatra **Zlatko Komadina (SDP)**. Drži kako prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a vrvi nepreciznostima, grubim kvalifikacijama i netočnim tvrdnjama. Kaže se npr. kako je nakon pogibije Milana Levara u Gospiću nastupilo stanje u kojem je ozbiljno narušen i ugrožen ustavno-pravni redak... To znači da je prije Levarove pogibije sve bilo normalno, a to što je on poginuo to je normalno, upozorava Komadina. U HDZ-ovom prijedlogu govori se o pogibiji Levara, a pogibija, pojašnjava Komadina, može biti i samoubojstvo, smrt nesretnim slučajem, ali i umorstvo. Nadalje, navodi se kako su visoki državni dužnosnici (predsjednik Vlade i predsjednik Republike) ishitreno brojnim javnim nastupima prejudicirali odgovornost za smrt Levara, a zastupnik Komadina podsjeća na obvezu vlasti, pogotovo visokih dužnosnika da u javnosti javno odgovaraju na postavljene im upite. Pritom je jasno da svatko snosi odgovornost za ono što je rekao. Tvrdi se također da su predsjednik Vlade i predsjednik Republike prekršili Ustav, a moglo se eventualno reći da se misli kako su prekoračili ustavne ovlasti. Najzad, kaže se kako je stvorena atmosfera straha načinom uhićenja osumnjičenih, pa ispada kako sam čin uhićenja može izazivati uznenarenost što će reći da ukoliko je zločin počinjen da se osumnjičenog ne bi smjelo uhiti. Slaže se s konstatacijom da ne postoji kolektivna krivnja nego samo pojedinačna odgovornost, te da jedan zločin ne pravda drugi zločin.

Ako postoji ratni zločin onda pojedinci koji su ga počinili trebaju odgovarati, ali valja znati što je ratni zločin i dokazati ga, podvukao je **dr. Živko Kolega (HDZ)**. Neki obnašatelji vlasti u Hrvatskoj optužuju Gospić i njegove građane na način koji nije poznat u novijoj europskoj povijesti, pa se postavlja pitanje kako će se predsjednik Mesić postaviti prema žiteljima toga grada ako se njegove tvrdnje dokazuju kao neistinita tj. da nema ratnog zločina u Gospiću. Zahvaljujući odlučnosti hrvatskog naroda danas imamo svoju državu i Hrvatski državni sabor, a zastupnik Kolega je uvjeren u snagu da kroz institucije hrvatskoga ustavno-pravnog poretka zaštitimo hrvatskog građanina i hrvatsku državu. Zato treba, kaže, osuditi postupke svih onih koji navodne počinioce osuđuju prije sudskog postupka. Terorom se zlorabe institucije izvršne vlasti i media i ta zloupotreba

je za zastupnika Kolegu najveća opasnost za slobodu i demokraciju koju pružaju Ustav i zakoni samostalne Republike Hrvatske. Podržao je prijedlog da se izmijeni i dopuni Ustavni zakon o suradnji s Haaškim sudom u dijelu zapovjedne odgovornosti za navodne ratne zločine te gledi jurisdikcije Haaga nad »Olujom« i »Bljeskom«, i raspravi o Zakonu o aboliciji kojim je agresor aboliran, a žrtva se kažnjava.

Po mišljenju **Julija Derossija (HDZ)** uvrštavanjem ove točke dnevno reda nastoji se sačuvati obrambena bit Domovinskog rata koja se nagraza jer se želi pokazati kako je taj obrambeni rat u biti bio građanski rat. Ne može se, kaže, oteti dojmu da je sve to na tragu nastojanja onih sila koje se nikako ne mogu odreći »svoje neke jugoslavenske konstitucije« i »ne mogu prihvati samostalnost hrvatske države«. A kako ta samostalnost počiva i temelji se na Domovinskom ratu, tada će se kriminalizirati Domovinski rat. Uhićuju se pojedinci koji su simboli naše obrane i pobjede što po sudu ovoga zastupnika nije slučajno.

A za **dr. Pašku Bubalu (HDZ)** temeljno je pitanje za ovu državu je li Ustavni zakon o suradnji Hrvatske s Haaškim tribunalom u skladu s Ustavom, pogotovo kada se napada na temelje njenog suvereniteta i na Domovinski rat. Spomenuo je i fantomsku pravnu kategoriju objektivne zapovijedne odgovornosti na temelju koje je general Blaškić osuđen na 45 godina zatvora usprkos uspešnoj obrani njegova branitelja. Ustavni sud Republike Hrvatske morao bi se očitovati o tom važnom pitanju, povukao je Bubalo.

• Terorom se zlorabe institucije izvršne vlasti i medija i ta zloupotreba je najveća opasnost za slobodu i demokraciju koju pružaju Ustav i zakoni samostalne Republike Hrvatske.

Fobije

Nacin uhićenja hrvatskih branitelja teatralan je, organiziran i smišljen, rekao je u nastavku sjednice **mr. Vlado Ošust (HDZ)** i koristi se u dnevno političke svrhe. Govorio je zatim o strahu koji vlada u hrvatskom narodu koji se razvidno može potvrditi kroz

fobije branitelja jer se kroz nametanje krivnje (od individualne do kolektivne) svaki sudionik Domovinskog rata počinje preispitivati. A tu je i fobia u svezi s potencijalnim gubitkom radnoga mesta prvenstveno zbog gospodarskih, a zatim i političkih razloga, i može se, kaže, usporediti sa strahom iz 1971. godine. Zaključujući raspravu zastupnik je predložio da se do dajnjega zabrane uhićenja zbog protuzakonito vođenih postupaka te da Županijski dom oformi povjerenstvo koje će obaviti reviziju uhićenja i provođenja obavijesnih razgovora u Gospicu, a da uhićenja i izjave ne bile sporne, protuzakonite i protuustavne. Čudi ga kako pravna država funkcioniра kada treba ispitati pogibije u Gospicu, a drugačije kada treba ispitati osumnjičene za zločine na Ovčari ili u Sotinu.

Emil Soldatić (IDS) je zamjerio što su u prijedlogu Kluba zastupnika HDZ-a izjave nekih visokih hrvatskih dužnosnika izvučene iz konteksta. Sam tekst prijedloga Kluba zastupnika HDZ-a dosta je loše napisan, misli Soldatić, i nema »šuga« pa se zato u raspravi može čuti i o smjena na razini županija, vanjskoj politici, suverenosti, položaju branitelja, carinskim napucima, povećanju cijena struje itd. Tijekom rasprave spominjala su se spektakularna uhićenja, a zastupnik Soldatić uzvraća prisjećanjem na spektakularna uhićenja osumnjičenih za kriminal u vrijeme ministra Penića, no ni tada kao ni sada nema zbog toga straha. Drži kako su posljednja uhićenja četvorice branitelja provedena po propisima, te da će ovakva vrsta dizanja tensija stvoriti privid nekakvih velikih događaja, ali će se razbiti u stvarnosti kao što su se neke stvari razbile 1. siječnja 2000. godine.

Skupljanje političkih poena

Protiv stavljanja ove točke na dnevni red sjednice bio je **mr. Josip Kukuljan (SDP)** ali ne zato, kaže, što bi bio protiv toga da se razgovara o očuvanju digniteta Domovinskog rata već zato što će se rasprava koristiti za pokušaje skupljanja političkih poena i za takmičenje pojedinaca tko će biti uvjerljiviji i tko će davati teže kvalifikacije odnosno ostaviti bolji dojam na hrvatsku javnost i predstavnike udruga hrvatskih branitelja. Drži kako je rasprava potvrdila takva njegova očekivanja. Govornicu Doma koristili su i oni koji su u vrijeme Domovinskog rata bili i po nekoliko stotina kilometara daleko od bojiš-

nice, ali se zastupnik Kukuljan nuda da će nazočni predstavnici Udruge branitelja Domovinskog rata znati prepoznati onaj dio rasprave kojima se nastoji sačuvati dignitet Domovinskog rata od političkih govora.

Drži kako nema razloga za strah i veliku zabrinutost u hrvatskom narodu. Smatra kako se sve kritike glede posljednjih uhićenja upućuju na kriju adresu, jer za zločine u Gospicu počinjene 1991. odnosno 1992. godine imao je spoznaje tadašnji politički vrh, ali i određene državne službe. I tada kao i kasnije 1997. i 1998. kada je na području Ličko-senjske županije postavljeno 20-tak minskoeksplozivnih naprava provodila se kriminalistička obrada koja je došla do određenih spoznaja o mogućim počiniteljima. Zastupnika zanima zašto takvi slučajevi nisu procesuirani nego je »vrući krumpir« koji se zove Gospic i događanja u Gospicu prebačen aktualnoj vlasti. Određen broj osoba iz Gospica bio je priveden istražnom sucu, ali je isto tako i pušten jer je kasnije u istražnom postupku utvrđeno da takve odgovornosti nema. »Zar ove neke naše rasprave nisu pritisak i na sud, da mi već unaprijed prejudiciramo eventualne odluke«, pita zastupnik Kukuljan. U redovnom postupku Sud će utvrditi postoji li opravdanost sumnje ili ne postoji, a onaj koji je počinio zločin morat će odgovarati, kaže Kukuljan iskreno se nadajući da će to biti pred hrvatskim pravosuđem.

Za **Velimira Kvesića (HSP)** ova rasprava nije rasprava radi skupljanja političkih poena, a njemu osobno takvi poeni ne trebaju. Podvlači kako je iz rasprave većine zastupnika jasno da u Hrvatskoj vlada trend opće kriminalizacije Domovinskog rata što su najbolje prepoznali ljudi koji su obranili Hrvatsku – hrvatski branitelji. Hrvatski su branitelji, nastavlja Kvesić, bili i ostali jasnog, čvrstog, dosljednog i domoljubnog opredjeljenja, i stoga imaju pravo politički razmišljati i djelovati kroz utemeljene stožere. Domovinski rat danas najviše kriminalizira predsjednik Mesić, drži Kvesić, a svojim djelovanjem daje snažnu podršku premijeru i ministrima Lučinu i Pančiću koji svakako snose veliku krivnju za nastalu situaciju. Stoga je predložio da se pokrene postupak opoziva spomenute dvojice ministara jer su, kaže, uistinu ugrozili Ustav i ustavni poredak. Uz takav zaključak Županijskog doma trebala bi ići, kaže, i preporuka Zastupničkom domu da pokrene postupak

utvrđivanja odgovornosti predsjednika Republike i premijera zbog ugroze Ustava. Kako se primiče vrijeme promjene Ustava predložio je i treću varijantu o kojoj bi bilo dobro razmislisti, a po kojoj bi u Ustav trebalo ugraditi da »Hrvatska ima dva predsjednika – jednog ozbiljnog koji će štititi hrvatske nacionalne interese i neće sotonizirati postignuća Domovinskog rata i jednog kakav je danas koji će nam pričati viceve, kriminalizirati Domovinski rat i izvoziti demokraciju u Srbiju«.

Nevjerojatna lakoća etiketiranja

U nastavku sjednice govorio je **Ivan Brleković (HDZ)**. Zastupnik dijeli mišljenje većine u Domu da je ugrožen ustavno-pravni poredak, vladavina prava i funkcioniranje pravne države, a u raspravi se, kaže, govorio o političkoj odgovornosti ljudi koji su najviše doveli do takve situacije, a ne o nekakvoj kaznenoj ili drugoj odgovornosti. Stoga nije mjesto pozivati se na odredbe članaka 105. i 111. Ustava koje govore o odgovornosti i pozivanju na odgovornost predsjednika Republike i premijera. Govorio je zatim o nevjerojatnoj lakoći s kojom se danas u Hrvatskoj etiketira i proziva svakoga, a nažalost najviše hrvatske branitelje te pokušajima redefiniranja Domovinskog rata. Također se s lakoćom daju izjave kojima se neki ljudi proglašavaju zločincima i kriminalcima, a da to sud još nije utvrdio, spomenuvši pritom premijera Račana koji je, kaže, rekao da su Levara ubili ratni zločinci i kriminalci. Drži kako u raspravi o vladavini prava i ugrožavanju tog prava treba ići i šire i spomenuti svakodnevno rušenje ili pokušaje rušenja vlasti u županijama, općinama i gradovima, a napose o pokušajima da se potkupe vijećnici HDZ-a itd. Prisjetio se i nedavne izjave jedne ugledne novinarke na HTV-u da je HDZ zločinačka organizacija. Dakle, 300.000 građana Republike Hrvatske su zločinci i ako je to tako onda je ozbiljno ugrožen ustavnopravni poredak ove zemlje. A poslije svega toga gospodin Galić ne daje ostavku i ništa se ne dogodi. Takve izjave pa i ova spektakularna uhićenja, sredstvo su za prikrivanje nekih ozbiljnih problema u našem društvu jer smo svjedoci novog vala stečajeva i novih tisuća i tisuća nezaposlenih, nerješavanje problema umirovljenika itd. Zaključujući istup ustvrdio je da se kriminalizacijom Domovinskog rata i gomilanjem slučajeva koji bacaju

ljagu na Domovinski rat nacija očigledno priprema za nova izručenja i udovoljavanja Haagu te za stvaranje jedne bezuvjetne poslušnosti međunarodnoj zajednici. Izbori u Srbiji završili su po volji europskih i svjetskih moćnika pa eto prilike da s ovakvo slomljennom oporbotom u Hrvatskoj i takvom Hrvatskom i Srbijom kakvu su željeli u budućnosti rade kako su i zacrtali i isplanirali. Eto im prilike da realiziraju svoje planove o zapadnom balkanu i balkanskim unijama, formuli pet plus jedan minus 1. Stoga se zastupniku nameće misao da je nedavno ubojstvo Levara možda samo dio jedne velike igre za one koji žele ostvariti svoje ciljeve, a da bi to postigli treba kriminalizirati Domovinski rat i demonizirati ljude koji su svojim životima branili Hrvatsku i izborili se za njezinu slobodu i neovisnost.

• Kriminalizacijom Domovinskog rata i gomilanjem slučajeva koji bacaju ljagu na Domovinski rat nacija se priprema za nova izručenja i udovoljenja Haagu te za stvaranje jedne bezuvjetne poslušnosti međunarodnoj zajednici.

Ispravljajući krivi navod **Ratko Maričić (SDP)** je ustvrdio kako premijer Račan nikada nije rekao ime i prezime Levarovog ubojice niti je imenom i prezimenom nekoga za to okrivio. Iskoristio je priliku i upitao zastupnika Brlekovića što on misli tko je ubio Levara odnosno je li to učinio neki kriminalac ili neki Bogom dan dobar čovjek i to na način da je u biti ubijeno i Levarovo dijete.

Uzvratio mu je zastupnik **Brleković (HDZ)** ustrajavši na izjavi premijera Račana, dodavši kako misli da istraga još nije pokazala je li se u slučaju Levara radi o ubojstvu, samoubojstvu ili nesretnom slučaju.

Dignitet Domovinskog rata nikada nije bio upitan

Slavko Koković (HSS) usprotivio se navodu zastupnika Brlekovića da se radi više o političkoj, a ne o pravnoj odgovornosti Predsjednika Republike. Drži kako spomenuti HDZ-ov zastupnik može na političku odgovornost pozivati predsjednika svoje

stranke, ali ne i Predsjednika Republike te upozorava kako je vrlo jasno propisano kako se Predsjednik države poziva na odgovornost u domovima Sabora. Skrenuo je pozornost predsjednicima doma gdje Ivanišević da ponovno dopušta povredu Poslovnika Doma i Ustava tako što se na ovaj način i pod ovim nazivom ova točka uvrštava u dnevni red sjednice Županijskog doma. To je i razlog zbog kojega, kaže, neće govoriti o sadržaju prijedloga Kluba zastupnika HDZ-a. Stvarni problemi hrvatskih branitelja moraju se rješavati, a dignitet Domovinskog rata barem što se tiče HSS-a nikada nije bio upitan. Nažalost, miješaju se pojmovi, rekao je na kraju Koković, potkrijepljivši tu izjavu jednim primjerom. »Ako učitelj u 2a. razredu npr. ocijeni jednog ili više daka negativnom ocjenom je li to napad na dignitet tog razreda ili objektivno ocjenjivanje učenika prema znanju.«

Odgovarajući zastupniku Kokoviću predsjednica Doma dr. **Katica Ivanišević** rekla je da ne vidi u čemu je povreda Poslovnika istodobno ustvrdiši kako je Dom ovlašten da donese bilo koju odluku kako god se zvao naslov teme o kojoj se raspravlja.

U ponovnom istupu **Ivan Brleković (HDZ)** ustvrdio je kako je temeljni cilj postojanja Doma i boravka zastupnika u zastupničkim klupama da raspravljaju o stanju i odnosima u društvu i da o tome donose političke ocjene ili stavove, a u svezi s tim i političke ocjene o Vladi i o premijeru, odnosno izjavama Predsjednika Republike.

Nakon toga dr. **Katica Ivanišević** primijetila je kako je rasprava obilovala raznim prijedlozima, a Časništvo Doma odlučivat će o tome što će dalje s tim prijedlozima.

U nastavku sjednice **Ivana Sušec-Trakoštanec** procitala je Prijedlog deklaracije o Domovinskom ratu i Prijedlog deklaracije o ugrožavanju ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i djelovanja pravne države.

Deklaracija mora biti kratka i jasna, mišljenja je **Vladimir Katić (HDZ)**, a predložene deklaracije to nisu. Deklaracija mora biti koncizna kao što je npr. bila Deklaracija o raskidanju državnopravnih sveza s bivšom državom gdje svaka riječ ima svoje određeno značenje i ukomponirana je u cjelinu. Predložene su deklaracije »sklepane zbrda zdola«, pogotovo deklaracija o ugrožavanju ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i

djelovanja pravne države. Drži kako je tekst te deklaracije jako loš i ne može se prihvati. Iako se u velikom dijelu može prihvati Deklaracija o Domovinskom ratu tekst je faktografski preopsežan, primjetio je ovaj zastupnik, i predložio da se pokuša sročiti jedna ozbiljna i prihvatljiva deklaracija s kojom bi trebalo izaći pred javnost. S predloženim tekstovima, drži zastupnik, napravilo bi se više štete nego koristi.

Zlatko Komadina (SDP) je bio mišljenja da se s podnošenjem dviju deklaracija zapravo krši Poslovnik. Mogla se, nastavlja zastupnik, podnijeti jedna deklaracija i to ona koja je točka dnevnoga reda. Ne zna otkuda je u međuvremenu osvanula Deklaracija o Domovinskom ratu, o kojoj se može raspravljati, ali ne zna kome se ona upućuje. Ukoliko se upućuje međunarodnoj zajednici tada je potreban konsenzus svih političkih čimbenika u Hrvatskoj, a tada valja ozbiljnije sjeti i dogоворити se o takvoj deklaraciji.

Deklaracija o Domovinskom ratu nastala je na temelju prijedloga jednog od zastupnika Županijskog doma (Mato Šimić) i peticije stožera za obranu digniteta Domovinskog rata, pojasnila je predsjednica **Ivanišević**.

Pod ovom točkom dnevnog reda, a to je Ugrožavanje ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkcioniranje pravne države ne može se donijeti Deklaracija o Domovinskom ratu, jer problem Domovinskog rata pa ni spomenuta deklaracija nije na dnevnom redu sjednice, upozorio je **Ratko Maričić (SDP)**. Za to je potrebna kompetentnija rasprava te bolja i potpunija deklaracija o Domovinskom ratu, zaključio je zastupnik.

Po mišljenju **Zvonimira Puljića (HDZ)** s jednom ili s dvije deklaracije nije povrijeđen Poslovnik, a one su rezultat ove rasprave. Možda se i moglo ići s jednom deklaracijom, ali je odluka zastupnika HDZ-a ipak bila da se ide na posebnu deklaraciju o Domovinskom ratu podsjećajući na gotovo dvogodišnju negativnu kampanju protiv Domovinskog rata. U tom razdoblju u dnevnom i mjesечnom tisku nije se mogao naći, kaže, niti jedan afirmativan članak o tome. Uostalom, i tijekom ove rasprave spominjala se kriminalizacija Domovinskog rata, pa su zastupnici HDZ-a odlučili predložiti posebnu Deklaraciju o Domovinskom ratu nastojeći tome dati veću snagu, zaključio je zastupnik Puljić.

• Način uhićenja hrvatskih branitelja bio je teatralan, smišljen i organiziran.

U Deklaraciji o Domovinskom ratu napisano je sve ono što se zna o tom ratu, rekao je dr. **Branko Sruk (SDP)**, a osim novorođenčadi o tim činjenicama svi znaju i svi ih prihvaćaju. »Onaj tko ne zna za veliki dio napisanog u Deklaraciji o Domovinskom ratu uopće ne bi trebao biti u Hrvatskoj«, zaključio je Sruk.

»Verba volant scripta manent, ili neka bude napisano«, uzvratila je dr. **Katica Ivanišević**.

Dr. **Sruka** je zatim zanimalo kome je upućena Deklaracija o Domovinskom ratu. Ako je upućena javnosti, a javnost ne zna za navedene činjenice tada to nije hrvatska javnost, kategoričan je zastupnik. Ako treba, kaže, na raspravu o Domovinskom ratu potrošiti i mjesec dana, ali tada treba govoriti o pravim stvarima i obavijestiti javnost o činjenicama koje ne zna. Odlučno odbacuje tvrdnju da je Hrvatska vojska činila zločine već se takva tvrdnja odnosi na moguće pojedince. Ovdje se govori i o tjeskobi koju izazivaju zastrašujući postupci prigodom nedavnih uhićenja pa zastupnik drži da bi na raspravu trebalo pozvati ministra Lučina kako bi se donijeli zaključci itd.

Stop iznošenju deklarativnih stavova

Zastupnika **Petra Novačkog (HSS)** zanimalo je hoće li s obzirom na članak 61. Poslovnika Županijski dom donijeti nešto na što nema prava. U spomenutom članku, naime, стоји da ovaj Dom na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom i Poslovnikom donosi odluke, Poslovnik, pravilnik, zaključak i povelju, a nigdje se ne spominje deklaracija, pojasnio je Novački.

Predložena deklaracija još je preblaga u odnosu na ono što se u višesatnoj raspravi u Domu moglo čuti i što se tražilo, mišljenja je dr. **Jure Burić (HDZ)**. Drži da one koji su sada na vlasti peče što je u Domovinskom ratu pobijedila Hrvatska na crti programa i politike dr. Tuđmana utemeljena na nacionalnoj pomirbi i desetljećima sukobljenog hrvatstva. Uzvratio je dr. **Branko Sruk (SDP)** riječima da nije spominjao pokojnog predsjednika Tuđmana i apelirao da

se u raspravi odustane od dobivanja dnevopolitičkih poena.

U ime Kluba zastupnika HSP-a i KDM-a mr. **Miroslav Rožić (HSP)** usprotivio se iznošenju deklaratornih stavova. Složio se s ocjenom po kojoj nema poslovničke mogućnosti za donošenje deklaracije, ali ima jedan mnogo važniji (suštinski) razlog zbog kojega Klub ne bi donosio deklaraciju. S tim u svezi zastupnik je upozorio na branitelje i predstavnike stožera za obranu digniteta Domovinskog rata koji su nazočni ovoj raspravi i kojima je već dosta iznošenja deklaratornih stavova taman da se to i poslovnički može izvesti, ali su zato ponudili prijedloge konkretnih akcija. Klub zato predlaže da Dom doneše jedan zaključak poduprt konkretnim zahtjevima nacionalnog Stožera za obranu časti Domovinskog rata. Branitelji Hrvatske očekuju stvarno djelovanje Županijskog prema Zastupničkom domu pa je u tom smislu i predloženi zaključak Kluba, rekao je Rožić. U nastavku pročitao je prijedlog Kluba zastupnika HSP-a i KDM-a, a mi ga na kraju u cijelosti objavljujemo. Zaključujući sjednicu dr. **Ivanišević** najprije je dala na glasovanje dvije deklaracije – predlagatelj – Klub zastupnika HDZ-a Županijskog doma Sabora. **Većinom glasova (31 »za«, 7 »protiv« i 3 »suzdržana«)** zastupnici Županijskog doma prihvatali su Deklaraciju spomenutog kluba o »Ugrožavanju ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i djelovanja pravne države«, a zatim većinom glasova (30 »za« i 11 »suzdržanih«) i Deklaraciju o Domovinskom ratu. Spomenute dvije deklaracije upućene su Zastupničkom domu kao poticaj za raspravu i njihovo usvajanje i u tom Domu, te da se da na znanje javnosti.

Povodom rasprave o »Ugrožavanju ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i funkcioniranja pravne države«, zastupnici Doma donijeli su i već spomenuti zaključak na prijedlog Kluba zastupnika HSP-a i KDM-a. Duboko zabrinut ugrožavanjem i narušavanjem ustavno-pravnog poretka, vladavine prava i djelovanja pravne države od najgovornijih dužnosnika u državi, Županijski dom ovim zaključkom predlaže Zastupničkom domu da pokrene izglasavanje nepovjerenja ministru branitelja i ministru unutarnjih poslova Republike Hrvatske, te pokretanje postupka za utvrđivanje

odgovornosti Predsjednika Republike Hrvatske i Predsjednika Vlade Republike Hrvatske zbog kršenja Ustava.

U obrazloženju zaključka kaže se da su se predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić i predsjednik Vlade Ivica Račan prejudicirajući krivnju grubo umiješali u sudsku vlast i pokušali na nju izvršiti pritisak, iako je sudbena vlast neovisna i samostalna te jedina mjerodavna za utvrđivanje kažnjivih djela, počinjenja, njihove odgovornosti, krivnje i

kazne. Dom drži kako predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić krši Ustav kada u novosadskom listu »Vojvodin« iznosi kako bi se Hrvatska i hrvatski narod i građani trebali ispričati agresorima i napadačima, rušiteljima Hrvatske, te kako je Domovinski rat bio rat za stvaranje Velike Hrvatske i Velike Srbije, a ne oslobođilačka borba hrvatskoga naroda za opstanak, slobodu i nacionalnu nezavisnost što je povijesna laž i vodi redefiniranju povijesnih događaja i stvaranju preduvjeta za

novu jugoslavensku balkansku-asocijaciju.

• *Ova se rasprava koristi za pokušaje skupljanja političkih poena.*

Dom još naglašava da su u prilog ovom zaključku i svi zahtjevi nacionalnog Stožera za obranu časti Domovinskog rata.

M. S; J. Š.

Na temelju članka 81. alineja 2. Ustava Republike Hrvatske Županijski dom Hrvatskoga državnog sabora raspravlja je, na XLV. sjednici održanoj 26. rujna 2000. godine, o »UGROŽAVANJU USTAVNO-PRAVNOG PORETKA, VLADAVINE PRAVA I FUNKCIONIRANJA PRAVNE DRŽAVE«, na prijedlog Kluba zastupnika Hrvatske demokratske zajednice u Županijskom domu Hrvatskoga državnog sabora, upućenog aktom od 25. rujna 2000.

Nakon provedene rasprave Županijski dom Hrvatskoga državnog sabora donio je ZAKLJUČAK kojim se prihvata

DEKLARACIJA O UGROŽAVANJU USTAVNO-PRAVNOG PORETKA, VLADAVINE PRAVA I DJELOVANJA PRAVNE DRŽAVE

i upućuje Zastupničkome domu Hrvatskoga državnog sabora kao poticaj za raspravu i njezino usvajanje i u tome Domu, te se daje na znanje javnosti.

Županijski dom Hrvatskoga državnog sabora duboko zabrinut ugrožavanjem i narušavanjem ustavno-pravnog poretna, vladavine prava i djelovanja pravne države od strane najodgovornijih dužnosnika u državi, poput Predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića i predsjednika Vlade Republike Hrvatske Ivice Račana, koji svojim javnim izjavama optužuju ljudi i politički im presuđuju kao ratnim zločincima i krivcima, te tako preuzimaju ulogu i tužitelja i suca, krše Ustav Republike Hrvatske (članak 28.) prema kojemu je »Svatko nedužan i nitko ga ne može smatrati krivim za kazneno djelo dok mu se pravomoćnom sudskom presudom ne utvrdi krivnja.«

Vrhunac kršenja Ustava Republike Hrvatske je izjava predsjednika Vlade Republike Hrvatske Ivice Račana da su Milana Levara »ubili ratni zločinci i kriminalci«, ili Predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića da su u brojnim Stožerima za obranu digniteta Domovinskog rata polovica članova tih stožera »ozbiljni kriminalci.«

I Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Ivica Račan

Na temelju članka 81. alineja 2. Ustava Republike Hrvatske Županijski dom Hrvatskoga državnog sabora na XLV. sjednici održanoj 26. rujna 2000. godine, povodom rasprave o »UGROŽAVANJU USTAVNO-PRAVNOG PORETKA, VLADAVINE PRAVA I FUNKCIONIRANJA PRAVNE DRŽAVE« koju je predložio Klub zastupnika Hrvatske demokratske zajednice u Županijskom domu Hrvatskoga državnog sabora, donio je ZAKLJUČAK kojim se prihvata Deklaracija o Domovinskom ratu i upućuje Zastupničkom domu Hrvatskoga državnog sabora kao poticaj za raspravu i njezino usvajanje i u tome Domu, te da se daje na znanje javnosti.

U okolnostima sve češčih i sustavnih napada na smisao i dostojanstvo Domovinskog rata, zabrinuti zbog pokušaja reinterpretacije nedavne prošlosti, te kriminalizacije hrvatskih branitelja i Domovinskog rata u cjelini, zabrinuti zbog pokušaja destabilizacije hrvatske države i njezinih ustavnih temelja, donosimo

DEKLARACIJU O DOMOVINSKOM RATU

Domovinski rat, 1991.-1995. bio je obrambeni i oslobođiteljski rat.

Hrvatskoj je 1991. bio nametnut rat, koji je u potpunosti bio izraz srpske osvajačke politike i imperijalizma, a počeo je pobunom Srba u Hrvatskoj, organiziranih i naoružanih od Jugoslavenske armije, nastavljen je napadom jugoslavenske komunističke vojske JNA i srpskih četničkih paravojnih postrojba na Hrvatsku. Hrvatska se pred tim napadom branila, obranila je veći dio teritorija, a vojno-redarstvenim akcijama Bljesak i Oluja uspjela je oslobiti najveći dio zapo-sjednutih područja, da bi potom mirnim putem vratila hrvatsko Podunavlje u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske.

Cilj srpskih i crnogorskih napada bio je osvajanje hrvatskoga područja, etničko čišćenje i genocid, u sklopu namjere stvaranja Velike Srbije na što većem području bivše Jugoslavije.

Hrvatska i hrvatski narod bili su na početku velikosrpske agresije nenaoružani i nepripravni za obranu, iz čega je posve jasno da Hrvatska nije izazvala, nije pokrenula, niti je željela rat.

Hrvatski se narod goloruk našao izložen žestokim napadima nadmoćno naoružane i tehnički daleko bolje opremljene Jugoslavenske armije. Posljedica je to

prejudicirajući krivnju grubo su se umiješali u sudsku vlast i pokušali na nju izvršiti pritisak iako je sudbena vlast neovisna i samostalna i jedina mjerodavna za utvrđivanje kažnjivih djela, počinitelja, njihove odgovornosti, krivnje i kazne.

U zemlji je umjesto vladavine prava – kao rezultat protuustavnih izjava i postupaka spomenutih visokih državnih dužnosnika ali i brojnih drugih iz redova vlasti – stvorena vladavina straha. Podsjćamo stoga i na poruke hrvatskih biskupa s biskupske konferencije iz Poreča od 19.-21. rujna 2000. godine prema kojoj: »Još veću tjeskobu izazivaju zastrašujući postupci pri-godom nedavnih uhićenja kakvi nisu videni ni u doba najvećeg terora... Stječe se dojam da se takvim postupcima više želi zastrašiti narod negoli eventualni krivci za ratne zločine...«. Uistinu, ti zastrašujući postupci prilikom uhićenja i zastrašivanje naroda posebno je došlo do izražaja kada su u Gospiću, osumnjičene, mahom hrvatske branitelje, javno s lisicama na rukama sprovodili ulicama Gospića teško vrijedajući njihovo dostojanstvo i čast, prikazivali te scene na HTV-u, uz komentare da su uhićeni ratni zločinci i kriminalci bez istrage i suđenja.

Oko 300 građana Gospića, mahom hrvatskih branitelja, iz Domovinskog rata je na ponižavajući način pozivano, a brojni i silom privođeni na obavjesne razgovore u policiju od kojih su mnogi trajali desetke i više sati a u kojima se raznim nedopuštenim metodama pritisaka i zlostavljanja pokušalo iznuditi imenovanje krivaca za smrt Milana Levara i zločine u Gospiću 1991. godine.

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić javno tvrđa Grad Gospić i sve, njegove građane navodeći da neće ići na Olimpijske igre u Sydney jer bi »mogao doći netko iz Gospića i ubiti ga«. Na taj način bilo kojeg građana Gospića prikazuje kao mogućeg ubojicu i atentatora. Opravdan revolt i ogroženje hrvatskih branitelja i njegovih udruga zabrinutim nad kriminalizacijom Domovinskog rata, a Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić proglašava uvredljivo »samožvancima«, i polovicu »ozbiljnim kriminalcima«.

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić ne-instituto u »New York Timesu« tvrdi da se protiv članova obitelji Predsjednika Tuđmana vodi istraga što demantiraju sve odgovorne državne institucije. Obećaje javnosti pritvaranje za 2-3 mjeseca »političkih kapitalaca«, kao da on pritvara, a ne istražni sudac ili sud.

Neustavno uzima ulogu i policajca, tužitelja i suca. Javno prijeti optužbama kriminalizirajući zastupnika u Hrvatskom državnom saboru i Predsjednika Kluba najjače oporbene strane Vladimira Šeksa.

Kruna kršenja Ustava Republike Hrvatske, je izjava Predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića novosadskom listu »Vojvodina« u kojem tvrdi da postoji podjednaka krivnja svih strana u ratovima u Sloveniji, Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, izjednačavajući tako

odлуka kojima je bivša komunistička vlast Socijalističke Republike Hrvatske dopustila razoružanje hrvatskoga naroda predajom oružja hrvatske Teritorijalne obrane u ruke JNA. To je oružje bilo vlasništvo hrvatskoga naroda i po tada valjanim propisima. Međunarodna zajednica je uvedbom embarga na mogućnost legalnog i legitimnog naoružavanja, onemogućavala obranu Hrvatske. Djelovanjem komunističke vlasti i postupcima nekih međunarodnih čimbenika Hrvati su pred naletom moćno naoružane JNA trebali ostati bez obrane.

Posljedice barbarskih i okrutnih osvajačkih nasrta bile su tragične. U Hrvatskoj je poginulo više od petnaest tisuća ljudi, ranjeno je više od trideset tisuća a na popisu zatočenih i nestalih još je 1588 hrvatskih branitelja i civila. Hrvatski su građani stradali u nesmišljenim srpskim i crnogorskim napadima na gradove i sela, bombardiranjem, tenkovskim napadima, ubilačkim upadima u domove, ali i kao zatočenici u srpskim koncentracijskim logorima, i na mukama u srpskim zatvorima. Dosad je pronađeno 126 masovnih grobnica. Okrutnost rata pokazuju napadi na crkve, dječje vrtiće i škole, granatiranje bolnica, pokolj ranjenika iz vukovarske bolnice kao i pokolj staraca u brojnim hrvatskim mjestima, poput Voćina, Čelija, Struge, Škabrnje i drugih. U mnogim hrvatskim mjestima počinjen je genocid, urbicid i etnocid.

Srpski agresori istjerali su iz svojih domova više od sedam stotina tisuća ljudi, nemoćnih, bolesnih, starih, žena i djece. Najveći broj prognanika i izbjeglica u prognostvu je proveo pet i više godina, jer se nisu mogli vratiti u razorenе, opljačkane i spaljene domove.

Hrvatska je zbrinula još sedam stotina tisuća izbjeglica iz Bosne i Hercegovine.

Dok su za sigurnost na zaposjednutim područjima bile zadužene snage UN, na tim područjima ubijeno je 680 Hrvata, a nekoliko desetaka tisuća je protjerano.

Potpuno su razorena mnoga naselja i čitavi gradovi, uništene su tisuće povijesnih i kulturnih spomenika, crkava, gospodarskih, zdravstvenih i školskih objekata u kojima izravna ratna šteta iznosi 264 milijardi kuna (37 mrd \$). Najveći simboli ukupnog stradanja gradovi su Vukovar, Gospic i Dubrovnik. Vukovar je u osvajačkom pohodu posve uništen, pa je tako uništena i kulturno znamenita barokna jezgra grada. Dubrovnik, svjetski spomenik kulture i povijesti, teško je oštećen u danonoćnom bombardiranju i uništavanju.

U takvim okolnostima, suočen s genocidom i kulturnicom, hrvatski narod se morao braniti. Organizirana je Hrvatska vojska kao obrambena snaga, a izrasla je iz dragovoljačkih i prvih redarstvenih postrojba pod imenom Zbor narodne garde. Hrvatski su domoljubi, suočeni s osvajačkim ratnim pohodom srpske vojske, pristupali hrvatskim obrambenim postrojbama i tijekom cijelog rata te u završnim akcijama Bljesak i Oluja, branili opstanak hrvatskoga naroda i slobodu hrvatske države.

Za cijelog domovinskog rata Hrvati su se branili na svojemu nacionalnom i državnom ozemlju. Izloženi istom velikosrpskom osvajanju Hrvati u BiH također su u Domovinskom ratu branili svoja nacionalna područja, svoju slobodu i opstanak, te su kao tako mogli i uspješnoj obrani Republike Hrvatske. U BiH je poginulo sedam i pol tisuća Hrvata, a ranjeno je sedam-

obrambeni Domovinski rat sa srpskom agresijom i oružanom pobunom, teško uvrijedivši sve branitelje i žrtve Domovinskog rata, hrvatski narod i sve građane Hrvatske neistinito porekavši na taj način da je ogromni dio državnog teritorija bio okupiran, da je u Domovinskom ratu u obrani i oslobađanju Domovine poginulo i ubijeno 15.000 ljudi, a četvrtina zemlje razorena i uništena.

Vrhunac svega je sramotna izjava Predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića da bi se Hrvatska i hrvatski narod i građani trebali ispričati agresorima i napadačima, rušiteljima Hrvatske.

Za Stjepana Mesića je Domovinski rat – rat stvaranja Velike Hrvatske i Velike Srbije, a ne oslobođilačka borba hrvatskog naroda za opstanak, slobodu i nacionalnu nezavisnost što je povijesna laž i vodi redefiniranju povijesnih događaja i stvaranja preduvjeta za novu jugoslavensko-balkansku asocijaciju.

Potiskuje se istraživanje i kaznjavanje zločina nad hrvatskim narodom a zaboravlja da je takvih zločina, ratnih i protiv čovječnosti, koji su ostali nekažnjeni, bilo i u razdoblju komunističkog terora i strahovlade.

Konačno, Županijski dom Hrvatskoga državnog sabora odlučno zahtijeva da svi odgovorni, sva državna tijela i institucije rade isključivo u ustavnim i zakonskim okvirima, prekinu s neustavnim i protuzakonitim izjavama i postupcima, prekinu zastrašivanje i stvaranje ozračja straha, tjeskobe i nesigurnosti, prekinu politiku koja vodi unutarhrvatskim podjelama i sukobima i ugrožava nacionalnu pomirbu.

naest i pol tisuća branitelja i civila. Hrvati su zajednički, na mnogim bojištima diljem Hrvatske i Bosne i Hercegovine, branili svoje domove i domovinu.

Odlučno odbacujemo tvrdnje da je Hrvatska vojska činila zločine tijekom obrambenog Domovinskog rata, a što se želi nametnuti iz nekih domaćih i međunarodnih krugova. Na žalost, i Haaški sud, umjesto očekivanoga kažnjavanja ratnih zločinaca, prednika agresorskih srpskih i crnogorskih četničkih postrojba i svih drugih ratnih zločina, sve više postaje sredstvom političke manipulacije i reinterpretacije sadržaja i smisla obrambenog Domovinskog rata.

Hrvatski su branitelji hrabro i požrtvovno stavili svoje živote na raspolaganje domovini i čitavom hrvatskom narodu, odlazeći u boj često sa skromnim naoružanjem, ali s velikom hrabrošću i odlučnošću. Pobjeda u obrani Hrvatske temeljila se na odlučnosti i mudrosti hrvatskoga vodstva, te na hrabrosti i domoljublju hrvatskih vojnika.

Pobjeda u ratu iznesena je na zajedništvu domovinske i iseljene Hrvatske, na zajedničkoj požrtvovnosti Hrvata i svih hrvatskih građana koji su Hrvatsku smatrali svojom domovinom.

U Domovinskom ratu Hrvatska je pobijedila na crti programa i politike dr. Franje Tuđmana, utemeljenima na nacionalnoj pomirbi desetljećima sukobljenog hrvatstva.

Domovinski rat bio je obrambeni i pravedni rat, u kojemu je hrvatski narod podnio velike žrtve, i na kraju pobijedio u završnim vojno-redarstvenim akcijama Blijesak i Oluja.

Pobjedom u Domovinskom ratu hrvatski je narod iskazao svoju odlučnost i spremnost za uspostavu i očuvanje Republike Hrvatske kao samostalne i neovisne, suverene i demokratske države.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O IZVRŠAVANJU DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2000. GODINU

Moguće zaduženje – do 5 miliardi

Jednoglasno i hitnim postupkom, Županijski dom je podržao, a Zastupnički izglasao izmjenu Zakona o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu kojom se Vlada RH ovlašćuje da se u slučaju neostvarenja Proračunom planiranih prihoda od privatizacije može zadužiti na inozemnom i domaćem tržištu novca i kapitala do svote od 5 miliardi kuna, kako bi premostila nedostatna sredstva odnosno planirani prihod od privatizacije u Državnom proračunu za ovu godinu.

O PRIJEDLOGU

Dosad važećim zakonom Vlada je bila ovlaštena da može uzeti zajam na inozemnom i domaćem tržištu novca i kapitala do ukupne svote od 7.907.946.377,00 kuna, ali je ta kvota gotovo već ispunjena.

Za 2000. je u Državnom proračunu po osnovi privatizacije planiran iznos od 8 miliardi i 200 milijuna kuna, a do 13. rujna po toj osnovi ostvaren iznos od 2.866.975.827,14 kuna ili

28,67 posto planiranih prihoda. Najveći dio predviđenih privatizacijskih sredstava trebala su biti osigurana drugom fazom privatizacije Hrvatskih telekomunikacija, ali je prodaju potrebno optimalno uskladiti s trendovima na međunarodnom tržištu kapitala, odnosno ona se odlaže, najvjerojatnije za drugi kvartal iduće godine. Budući da se provedba druge faze privatizacije očekuje tijekom 2001. godine potrebno je, radi osiguranja izvršenja zadataka utvrđenih Proračunom, kreditnim zaduženjem premostiti nedostatak prihoda.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i Državni proračun podržao je zakonski prijedlog. U raspravi se čulo mišljenje da Vlada RH nije u dovoljnoj mjeri obrazložila razloge zbog kojih preferira zaduženje na inozemnom i domaćem tržištu novca i kapitala od prihoda koje bi ostvarila privatizacijom Hrvatskih telekomunikacija, ali je prevladao stav da Vlada treba podržati u nastojanju da predloženim premoštavanjem nedostatnih prihoda Državnog proračuna stvori uvjete za postizanje veće cijene prilikom privatizacije Hrvatskih telekomunikacija. **Odbor ŽD za gospodarstvo i financije** podržao je predloženo bez primjedbi.

Uz podršku predloženom zakonskom prijedlogu, **Odbor ŽD za gospodarstvo i razvoj** preporučio je Vladi da premošćivanje zaduženja ne obavlja kod domaćih finansijskih institucija već na inozemnom tržištu kapitala. Bez primjedbi Prijedlog je podržao **Odbor ŽD za zakonodavstvo**.

Vlada je s dva amandmana korigirala svoj prvotni prijedlog. Prvim je ispravljena pogreška u prijepisu, a drugim je utvrđeno da Zakon stupa na snagu danom donošenja, a ne kako je bilo predloženo – osmog dana po objavi u »Narodnim novinama«.

RASPRAVA

Županijski dom podržao je predloženo bez rasprave, saslušavši kraće uvodno izlaganje pomoćnika ministra financija, **Branka Štulića**.

U **Zastupničkom domu** o zakonskom prijedlogu govorio je zamjenik ministra financija, **Damir Kuštrak**. Objasnjavači zašto su izmjene potrebne, izvjestio je zastupnike da je Vlada raspisala međunarodni tender i izabrala finansijskog savjetnika –

• Budući da je procijenjeno kako bi Hrvatske telekomunikacije (druga faza privatizacije) bolju cijenu moglo postići naredne godine Vladi se izmjenom Zakona omogućuje da nedostatak očekivanih prihoda u Proračunu po toj osnovi nadomjesti dodatnim kreditnim zaduženjem.

Salmon brothers, koji su osigurali mostno financiranje te da se kredit za pokriće nedostajućih prihoda može realizirati već sutra. Ograničenje je članak 42. Zakona o izvršavanju državnog proračuna kojim je predviđeno da se Vlada može maksimalno zadužiti do 7 milijardi i 900 milijuna kuna. Ta je kvota gotovo ispunjena, jer je Vlada već u dva navrata napravila emisiju obveznica na inozemnim tržištima – jednu euroobveznicu od 500 milijuna eura i jednu emisiju obveznica na japanskem tržištu, čime je predviđena kvota gotovo ispunjena. Zamjenik ministra naglasio je da je riječ o tehničkoj promjeni, da se ništa ne mijenja u ukupnom iznosu prihoda Državnog proračuna, osim toga što je stavka kredit a ne prihod od privatizacije.

Sa stavom Odbora za financije i Državnog proračun zastupnike je upoznao njegov predsjednik, **Jadranko Mijalić**.

Nužan rebalans

Uz ocjenu da je nužan hitan rebalans Proračuna, **Ivan Šuker** objasnio je zašto Klub zastupnika HDZ-a podržava zakonski prijedlog. Kako reče, sve u životu ne ide, pa ni ovoj Vladi, kako se planira pa je primorana napraviti to što je napravila. Upozorio je ipak na grešku kod sastavljanja dnevnog reda – trebalo je najprije raspraviti o Izvješću o izvršenju Proračuna u prvih šest mjeseci, jer bi tada stvari bile jasnije – vidjelo bi se da se Vlada zadužila 7 posto iznad plana.

Zabrinjavajuće je što se podiže kredit da bi se pokrili tekući troškovi, upozorio je predstavnik ovog kluba, podsjetivši kako su se prethodnih godina krediti podizali za strategiju razvoja, za izgradnju prometne infrastrukture, za obnovu i sl.

Klubu zastupnika HDZ-a nameće se i pitanje je li ovakav prijedlog, izmjena jednog člana, u skladu sa

zakonima i propisima. Zaduživanjem se, upozorio je zastupnik, znatno mijenja izgled Državnog proračuna jer ukupni prihodi neće više biti 47 već 42 milijarde, dok se deficit povećava s milijardu 269 tisuća na 6 milijardi 269 milijuna.

Ivan Šuker još je napomenuo kako će ovako, tehnički, koncipiran i krivo postavljen Proračun staviti ministre, posebno ministra financija, u veoma tešku situaciju – tako da će morati kršiti zakonske odredbe kako bi izvršile sve zadatke iz Programa Vlade te kako će kolege iz vladajuće koalicije sada biti manje kritični prema nalazu Državne revizije kad je riječ o Proračunu.

Dr. Đuro Njavro iskoristio je raspravu o ovom zakonskom prijedlogu za to da ukaže i na ukupan odnos prema dugu u Republici Hrvatskoj. Iz zakonskog prijedloga je očito da je potrebna rasprava o strategiji gospodarskog razvitka Republike hrvatske, da bi se utvrdilo opredjeljenje nove Vlade – nastavlja li ona privatizaciju ili je odlučila veliki dio hrvatskog gospodarstva zadržati pod državnom kapom. Po ocjeni zastupnika, problemi će ostati manje-više slični, jer kako drugačije objasniti odluku i nove Vlade da se opet, po treći put, sanira INA.

Ukupni inozemni dug Hrvatske povećan je i u ovoj godini i približio se deset i pol milijardi – 20 posto državnog duga, a ostalo dugovi poduzeća, banaka, građana. Samo kamate iznose 750 milijuna dolara godišnje, što ukazuje da treba razmisli o smanjivanju duga te da odluke o zaduživanju ne bi trebalo donositi godišnje, osobito ne više puta godišnje.

Zastupnik Njavro podsjetio je da je i bivša Vlada donosila slične odluke, ali s razlogom. Odgođena je bila, npr., prodaja dionica Plive u vrijeme azijske finansijske krize, kad su dionice preko noći pale više od 30 posto. Ovaj put, međutim, nema krize, stanje na svjetskim tržištima je uobičajeno pa nije jasno zašto se odustaje od prodaje dijela Telekoma. Tko uopće jamči da će njegove dionice naredne godine kotirati više nego sada – upitao je zastupnik, skrenuvši još Vladi pažnju na to da se u slučaju zaduživanja izvan zemalja Europske unije, primjerice u Japanu može dogoditi »nešto što je izvan našeg utjecaja«, zbog oscilacija između jena i eura.

Protiv prodaje »obiteljskog srebra«

I **Tonči Tadić (HSP)** ocijenio je da je najprije trebalo raspravljati o

Izvješću o izvršenju proračuna. Kredit zbog kojega se mijenja Zakon zapravo je, kaže, karakterističan za način vođenja države od strane nove vlasti. Sve se, kako reče, temlji na rasprodaji državne imovine, a ako te rasprodaje nema taj čas se ulazi u nova kreditna zaduženja. Zabrinja to što se cijeli koncept razvoja i financiranja zemlje temelji na rasprodaji nacionalne imovine, obiteljskog srebra — rekao je zastupnik HSP-a, ustvrdivši zatim da se njegova stranka protivi takvom financiranju državnih potreba, a i svakoj prodaji Telekoma preko 51 posto.

Problem je taj — naglasio je Tadić — što Hrvatska nema strategiju razvoja pa se tako može dogoditi da se na ovaj način rasproda ono što bi sutra

mogao biti stožerni dio strategije razvoja.

Ako je Državni proračun u gubitku za 1,3 milijarde u nešto više od pola godine HSP sa strahom iščekuje trogodišnji Proračun. Jer, ako se u pola godine ušlo u ovakve probleme što će tek biti kad se Proračun bude fiksirao za trogodišnje razdoblje, koliko će tu rebalansa biti potrebno.

Odgovarajući na primjedbe, **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra finansija, podsjetio je da je kod prodaje prvog dijela (35 posto) Hrvatskih telekomunikacija također uzet mostni kredit, koji je vraćen kad je pristigao novac od prodaje, s tim da je jedina razlika prema predloženom — to što je sve obavljeno u jednoj fiskalnoj godini.

Izlazak na burzu, dakako, nosi izvjesne rizike — priznao je zamjenik

ministra, dometnuvši kako je to predviđeno zakonom. Radna grupa je, međutim, ovog ljeta procijenila da su se velike telekomunikacijske kuće, uključujući Deutsch Telekom (strateški partner u Hrvatskim telekomunikacijama) privremeno dosta iscrpile, a da treba pričekati procjenu je li i Salamon brothers, kuća s najviše iskustva u privatizaciji telekomunikacija. Inače, nije problem dobiti kredit, a zaduženje će vjerojatno biti i manje no što se predviđa — rekao je zamjenik ministra.

Zastupnički dom jednoglasno je izglasao Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu.

J. R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KAZNENOPRAVNE KONVENCIJE O KORUPCIJI; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O SURADNJI O SPRJEČAVANJU I SUZBIJANJU PREKOGRANIČNOG KRIMINALA I POVELJE O ORGANIZACIJI I DJELOVANJU INICIJATIVA ZA SURADNJU U JUGOISTOČNOJ EUROPI — SECI REGIONALNOG CENTRA (SECI CENTRA) ZA SUZBIJANJE PREKOGRANIČNOG KRIMINALA; PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA BROJ 1. I PROTOKOLA BROJ 2. UZ EUROPSKU KONVENCIJU O SPRJEČAVANJU MUČENJA I NELJUDSKOG ILI PONIŽAVAJUĆEG POSTUPANJA ILI KAŽNJAVA

Djelotvornije suzbijanje kriminala

Županijski dom je podržao, a Zastupnički hitnim postupkom donio: Zakon o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja; Zakon o potvrđivanju Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelju o organizaciji i djelovanju Inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi — SECI Regionalnog centra (SECI centra) za suzbijanje prekograničnog kriminala i Zakon o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji. Ovim će se zakonima Republike Hrvatske uspješnije boriti pro-

tiv organiziranoga kriminala, ocijenili su zastupnici tijekom rapsprave.

O ZAKONSKIM PRIJEDLOZIMA

...O KORUPCIJI...

Neprijedoran je značaj koji Vijeće Europe pridaje Kaznenopravnoj konvenciji protiv korupcije, poglavito radi činjenice što je ona dio cjelokupnog akcijskog programa Vijeća Europe u borbi protiv korupcije. Iz toga razloga pridruživanje Republike Hrvatske državama članicama Vijeća

Europe ratificiranjem Kaznenopravne konvencije o korupciji predstavlja krucijalni dokaz njene želje za jačanjem suradnje s drugim zemljama, njene demokratičnosti i spremnosti za djelatno uključivanje u realizaciju različitih oblika međunarodne suradnje te izraz njenih nastojanja u prilagodbi pravnog sustava važećim europskim standardima.

Kaznenopravna konvencija o korupciji je relevantan pravni instrument kojim se, na razini Europe, određuje (standardizira) pojam aktivne i pasivne korupcije, kriminalizira podmićivanje stranih javnih dužnosnika, i utvrđuje korupcija u postupku dobivanja poslova. Njime se

sprječava i korupcija u međunarodnim organizacijama, veza između korupcije i pranja novca, odnosno proširenje ranijih poimanja prema kojima su se isključivo kaznena djela vezana uz zloupotrebu opojnih droga shvaćala kao predikatna kaznena djela u svezi s pranjem novca. Uz to, Konvencija uređuje uspostavu specijaliziranih jedinica za borbu protiv korupcije, zaštitu svjedoka, međunarodnu suradnju između tijela nadležnih za provedbu istrage koruptivnih kaznenih djela i sl. U predloženom zakonskom tekstu utvrđuje se zajednička terminologija te se propisuju mjere koje mora poduzeti svaka zemlja potpisnica. Tako se primjerice navodi da će svaka zemlja donijeti one nužne pravne i druge mjere kojima se prema njenom tužnom zakonu sprječavaju djela korupcije. Prijavljen je definicija da je korupcija čin kada bilo koja osoba namjerno, izravno ili neizravno, obeća, nudi ili daje bilo kakvu nepripadajuću korist bilo kojem njenom državnom službeniku. Svaka zemlja potpisnica mora donijeti odgovarajuće mјere i za podmićivanje u privatnom sektoru, te za podmićivanje službenika međunarodnih organizacija, parlamentarnih tijela, službenika međunarodnih sudova, kao i trgovane utjecajem. Vodi se računa i o prekršajima novca stečenog iz korupcije, računovodstvenim prekršajima, a na kraju se razrađena pitanja odgovornosti, međusobno pomaganje, izručenje kao i sankcije i mјere za prekršitelje.

...O SUZBIJANU PREKOGRAINIČNOG KRIMINALA – (SECI CENTAR)...

Suočene s organiziranim mrežom klijumčara unutar zemalja inicijative SECI, i raširenošću povreda carinskih propisa, carinske se službe nastoje što učinkovitije organizirati kako bi se mogle suprotstaviti navedenim pojavama. Jedan od načina za to jest uspostava suradnje s drugim carinskim službama, održavanje neposrednih kontakata i pružanje međusobne pomoći, što se provodi temeljem Ugovora o suradnji u carinskim pitanjima. Instrumenti poticanja suradnje predviđeni ovim Ugovorom predstavljaju novi okvir suradnje u borbi protiv svih oblika kriminaliteata. To se osobito odnosi na borbu protiv ilegalnog prometa droga, oružja,

ljudi, te raznih vrsta otpada i opasnih tvari koje ugrožavaju život ljudi i zdravlje ljudi i okoliša. Potvrđivanjem ovog Ugovora dovelo bi do olakšavanja i unapređivanja suradnje Republike Hrvatske sa zemljama članicama inicijativa SECI. Ugovorom se također predviđaju oblici pružanja pomoći, vrsta podataka koji će se dostaviti, te način korištenja dobivenih podataka, a što bi se obavljalo putem Regionalnog centra (SECI centra) za suzbijanje prekograničnog kriminala.

Izvršavanje Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnoga kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju inicijative zahtijeva i osiguranje potrebnih sredstava u Državnom proračunu u iznosu od 142.200,00 USD. Navedenim sredstvima će se izvršiti uplata godišnje kotizacije Republike Hrvatske u proračun SECI Regionalnog centra u Bukureštu. Predmetni Ugovor do sada su ratificirale Rumunjska, Mađarska, Moldavija, Makedonija i Albanija. Utjeku je ili se uskoro očekuje postupak ratifikacije u Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Grčkoj i Turskoj.

U Ugovoru se usklađuje terminologija te se opisuju oblici međusobne suradnje i posebne pomoći zemalja članica. Pri tome se vodi računa o povjerljivosti informacija i zaštiti osobnih podataka, kao i o odgovornoći i pravnoj zaštiti za neovlaštenu ili nepravilnu obradu podataka. Utvrđuju se i pravni detalji oko pružanja usluga svjedočenja i pravnog vještačenja, te načinu kontaktiranja i postavljanja zahtjeva koji se upućuju posredstvom Tajništva Centra. Propisuju se zatim i pitanja novčane nadoknade zbog nastalih troškova, rješavanje mogućih sporova, kao i stupanje na snagu, provedba i prestanak važenja samog Ugovora.

...O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA 1. I 2.

Uz Konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ponašanja ili ponižavajućeg postupka ili kažnjavanja, sastavljenu u Strasbourg, 26. studenoga 1987. godine, Europski odbor za sprječavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) Vijeća Europe donio je u Strasbourg 4. studenoga 1993. godine Protokol broj 1. i Protokol broj 2.

Protokolom broj 1. omogućava se pristup Konvenciji i državama nečlanicama Vijeća Europe, a Protokolom broj 2. mijenja se način izbora i

trajanje mandata članova Odbora za sprječavanje mučenja koji nadzire provedbu Konvencije. Navedeni protokoli tehničkog su karaktera, ne ulaze u sam sadržaj Konvencije, ne stavljuju posebne obveze pred države koje ih prihvate, već su u funkciji poboljšanja funkciranja same Konvencije. S obzirom na to da su ove protokole po donošenju prihvatile gotovo sve europske države, a za njihovo stupanje na snagu potrebno je priступanje i potvrđivanje svih država stranaka Europske konvencije o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, pa tako i Republike Hrvatske, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o pokretanju postupka za potpisivanje Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz rečenu Konvenciju. Budući da je Republika Hrvatska potpisnica Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao i činjenici da je ratificirala Konvenciju o sprječavanju mučenja, potvrđivanjem ovih protokola stvorile bi se pozitivne pretpostavke za još djelotvorniju zaštitu ljudskih prava osoba lišenih slobode.

U Protokolu broj 1. i Protokolu broj 2. precizira se tekst već otprije prijavljene Konvencije. Svi predloženi tekstovi ispisani su uz hrvatski i na engleskom jeziku, a za sve je predloženo donošenje po hitnom postupku.

RADNA TIJELA

Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za zakonodavstvo nakon uvodne riječi predstavnika predlagatelja, jednoglasno je i bez rasprave predložio maticnom domu donošenje zaključka kojim se utvrđuje mišljenje kojim se podržava donošenje Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji. Istovjetan zaključak Odbor je donio i u svezi s donošenjem Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja.

Odbor za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku Domu je predložio zaključak kojim je utvrdio mišljenje kojim se podržava donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, u tekstu predlagatelja. Ovaj Odbor

pozitivno se očitovao i o donošenju Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji, u tekstu predlagatelja. **Odbor za gospodarstvo i financije** nije raspravio Prijedlog i Konačni prijedlog Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji zbog toga što predstavnik predlagatelja nije bio prisutan.

Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo dao je potporu donošenju Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji i ne protivi se donošenju po hitnom postupku. Od primjedbi je istaknuto da ovaj Prijedlog zakona ne sadrži potvrdu ovlaštenog tijela da je jezično pregledan odnosno ispravljen. Odbor za zakonodavstvo podupro je i donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Rečeni Odbor raspravlja je i o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju Inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi – SECI Regionalnog centra (SECI centra).

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost jednoglasno je i bez primjedbi odlučio da se matičnom domu predloži donošenje Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji. Rečeni Odbor jednoglasno je odlučio da se Zastupničkom domu predloži i donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Odbor se ne protivi prijedlogu predlagatelja da se predloženi zakonski tekstovi donešu po hitnom postupku.

Odbor za pravosuđe raspravio je o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji. U kraćoj su raspravi otvorena pitanja oko nadležnosti za primjenu i provedbu Konvencije, a članovi su ujedno podnijeli amandman na članak 3. Nakon provedene rasprave, podržavajući hitni postupak, Odbor za pravosuđe jednoglasno je odlučio predložiti donošenje Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji. Predloženim amandmanom se mijenja članak 3 koji glasi: »Za izvršenje ovoga Zakona nadležni su, u okviru svog

djelokruga, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave i sudbena tijela Republike Hrvatske«. Bez primjedbi, članovi Odbora za pravosuđe su podržali donošenje Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Članovi ovog Odbora bez rasprave su predložili matičnom domu i donošenje Zakona o potvrđivanju ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi – SECI Regionalnog centra (SECI centra) za suzbijanje prekograničnog kriminala. Podržan je i prijedlog o hitnom postupku.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina raspravio je o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave Odbor je odlučio predložiti Zastupničkom domu donošenje predloženog zakona.

RASPRAVA

U Županijskom je domu provedena objedinjena rasprava o sva tri zakonska prijedloga. Nakon što je predstavnik predlagatelja **Dubravko Palijaš**, pomoćnik ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave podsjetio na temeljne naznake ovih zakonskih prijedloga, otvorena je rasprava. Zastupnik **Žarko Katić (HSLS)** osvrnuo se u nekoliko riječi na Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji. Ocijenio je ovu temu izuzetno značajnom jer se korupcija javlja u svim društvenim sustavima.

Dosljedna borba protiv korupcije

Ovakva neprihvatljiva ponašanja treba svesti na podnošljivu mjeru, a Hrvatska prema iznesenim statistika-

ma treba dosljednije voditi borbu protiv korupcije. Takve aktivnosti najbolja su preporuka za ulazak stranog kapitala i ulaganja pa bi trebalo pomno utvrditi sve detalje oko provođenja svih obveza koje su propisane u Konvenciji.

Budući da više nije bilo zainteresiranih za raspravu pristupilo se glasovanju o predloženom zakonskom tekstu. Zastupnici su prvo jednoglasno donijeli zaključke kojim su utvrdili mišljenje kojim se podržava donošenje *Zakona o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji*, sukladno prijedlogu Vlade Republike Hrvatske.

Nakon toga utvrdili su mišljenje kojim se podržava donošenje *Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja*, sukladno podnosenom prijedlogu.

Zastupnici Županijskog doma na kraju su donijeli i zaključke kojim su utvrdili mišljenje kojim se podržava donošenje *Zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi – SECI Regionalnog centra (SECI centra) za suzbijanje prekograničnog kriminala*, sukladno prijedlogu Vlade Republike Hrvatske. Zastupnici su jednoglasno utvrdili sva tri predložena zakonska teksta.

U ovom su se Domu zastupnici prvo očitovali o *Prijedlogu i Konačnom prijedlogu Zakona o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku konvenciju o sprječavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja*. Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu, kao ni podnijetih amandmana predsjedavajući je dao na glasovanje ovaj zakonski prijedlog. Zastupnici su jednoglasno donijeli *Zakon o potvrđivanju Protokola broj 1. i Protokola broj 2. uz Europsku povelju o sprječavanju mučenja, neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja*, u tekstu predlagatelja.

Nakon toga otvorena je rasprava o *Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o potvrđivanju kaznenopravne konvencije o korupciji*. Predsjednik Odbora za pravosuđe, dr. **Luka Trconić** približio je stavove Odbora i obrazložio podnijeti amandman na članak 3. predloženog zakonskog teksta. Upozorio je da se trebaju razjasniti pitanja oko sankcioniranja aktivnog podmićivanja tuzemnih tijela kao i pitanja nadležnosti za provedbu Konvencije. Nakon što je pročitao i obrazložio podneseni amandman zastupnik Trconić je podupro donošenje rečenog zakonskog prijedloga.

• Potrebna je međunarodna suradnja i pravna pomoć kako bi se suzbila korupcija.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, govorila je zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović**. Poduprla je predloženi zakonski tekst te istaknula da se njime štiti rad Vlade Republike Hrvatske i čast nacije od onih koji žele sudjelovati i izvlačiti korist od korupcije. Podsjetila je da se ovaj problem sve više sagledava i rješava na globalnoj razini jer se isprepliću utjecaji i poslovi nacionalnih i multinacionalnih kompanija i korporacija. Važni ugovori za velike projekte dostupni su putem javnih natječaja međunarodnim poduzećima, a međunarodno gospodarstvo proizvodi i međunarodne kartele. Uočljivi su napor da se korumpiraju Vladini službenici i dužnosnici kako bi se unaprijedila distribucija zabranjene robe: droge, oružja i drugih opasnih proizvoda. Zbog organiziranja i povezivanja međunarodnog kriminala potrebna je međunarodna suradnja i pravna pomoć kako bi se efikasno suzbilo ovo zlo.

Razvijati sustav odgovornosti u transparentnom gospodarstvu

Države se mogu efikasno boriti protiv korupcije jedino putem stvaranja transparentnog gospodarstva sa sustavom odgovornosti koji su čvrsto utemeljeni na načelima pravne države. Korupcija šteti investicijama, usporava gospodarski rast i iscrpljuje državni proračun, a što je najgore od svega – potkopava našu vjeru u slobodu. Korupcija je, zaključila je zastup-

nica Antičević-Marinović, neprijatelj demokracije jer demokracija živi od povjerenja kojega uništava korupcija.

Nakon nje u ime Klubova zastupnika HSP i HKDU-a, govorio je dr. **Boris Kandare**. I on je potvrdio iznesene stavove kako korupcija predstavlja suvremeno zlo koje prijeći gospodarski razvoj kojemu svi težimo. Smatra da ona predstavlja i opasnost suvremenoj hrvatskoj državi, a osobito nagriza moralne vrijednosti suvremenog društva. Upozorio je da korupcija predstavlja prepreku za brži razvoj demokracije, stanje ljudskih prava, te podriva načelo dobre uprave i pravednosti u svakom društvu. Ocenjio je ujedno da će usvajanjem predložnog zakonskog teksta, Republika Hrvatska postati jednim od stupova nositelja ove značajne međunarodne konvencije o kaznenopravnim aspektima korupcije. Upozorio je na kraju da Vlada treba biti do kraja konzervativna kada imenuje odgovorne osobe u tijela koja se bore protiv korupcije. Podržao je donošenje ove Konvencije te pledirao da bi u borbi protiv korupcije trebalo odrediti samo one osobe koje imaju visoko postavljene kriterije moralne vrijednosti.

Stavove Kluba zastupnika HSLS-a o predloženom zakonskom tekstu, približio je zatim zastupnik dr. **Ivan Čehok**. Podržao je borbu protiv korupcije i ocijenio da predložena Konvencija predstavlja solidnu pravnu podlogu. Bilo bi možda bolje, nastavio je zastupnik, da je Vlada Republike Hrvatska izašla s vlastitim prijedlogom svih potrebnih mjera u borbi protiv korupcije. Ocenjio je da ipak treba naglasiti pozitivni pomak kojega je Hrvatska prema stranim izvjestiteljima postigla u posljednje vrijeme boreći se protiv zla korupcije.

Gradići upozoravaju na pojavu korupcije

I građani upozoravaju da se mora nešto poduzeti protiv ovih pojava, pa su potpuno opravdane Vladine inicijative o najavljenim mjerama i borbi na gospodarskom polju.

Ocenjio je da korupcija nije samo pravni, nego i moralni problem, pa je potrebno voditi primjerene poteze u javnosti, među građanima. Naglasio je zatim da je Hrvatska proteklih desetak godina bila ustrojena gotovo kao feudalno društvo pa je potrebno stalno i ustajno promicati vrijednosti građanskog društva. Upozorio je i na članak 20. kojim se od država potpi-

snica traži da pruže jamstvo o obučenosti nadležnih tijela protiv korupcije. Smatra da takve službe i kadrove tek treba oblikovati i educirati. Predložio je na kraju, da se uz prihvatanje ove Konvencije zatraži rok od mjesec ili dva dana, u kojem bi Vlada trebala predložiti pravne instrumente kojima namjerava voditi borbu protiv korupcije. Ovim je prijedlogom ujedno zaključio svoje izlaganje, a zatim je riječ dobio zastupnik mr. **Marin Jurjević (SDP)**. On smatra da je od svih oblika najteža politička korupcija. Republika Hrvatska je u posljednje vrijeme napravila određeni pozitivni skok, a to potvrđuju i izvještaji stranih nevladinih udruga koje se bave ovim fenomenom. Ocenjio je da su pozitivni pomaci logična posljedica demokratskih izbora koji su održani 3. siječnja ove godine. Usprkos tome, Republika Hrvatska se nalazi još uvijek daleko od zone tzv. čistih zemalja, poput Finske, Danske i ostalih skandinavskih zemalja, pa i od susjedne Slovenije. Smatra da se borba protiv korupcije treba nastaviti, a treba ukazivati i mladim osobama na neprijeporne moralne vrijednosti i standarde koji su proteklih godina bili ozbiljno poljuljani.

• Moralne vrijednosti i standardi bili su donedavno potpuno zapostavljeni.

Konvenciju provoditi u svakodnevnom životu

Zastupnik **Joško Kontić (HSLS)** podržao je donošenje rečenog zakonskog teksta, ali je upozorio da se moraju poduzeti mnogo ozbiljniji napori kako bi se ova konvencija počela dosljedno provoditi u svakodnevnom životu. Ocenjio je da je u posljednje vrijeme podignuto više kaznenih prijava protiv osoba koje su sudjelovale u velikim prijevarama. Smatra da politički dužnosnici trebaju biti osobito osjetljivi na ove mjere pa bi primjerice, njihove porezne kartice trebale biti javno dostupne. Pročitao je zatim statističke pokazatelje o kaznenim prijavama protiv korupcije u posljednjim godinama. Upozorio je na veliki broj podnesenih prijava, ali i na činjenicu da je samo 13 osoba završilo u zatvoru zbog korupcije. Na kraju je predložio da odgovornost za

korupciju prvo trebaju snositi »krupne ribe« koje su se do sada stalno provlačile kroz mrežu paragrafa i propisa. Ocenjeno je ujedno da su ove mjere poziv za sve političare, bez obzira na stranačku pripadnost, da se dosljedno pridržavaju svih mjera u borbi protiv korupcije i korupcijskog poнаšanja. Na iznijete primjedbe i prijedloge osvrnuo se nakon okončanja rasprave i predstavnik predlagatelja, zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk**. Ocenjeno je da je u raspravi iznijeto nekoliko korisnih prijedloga, te upozorio da je na ovom području kaznenopravne sfere najteže otkriti i kazniti počinitelja djela. Složio se sa stavom Odbora za pravosuđe, prema kojem bi trebalo intervenirati i u unutarnje zakonodavstvo Republike Hrvatske. Najavio je da će se pred zastupnicima uskoro naći i novi tekst Zakona o policiji, kao i Zakon o izmjeni Zakona o kaznenom postupku. Sve to ukazuje da će se uskoro moći voditi još ustrajnija borba protiv korupcije. Pozvao je zastupnike da podrže donošenje ovog Zakona koji će Republiku Hrvatsku dodatno približiti europskim standartima.

Nakon toga predsjedavajući je pozvao predstavnika predlagatelja da se očituju o podnesenom amandmanu Odbora za pravosuđe. Ovaj amandman Vlada je prihvatile u cijelosti, a nakon toga zastupnici su pristupili glasovanju o predloženom zakonskom tekstu.

Predlagatelj je nakon glasovanja utvrdio da je jednoglasno donesen Zakon o potvrđivanju Kaznenopravne konvencije o korupciji u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

Zastupnici su zatim raspravili i Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organiza-

• *Hrvatska ne bi trebala preuzimati značajne obveze budući da još uvijek nije članica regionalnih asocijacija.*

ciji i djelovanju inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi – SECI Regionalnog centra (SECI centra) za suzbijanje prekograničnog kriminala. O predloženom zakonskom tekstu u ime Klubova zastupnika HSP-a i HKDU-a govorio je **Anto Đapić** te upozorio da Republika Hrvatska preuzima značajne obveze iako nije članica SECI-a.

Upozorio je zatim i na lošu poziciju Hrvatske koja će biti pogodena kada se počne provoditi Šengenski sporazum. Istaknuo je istovremeno da Hrvatska ima velike i svakodnevne poteškoće s ilegalnim imigrantima koji značajno opterećuju državni proračun. Smatra da hrvatska država ne bi trebala preuzimati dodatne regionalne obveze jer u Saboru još uvijek nije provedena rasprava o tome treba li Hrvatska uopće biti članicom za suradnju u jugoistočnoj Europi. Ocenjeno je ujedno da se moraju brižljivije kontrolirati vlastite granice i to, zbog pozicije prema Srbiji, kao i zbog velikog broja ilegalnih prijelaza. Nakon toga, u pojedinačnoj je raspravi govorio zastupnik **Željko Pavlić (HSLS)** te odmah na početku podržao donošenje predloženog zakonskog teksta. Ocenjeno je da će se situacija ipak popraviti te upozorio kako je Hrvatska »premrežena« brojnim švercerškim kanalima. Odvija se ilegalna trgovina drogom, oružjem i ljudima, o čemu svjedoče gotovo svakodnevna razbijanja dilerskih punktova. Ono što posebno zabrinjava jest činjenica da je Republika

Hrvatska postala tranzitno područje za prebacivanje ljudi ili bijelog roblja s istoka na zapad Europe.

Opisao je pojedine slučajeve trgovine ljudima, ističući da je bilo slučajeva pogibije emigranata koji su se utopili prilikom prelaska rijeke Save. Zbog velikog broja ilegalnih prelaza preko granice, zastupnik je za tražio da se policijski i sudski poslovi oko ovih prekršaja intenzivnije i dosljednije provode na terenu. Spomenuo je da treba suzbiti ove radnje te onemogućiti da pojedini građani Hrvatske štete interesima i ugledu države zbog trgovine ljudima. Spomenuo je da izvjesni Lončarić ima vodeću poziciju u nedopuštenim poslovima kojima se prebacuju ilegalni dosljednici iz istočnih regija u zapadne države Europe.

Priliku da uputi prvu repliku prema novom Poslovniku, iskoristio je zastupnik Anto Đapić. Smatra da se o ovom problemu ne može govoriti bez političkih konotacija budući da Hrvatska ima susjede koji organizirano importiraju kriminal na tlo Hrvatske. Spomenuo je da veliki broj švercerških kanala i kriminalnih radnji stiže u našu državu s područja Republike Srbije.

Predsjedatelj je zaključio raspravu i pozvao zastupnike Zastupničkog doma da glasuju o predloženom zakonskom tekstu. **Zastupnici su većinom** glasovali, 77 »za« i 5 »protiv« donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora o suradnji u sprječavanju i suzbijanju prekograničnog kriminala i Povelje o organizaciji i djelovanju inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi – SECI Regionalnog centra (SECI centra) za suzbijanje prekograničnog kriminala. Treba na kraju naglasiti da su sva tri zakonska prijedloga usvojena po hitnom postupku.

V. Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE UJEDINJENIH NARODA O SUZBIJANJU DEZERTIFIKACIJE U ZEMLJAMA JAKO POGOĐENIM SUŠAMA I/ILI DEZERTIFIKACIJOM, OSOBITO U AFRICI

Zastupnici Zastupničkog doma su, jednoglasno i bez rasprave, odlučili donijeti Zakon kojim se potvrđuje Konvencija Ujedinjenih naroda o suzbijanju dezertifikacije, a koji je u saborsku proceduru uputila Vlada Republike Hrvatske. Radna tijela obaju domova uputila su pozitivno mišljenje, a Županijski je dom, također većinom glasova, podržao donošenje Zakona.

O PRIJEDLOGU

Na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvitu - UNCED 92, održanoj u Rio de Janeiru, u lipnju 1992. godine, usvojen je dokument Agenda 21 u čijem se 12. poglavljtu, među ostalim, navodi da problem dezertifikacije pogarda približno šestinu ukupnog svjetskog stanovništva, i 70 posto zemljišta svih suhih područja, odnosno četvrtinu svih tala svijeta.

Konvencija je usvojena u Parizu 17. lipnja 1994. godine, a 14. i 15. listopada iste godine održana je svečanost potpisivanja, kada ju je potpisao i hrvatski predstavnik. Konvencija je stupila na snagu 26. prosinca 1996. godine.

Cilj Konvencije je suzbijanje dezertifikacije i degradacije zemljišta, te ublažavanje posljedica suše učinkovitim djelovanjem na svim razinama u okviru cjelovitog pristupa sa držanog u Agendi 21, a s ciljem postizanja održivog razvoja.

Pored definicija, ciljeva, načela, programa, djelovanja, znanstvene i tehničke suradnje i mjera potpore, te slijedom zemljopisnih i drugih posebnosti, područja u kojima se javljaju navedeni procesi za sada u četiri regionalna priloga, a već na prvoj Konferenciji članova pojavila se inicijativa članica za izradu petog priloga za Srednju i Istočnu Europu. Usvajanje tog priloga očekuje se na ovogodišnjoj Konferenciji članica.

Promjene klime i ljudske aktivnosti glavni su uzroci degradacije zemljišta, dezertifikacije i suša. U prošlosti, plodnost tla i druge važne ekološke uloge tla samoobnavljale su se poslije požara, poplava ili drugih prirodnih pojava, pa čak i nekih čovjekovih zahvata. U današnje

vrijeme, kad je učestalost kao i brojnost pritisaka vrlo velika, tla im se sve teže odupiru i kao posljedica se javljaju privremeni ili trajni gubitak ekološke i gospodarske produktivnosti. Situaciju dodatno otežavaju povremene ili češće suše.

Stanje tala u Hrvatskoj ukazuje na prisutnost degradacija, pa iako su saznanja o istima skromna, utvrđene su promjene i procesi – erozije, onečišćenja, salinizacija, pada humanizacije i drugih promjena. Prema izjavama znanstvenika, više od 90 posto naših tala izloženo je eroziji različitog intenziteta. Na poljoprivrednim tlima zabilježena su zbijanja i druga narušavanja fizičkih, hemijskih i bioloških svojstava, posebice pad sadržaja humusa, hranjiva i dr., a kod šumskih tala uz druge probleme naglašeni su oni uzrokovani požarima.

Za provedbu ovog Zakona o proračunu je potrebno osigurati dodatna sredstva za plaćanje članarine, koja se određuje po redovitom ključu za sve zemlje Ujedinjenih naroda i iznosi oko 5500 američkih dolara, međutim postoji mogućnost da se ona smanji na 2 tisuće dolara.

S obzirom na to da su u Republici Hrvatskoj već prisutni blaži oblici dezertifikacije i u puno jačoj mjeri degradacije zemljišta, te suše, otvaranje mogućnosti suradnje s drugim strankama konvencije na aktivnostima za suzbijanje tih problema može osobito utjecati na gospodarstvo Republike Hrvatske te činjenicu da je Konvencija stupila na snagu, predlaže se donošenje ovog Zakona hitnim postupkom.

RADNA TIJELA

Odbori ŽUPANIJSKOG doma za zakonodavstvo, za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku, te za gospodarstvo i finansije odlučili su predložiti Županijskom domu da podrži donošenje Zakona o potvrđivanju Konvencije, a pozitivno su mišljenje o zakonskom prijedlogu uputili i odbori ZASTUPNIČKOG doma za zakonodavstvo i za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

RASPRAVA

Ni u Županijskom ni u Zastupničkom domu Hrvatskoga državnog sabora rasprave o ovom zakonskom prijedlogu nije bilo. Predstavnici predlagatelja (zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja Roland Žuvanić u Županijskom, a ministar Božo Kovačević u Zastupničkom domu) dodatno su obratili pozornost na ovaj prijedlog.

Luka Bebić je u ime Odbora Zastupničkog doma za prostorno uređenje i zaštitu okoliša predstavnicima Zastupničkog doma istaknuo važnost ove Konvencije za Republiku Hrvatsku zbog problema posebice u primorskom pojusu, gdje je zemljiste nakon požara bilo pošumljivano, ali se to nesustavno čini, pa se pretvara u pustinju. U tom području postoji i problem obnove biološke mase i opasnost od erozije tla, napomenuo je Bebić i istaknuo kako bi Konvenciju o suzbijanju dezertifikacije trebalo dovesti u sukladnost s konvencijama o promjeni klime i o biološkoj raznolikosti. Za pošumljivanje se uglavnom koristi bor, koji zapravo predstavlja opasnost za širenje požara, a zbog opasnosti od erozije tla i biološke raznolikosti pogodniji bi izbor bio maslina, pistacija ili žižula. Također bi trebalo voditi računa o sustavnom održavanju melioliranih tala, primjerice u dolini Neretve, jer se u suprotnom tla zapištaju i ponovo pretvaraju u močvare i bare, čime se gubi na obradivoj površini. Odbor podupire potvrđivanje ove Konvencije i predlaže Vladi da u skladu sa svojim planovima o prostornom uređenju predloži Saboru strategiju prostornog uređenja, imajući u vidu upravo iznesene okolnosti.

Nakon što su zastupnici Županijskog doma jednoglasno utvrdili mišljenje kojim se podržava donošenje Zakona, zastupnici Zastupničkog

doma su, također jednoglasno, odlučili donijeti Zakon o potvrđivanju Konvencije Ujedinjenih naroda o

suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogodjenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom, osobito u Africi.

I. K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA OD 3. LIPNJA 1999. GODINE O IZMJENAMA KONVENCIJE O MEĐUNARODNOM ŽELJEZNIČKOM PRIJEVOZU (COTIF) OD 9. SVIBNJA 1980. GODINE (PROTOKOL 1999.) I KONVENCIJE O MEĐUNARODNOM ŽELJEZNIČKOM PRIJEVOZU (COTIF) OD 9. SVIBNJA 1980. GODINE U VERZIJI PROTOKOLA O IZMJENAMA OD 3. LIPNJA 1999. GODINE S PRIPADAJUĆIM DODACIMA

Nakon što su radna tijela obaju sa borskih domova uputila pozitivno mišljenje o zakonskom prijedlogu, koji je po hitnom postupku u proceduru uputila Vlada, zastupnici Zastupničkog doma jednoglasno su donijeli Zakon o potvrđivanju Protokola od 3. lipnja o izmjenama dviju konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu, s pripadajućim dodacima. Županijski dom je utvrdio, bez rasprave, pozitivno mišljenje.

O PRIJEDLOGU

Suradnja Republike Hrvatske s Međuvladinom organizacijom za međunarodni željeznički promet (COTIF) vezana je za pristupanje Konvenciji o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine, i to na temelju pristupa, akcije, od 30. rujna 1992. godine.

Ova se suradnja očituje u radu Ministarstva pomorstva, prometa i veza u praćenju, razmatranju, doradi i prijedlozima za poboljšanje i promjene odredaba Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu i njenih dodataka, vodeći računa o razvoju željezničkog prometa u Republici Hrvatskoj i primjeni Konvencije na Hrvatske željeznice radi uspješnog uključivanja u međunarodni željeznički promet.

Kako su od potpisa konvencije od 9. svibnja 1980. godine u mnogim zemljama članicama nastupile političke, gospodarske i pravne promjene, ukazala se potreba za potpisivanjem Protokola o izmjenama Konvencije iz 1980. godine. Tako je i Republika Hrvatska 3. lipnja 1999. godine u Vilniusu potpisala Protokol o izmjenama Konvencije od 9. svibnja 1990. godine.

COTIF primjenjuje 39 država Europe, Afrike i Azije, kao i željeznička poduzeća tih zemalja.

Predloženim Protokolom o izmjenama

ma Konvencije COTIF poboljšan je i pročišćen tekst osnovne Konvencije COTIF iz 1980. godine i njenih dodataka radi povećanja učinkovitosti međunarodnog željezničkog prometa, vezano uz prijevoz putnika i roba, prijevoz opasnih materijala, međunarodno korištenje infrastrukture i razmjenu vagona, prijelaze granica, tehničke norme i propise, kao i obuhvaćanje svih pitanja vezanih uz međunarodni željeznički promet koja su u nadležnosti tijela državne uprave.

Ovim je zakonskim prijedlogom predloženo potvrditi Protokol iz 1999. godine o izmjenama Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. svibnja 1980. godine, a time i pročišćeni tekst Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) zajedno sa sedam dodataka koji su sastavni dio ove Konvencije; Jedinstvena pravila glede ugovora o međunarodnom željezničkom prijevozu putnika, Jedinstvena pravila vezana uz ugovor o međunarodnom željezničkom prijevozu robe; Propis o međunarodnom prijevozu opasnih tvari željeznicom; Jedinstvena pravila o ugovorima za korištenje vozila u međunarodnom željezničkom prometu; Jedinstvena pravila o ugovorima o korištenju infrastrukture u međunarodnom željezničkom prometu; Jedinstvena pravila o vrednovanju tehničkih standarda i prihvatanju tehničkih propisa primjenjivih na željeznička sredstva namijenjena korištenju u međunarodnom prometu i Jedinstvena pravila o tehničkom odobrenju za prihvatljivost željezničkih sredstava namijenjenih za korištenje u međunarodnom prometu.

Izvršavanje ovog mnogostranog međunarodnog ugovora neće zahtijevati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, osim obveze da, kao i svake godine do sada, plaća specifični doprinos, odnosno članarinu. Zakon je predloženo do-

nijeti po hitnom postupku zbog potrebe dopune važećih zakona, nedopuštenosti da se mijenjaju pojedine odredbe Konvencije, te zbog koristi koje će Republika Hrvatska imati potvrđivanjem Protokola odnosno Konvencije, budući da će se međunarodnom suradnjom kvalitetnije urediti problematika željezničkog prijevoza.

RADNA TIJELA

Odbori ŽUPANIJSKOG doma za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku, te za gospodarstvo i financije uputili su pozitivna mišljenja o zakonskom prijedlogu, kao i odbori ZASTUPNIČKOG doma za zakonodavstvo i za pomorstvo, promet i veze, koji su odlučili predložiti Domu da doneće Zakon o potvrđivanju Protokola.

RASPRAVA

U ime predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske, zakon je uvodno obrazložio ministar pomorstva, prometa i veza, Alojz Tušek, a potom se, u ime Kluba zastupnika HSP-a i HDKU-a javio Tonci Tadić. Kazao je kako će Klub podržati donošenje ovog Zakona, budući da se njime Hrvatska postupno prilagođava međunarodnim standardima, ali je upozorio na stanje u kojem se nalaze Hrvatske željeznice.

Željeznica je u svim zemljama od iznimne važnosti za razvitak gospodarstva i jedan od univerzalnih simbola moderne civilizacije, a odnos prema njoj zapravo je društveni odnos prema vrijednosti rada u ljudskoj zajednici.

Hrvatske su željeznice oko 50 godina u zaostatku za modernim europskim, svjetskim sustavima. Uvjeti rada su kriminalni i predstavljaju stalnu opasnost za zaposlenike i putnike. Broj uposlenih je u posljednjih 10 godina pao sa 43 tisuće na 20 tisuća. Nakon što se godinama HŽ pokušava restrukturirati i modernizirati, zamijenjen je jedino konzultantski ured, čiji je projekt koštalo milijun dolara i koji je usvojen u Saboru. Razloge promjene konzultantskog ureda Tadić je ocijenio moralno i ekonomski dvojbenima, kao i nakonu države da se ozbiljnije prihvati ozbiljnog posla na preustroju HŽ-a.

Zabrinjavajuće je što je Svjetska banka sama odabrala nizozemski Railplan kao konzultanta za tehničku pomoć u provedbi projekta restrukturiranja i modernizacije, pa ispada da je Sabor u svemu tome manje bitan.

Svjetska se banka glede HŽ-a postavila kao najviše izvršno i zakonodavno tijelo, iako je kanadska studija već bila usvojena u Saboru.

Zastupnik je zaključio kako se ovdje raspravlja o iznimno važnoj problematiki, primjeni Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu, a niti nema pravu sliku o stanju u Hrvatskom željeznicama, da je Vladinom strategijom za restrukturiranje donešena odluka prema kojoj se HZ organizira u tri jedinice (infrastrukturni, teretni i putnički prijevoz), pri čemu bi se profitni dio privatizirao, a onaj neprofitni ostavio na grbači hrvatskog naroda, te da će se provedbu biti nadležni isti oni koji su HŽ i doveli u stanje u kojem je sada.

Ministar Tušek je iskoristio priliku kako bi se složio da je stanje u Hrvatskim željeznicama bremenito, ali da

ne bi sada otvarao diskusiju, jer će zastupnici imati prilike čuti sve o projektu Svjetske banke. Osvrnuo se i na program privatizacije, za koji je ustvrdio da je usvojen u Hrvatskom državnom saboru u okviru Vladine strategije, te da neće isto rukovodstvo voditi restrukturiranje i privatizaciju željeznica.

Zastupnici Zastupničkog doma jednoglasno su donijeli Zakon o potvrđivanju Protokola od 3. lipnja 1999. godine o izmjenama Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu od 9. svibnja 1980. godine i Konvencije o međunarodnom željezničkom prijevozu od 9. svibnja 1980. godine u verziji Protokola o izmjenama od 3. lipnja 1999. godine s pripadajućim dodacima.

I.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O SANACIJI ODREĐENIH PODUZEĆA

Uredba pretočena u zakon

Vlada je predložila, Županijski dom podržao, a Zastupnički dom donio ovaj zakon s namjerom da se omogući normalan završetak postupka sanacije prvenstveno u brodogradnji. Kraća se rasprava vodila samo u Zastupničkom domu. Tijekom te rasprave bilo je zastupnika koji su izrazili rezervu glede predloženog zakona podsjećajući npr. da se na sanaciju troše ogromna sredstva poreznih obveznika pa se isti pitaju do kada će se njihov novac bacati u bunar bez dna. Išticali su također kako se ne saniraju samo brodogradilišta već npr. i poljoprivredni kombinat koji su također sanirani – neki i po sedmi put – pa ipak se ponovno javljaju s takvim zahtjevima. Gdje je u cijeloj toj situaciji hrvatski seljak i obiteljsko gospodarstvo, pitaju se neki zastupnici. Na kraju su zastupnici Zastupničkog doma ipak većinom glasova donijeli predloženi zakon.

O PRIJEDLOGU

Zakon o sanaciji određenih poduzeća stupio je na snagu u kolovozu 1995., a donesen je u cilju rješavanja problema restrukturiranja velikih poduzeća kao uvjetom provedbe druge faze stabilizacijskog progra-

ma, odnosno njihove financijske konsolidacije budući da je stupanj zaduženosti velikog broja poduzeća bio takav da ga nije bilo moguće pokriti prihodima iz tekućeg poslovanja. A Uredbom o dopunama Zakona o sanaciji određenih poduzeća iz 1999. godine propisano je da funkciju vjerovničkih vijeća preuzimaju novoimenovani upravni odnosno nadzorni odbori u onim poduzećima odnosno društвima u kojima su skupštine dioničara donijele odluke o provođenju usvojenih programa sanacije (sanacijskih planova). Kada se govori o poduzećima odnosno društвima u sanaciji prvenstveno se imaju u vidu hrvatska brodogradilišta, upozorava Vlada. Kako spomenutoj Uredbi ističe rok, a to je 8. listopada, Vlada je predložila donošenje ovog zakona čiji je tekst identičan tekstu Uredbe.

RADNA TIJELA

Saborska radna tijela dala su podršku ovom zakonskom prijedlogu i to **Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za gospodarstvo i financije**, a u Zastupničkom domu **Odbor za zakonodavstvo, Odbor za financije i Državni proračun te Odbor za gospodarstvo i obnovu**.

RASPRAVA

Zamjenik ministra gospodarstva **mr. Neven Mimica** uvodno je objasnio razloge za donošenje ovoga zakona. Predloženi zakon, naglasio je predstavnik predlagatelja, u osnovi identičan je tekstu Uredbe koju je lani temeljem zakonske ovlasti donijela Vlada. Uredbom je propisano da funkciju vjerovničkih vijeća preuzimaju novoimenovani upravni odnosno nadzorni odbori u onim poduzećima odnosno društвima u kojima su skupštine dioničara prihvatile sanacijske planove, i gdje su se ti planovi počeli provoditi. Vlada procjenjuje da bi se prihvaćanjem predloženog zakona omogućio završetak procesa sanacije prvenstveno u brodogradnji gdje bi se u brodogradilištu Uljanik npr. već krajem rujna trebao okončati postupak sanacije, a do kraja godine očekuje se i prestanak sanacije u drugim brodogradilištima. Predloženim zakonom praktički se omogućava

normalan završetak sanacije u brodogradnji.

Kako nije bilo zainteresiranih za raspravu pristupilo se glasovanju u kojem je predloženi zakon dobio jednoglasnu podršku zastupnika Županijskog doma sukladno Vladinom prijedlogu.

Kombinati

I u ovom Domu najprije je uvodno govorio Vladin predstavnik **mr. Neven Mimica** uglavnom ponovivši ono što je već rekao u Županijskom domu.

Uslijedila je zatim kraća rasprava, a prva je govorila **Ljubica Lalić (HSS)**. Ovdje je riječ o dopunama zakona koji je donesen radi rješavanja problema restrukturiranja velikih poduzeća kao uvjetom provedbe druge faze stabilizacijskog programa, primjetila je zastupnica. Uslijedila je Uredba koja se sada pretače u zakon pa bi bilo logično podržati Prijedlog no uz bezrezervnu podršku ostaje otvoreno pitanje je li zakon postigao cilj. Zastupnica ima na umu činjenicu da već sanirana poduzeća odnosno društva kapitala ponovno bilježe gubitke i javlja se potreba njihova saniranja. Kako se kroz sanaciju troše ogromna sredstva poreznih obveznika nužno je dati detaljno obrazloženje o razlozima neuspješnosti sanacije jer se porezni obveznici pitaju do kada će se njihov novac bacati u bunar bez dna.

Neuspješnost sanacije nije moguće pravdati samo pogoršanim uvjetima poslovanja već treba tražiti i subjektivne razloge za to, nastavlja zastupnica. Pogoršanje uvjeta poslovanja brodogradilišta na svjetskom tržištu traje već niz godina i zahtijeva preispitivanje odnosa države i Vlade prema tom segmentu hrvatskoga gospodarstva.

• *Svatko tko ima imalo osjećaja za moral i pravdu ne može podržati ovaj zakonski prijedlog.*

U nastavku zastupnica se osvrnula na neuspješnost sanacije još nekih poduzeća jer ne saniraju se, kaže, samo brodogradilišta. Imala je na umu poljoprivredne kombinate koji

su sve do 1990. bili pod blagonaklonim pogledom sistema, ali su nakon toga uništeni kao ostatak komunističkog sustava, a da prije toga nije pronađena alternativa koja bi preuzeila ulogu dotadašnjeg kombinata prema hrvatskom seljaku. Posljedica – uništeno seljaštvo s malim brojem onih koji su kroz instituciju zakupa zemljišta pokušali savladati prvu stepenicu ustroja obiteljskog gospodarstva. Bilo je kombinata koji su u proteklih desetak godina sanirani proračunskim sredstvima, a sada se ponovno pojavljuju sa zahtjevima za saniranje, pa se kao i u slučaju brodogradilišta, postavlja pitanje opravdanosti potrebe ponovnog ulaganja. Poljoprivredne kombinate treba promatrati s tri aspekta i to s pozicije ratarske i stočarske proizvodnje te s pozicije prehrambene industrije. Drži kako sanacija nije potrebna kada su u pitanju ratarska i stočarska proizvodnja. Razlog – ratarska proizvodnja odvija se na zemljištu koje je konfiskacijom u nacionalizacijom postalo državno vlasništvo, i potrebnoga je bez odgađanja vratiti bivšim vlasnicima, odnosno njihovim nasljednicima. A kada je riječ o stočarskoj proizvodnji svi podaci govore da je ona uspješnija i jeftinija kod seljaka pa nema razloga da se proračunski sanira. Preradbeni kapaciteti, međutim, nalaze se u sastavu PIK-ova, a privatnih preradivača nedovoljno je za kompletну finalizaciju primarne proizvodnje individualnih poljoprivrednika pa je u tom dijelu sanacija potrebna i nužna jer je nadogradnja primarnoj proizvodnji i ujedno sigurno tržište seljaku. Dugoročno gledano tu HSS budućnost vidi u privatizaciji u kojoj će značajno mjesto imati seljaci na čijem trudu su kombinati i nastali, podvukla je zastupnica. Očekuje se da će se paketi dionica podijeliti seljacima neovisno o tome jesu li oni bili kooperanti ili nisu, a kroz taj bi se proces stvorili preduvjeti za racionalizaciju pa nema više mjesta sanaciji. Ukoliko je predloženi zakon na tragu takvih promišljanja HSS će ga podržati, a u protivnom ne jer ne želi biti odgovoran pred poreznim obveznicima čiji novac proždiru sanacije, zaključila je zastupnica Lalić.

Paralelni sustavi

Ivan Kolar (HSS) drži da u državi postoje dva paralelna sustava tj. jedni koji imaju pravo na trošenje državnog novca bez pokrića, i oni drugi koji cijelo vrijeme proizvode, a nikada ih nitko nije sanirao. Gdje je tu jed-

nakost i hoćemo li i dalje imati dva paralelna sustava, zapitao je zastupnik Kolar. Ujedno pita kada će svi mi skupa biti taoci takvog sustava. Neki su kombinati, kaže, po sedmi put dobili sanacijska sredstva, a zastupnik predlaže da se ti novci probaju dati seljaku i tek onda postavi pragmatično pitanje hoće li nakon toga seljak propasti ili neće propasti. I sam je, kaže, poljoprivrednik ali se osjeća kao čovjek drugog reda jer ne može baštiniti zagarantirano pravo na jednakost svih pred Ustavom i zakonom. Zastupnik je za to da se što prije jednim predzakonskim aktom razdvoji primarna poljoprivredna proizvodnja od prerađivačke industrije i okrenemo prerađivačkim kapacitetima kada bi zastupnici HSS-a digli ruku za zakon. Ovako prisutna je samo jedna velika rezerva, zaključio je Kolar.

Svatko tko ima imalo osjećaja za moral i pravdu ne može podržati ovaj zakonski prijedlog, misljenja je **Ivo Lončar (nezavisni; izabran na listi HSS-a)**. Za nedavnu Vladinu odluku da se sa milijardu i 400 milijuna kuna poreznih obveznika ide u sanaciju kombinata rekao je da je čisto bacanje novca. Drži kako niti jedna socijalna kategorija u Hrvatskoj nije toliko opljačkana kao hrvatski seljak, a i ovo sada što je napravila nova tzv. demokratska vlast, kaže, nije ništa drugo nego pljačka hrvatskih seljaka. Ulaže se milijardu i 400 milijuna kuna u nešto u što je do sada uloženo možda i 50 milijardi kuna, jer jednako su tako svojedobno radili komunisti i kasnije HDZ, ali svejedno kombinati su ostali vreća bez dna. Uvijek se to čini pod izgovorom čuvanja socijalnog mira u situaciji kada je u Hrvatskoj 84 posto zemljišta i 92 posto stočnog fonda u rukama seljaka sada čak sa 200 milijuna kuna više nego što je proračun Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, primjećuje zastupnik Lončar. Zanimajući se kome sve to treba pita je li to još jedna pljačka i varka da se novac iz državnog proračuna tamo i uloži kako bi već sutra kriminalci (tajkuni) ponovo do njega došli. Uostalom, od osam takvih kombinata čak 4 imaju sve uvjete da odu u stečaj jer su im obveze daleko veće od temeljnog kapitala, tvrdi ovaj zastupnik. Drži kako je to nedopustivo pa ako je aktualna vlast htjela raditi nešto u interesu poljoprivrede i seljaštva zašto se nije sjetila i drugih kombinata već je favorizirala samo neke.

Zastupnik je misljenja kako nije trebalo uništavati kombinate već ih je

trebalo restrukturirati i onda na tome graditi jednu novu agrarnu politiku. Ovako u te se kombinate i zadruge stalno ubacivao proračunski novac, a da ništa nije postignuto, i to u situaciji kada se spominje brojka od 11.267 zaposlenih ljudi u kombinatima te procjena o 533.000 obiteljskih gospodarstava u Hrvatskoj. Kombinati imaju oko 400.000 ha zemljišta koje nije njihovo i na toj zemlji ostvaruju profit, a nikome za to ne plaćaju rentu ali za to plaća hrvatski seljak koji iznajmi npr. 2, 3, 5 ili 10 jutara svoje zemlje, zaključio je Lončar.

Repicirajući **Dragica Zgrebec (SDP)** je upozorila zastupnika Lončara da govor o nečemu što nije predmet ovoga zakona, jer predloženi se zakon, kaže, odnosi na Uredbu koja je do sada regulirala funkcioniranje

vjerovničkih vijeća odnosno nadzornih odbora u tvrtkama koje su bile sanirane, a odnosi se prvenstveno na brodograđevnu industriju.

Miroslav Korenika (SDP) misli da je zastupnik Lončar uvrijedio sve članove Vlade i zastupnike Doma, pa i one koji su tu sjedili u proteklih deset godina izjavom o tzv. demokratskoj vlasti. Sadašnja vlast kao i ona prošla, upozorava Korenika, izabrana je na demokratskim izborima. Odgovarajući zastupnici Zgrebec, zastupnik **Lončar** je rekao kako je ovdje riječ o Zakonu o sanaciji određenih poduzeća, a koliko je njemu poznato i spomenutih osam kombinata također je u sanaciji. A kada je spomenuo novu tzv. demokratsku vlast tada je, kaže, mislio više figurativno i metaforički s obzirom na sva pre-

dizborna obećanja i trenutačno stanje.

• *Kako se kroz sanaciju troše ogromna sredstva poreznih obveznika nužno je dati detaljno obrazloženje o razlozima neuspješnosti sanacije.*

Nakon rasprave zastupnici su većinom glasova (79 glasova »za« i jedan »protiv«) donijeli Zakon o dopuni Zakona o sanaciji određenih poduzeća u tekstu kako ga je predložila Vlada RH.

J. Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O UVJETIMA KREDITA I ZAJMOVA ODREĐENIH PRAVNIH OSOBA

Zastupnički je dom jednoglasno prihvatio predloženi zakonski tekst korigiran prihvaćenim amandmanom. I Županijski se dom pozitivno očitovao.

O PRIJEDLOGU

Predlagatelj kaže – s obzirom na stanje pravnih osoba na koje se odredbe ovog Zakona odnose glede zaduženosti, odobravanja i korištenja finansijskih kredita i zajmove ocjenjuje se da je potrebno i nadalje regulirati ovu materiju. Glede navedenog te činjenice da Uredba o uvjetima odobravanja kredita i zajmove određenih pravnih osoba (»Narodne novine«, br. 30/99) prestaje važiti 30. rujna 2000. godine, ovim bi se Prijedlogom zakona o uvjetima odobravanja kredita i zajmove određenih pravnih osoba (»Narodne novine«, br. 30/99) prestaje važiti 30. rujna 2000. godine, ovim bi se Prijedlogom zakona o uvjetima odobravanja kredita i zajmove određenih pravnih osoba trebao nastaviti kontinuitet odredaba navedene Uredbe, što je u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske sa sjednice održane 30. lipnja 2000. godine.

Ovim Prijedlogom zakona utvrđuju se i nadalje uvjeti odobravanja finansijskih kredita odnosno zajmova javnih poduzeća u vlasništvu Republike Hrvatske, ustanova nad kojima osnivačka prava ima Republika Hrvatska, društva u kojima više od 50% udjela ili dionica drže zajedno ili svaki za sebe Republika Hrvatska, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatski zavod za

zdravstveno osiguranje kao i pravnih osoba u vlasništvu odnosno pretežitom vlasništvu jedinica lokalne samouprave i uprave, te Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Također se predlaže da navedene pravne osobe mogu odobravati finansijske kredite odnosno zajmove drugim pravnim osobama uz uvjet da kamatna stopa nije manja od eskontne stope Hrvatske narodne banke. Isto tako potrebno je omogućiti da pravne osobe iz članka 1. ovog Zakona mogu odobravati finansijske kredite odnosno zajmove i međusobno.

Nadalje, odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na zajmove koje odobravaju društva za osiguranje i društva za reosiguranje u pretežito državnom vlasništvu koja sukladno Zakonu o osiguranju, mogu odobravati zajmove i ulagati slobodna novčana sredstva, a niti na Hrvatski zavod za zapošljavanje koji u skladu sa Zakonom o zapošljavanju provodi aktivnu politiku zapošljavanja kroz različite programe.

Imajući u vidu da je Vlada Republike Hrvatske na temelju zakonskih ovlasti na svojoj sjednici održanoj 30. lipnja 2000. godine donijela Uredbu o produženju Uredbi, a prema kojoj je produženo važenje Uredbe o uvjetima odobravanja kredita i zajmova određenih pravnih osoba do 30. rujna 2000. godine i Zaključak Vlade Republike Hrvatske kojim je obvezala Mini-

starstvo financija da izradi zakonski prijedlog kojim će se regulirati pitanja iz navedene Uredbe, bilo je nužno odrediti uvjete mogućnosti korištenja kredita i zajmova određenih pravnih osoba koji bi se primjenjivali već od 1. listopada 2000. godine, te je bio potreban hitni postupak.

RADNA TIJELA

Zakonski prijedlog razmotrila su radna tijela obaju saborskih domova. **Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo** podupire donošenje ovog zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se doneće po hitnom postupku. Međutim, podnosi amandman jer prosudiće oportunitum propisati novčanu kaznu pravnim osobama u vlasništvu države, odnosno subjekta iz članka 1. ovoga Zakona.

Odbor za financije i Državni proračun podržao je donošenje zakona, kao i **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu**. I **Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za gospodarstvo i financije** većinom je glasova podržao donošenje zakona.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

Amandman je podnijela **Ingriđ Antičević-Marinović (SDP)** tražeći da se odnosi koji se uređuju ovim zako-

nom odnose i na općine i gradove kao jedinice lokalne samouprave, čime bi one postale jednakopravne.

RASPRAVA

U Županijskom se domu u ime predlagatelja zastupnicima obratila v.d. pomoćnica ministra financija **Suzana Brenko** i obrazložila bit odredbi predloženog zakonskog teksta. Pođsjetila je da predstavlja kontinuitet uredbi koje je donosila Vlada temeljem svoje zakonske ovlasti od 1995. godine a s obzirom da je donijela zaključak da više neće uredbama uređivati pitanje iz djelokruga zastupničkog doma osim u razdoblju kada Dom ne zasjeda obvezala je da dosadašnje uredbe nadomjesti zakonskim tekstrom. Takav je pred zastupnicima. Propisuju se uvjeti

pod kojima pravne osobe u državnom i pretežito državnom vlasništvu mogu odobravati kredite i zajmove drugim pravnim osobama. Glede ovog tumačenja nije bilo rasprave nego je zastupnica **Ankica Mamić (LS)** upitala koja je razlika između pojmove zajam i kredit. Predstavnica predlagatelja je odgovorila – kredit mora biti u pisanoj formi, mora biti naplativ i ima kamatnu stopu a zajam ne mora.

Rasprava je time završena pa se glasovalo o zakonskom prijedlogu. Jednoglasno je utvrđeno.

U Zastupničkom je domu ovu točku dnevнog reda pojasnio u ime predlagatelja mr. **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija. Rekao je da se ovim zakonom uređuju uvjeti odobravanja finansijskih kredita, odnosno zajmova javnom poduzeću u vlasništvu Republike Hrvatske, ustanova nad kojima osnivačka prava ima RH, društvo u kojima RH ima više od 50 posto udjela ili Hrvatski fond za privatizaciju, Zavod za zdravstveno osiguranje, Zavod za mirovinsko osiguranje itd.

Smisao ovog zakona ima samo jedno ograničenje da pravne osobe iz članka 1. ovog zakona mogu odobravati finansijske kredite, odnosno zajmove drugim pravnim osobama, uz uvjet da kamatna stopa nije manja od diskontne stope Hrvatske narodne

banke. Zakon se jedino ne odnosi na društva za osiguranje i reosiguranje u pretežito državnom vlasništvu kao i na Hrvatski zavod za zapošljavanje, jer one to pitanje imaju riješeno posebnim zakonom.

Time je uredba pretočena u zakon, a s obzirom na veličinu javnog sektora predlagatelj misli da ovakvo rješenje treba zadržati.

Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu mr. **Damir Kuštrak** se očitovao o pristiglim amandmanima. U ime Vlade je bio suglasan s amandmanskim traženjem zastupnice **Ingrid Antičević-Marinović** ali ne i s amandmanom Odbora za zakonodavstvo jer se traži da se novčanom kaznom za prekršaje može kazniti odgovorna osoba a ne i pravna osoba, odnosno ne i tvrtka ili ustanova na koju se odnosi dotični prekršaj. Predsjednica Odbora **Ingrid Antičević-Marinović** je rekla da je i bila namjera da se sprječi »prelijevanje iz šupljega u prazno«, ali je nakon negativnog odgovora Vlade ipak odustala od ovog amandmanskog traženja.

Nakon toga se glasovalo o Prijedlogu i Konačnom prijedlogu zakona o uvjetima odobravanja kredita i zajmova određenih pravnih osoba koji je jednoglasno donesen.

M. P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O MORSKIM LUKAMA

Bolji uvjeti koncesionarima

Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora je po hitnom postupku i jednoglasno donio Zakon o dopuni Zakona o morskim lukama. Omogućiti veće ulaganje u hrvatske luke, čime bi se one učinile konkurentnijima, a gospodarski razvoj bržim, osnovna je namjera prijedloga Vlade Republike Hrvatske, čime je Uredba kojom je do sada uređivano to pitanje dobila zakonsku snagu.

O PRIJEDLOGU

Donošenjem predloženog Zakona postići će se veća operativnost u ostvarivanju projekata koji povećanim ulaganjima u luke, otvorene za javni promet i posebne namjene, pridonose

kako oplemenjivanju lučkog područja, tako i povećanju konkurenčnosti luke i ukupnom bržem gospodarskom razvoju u području morskih luka.

Zakonom se predlaže nadopuniti tri članka postojećeg Zakona o morskim lukama. Dopunama bi se postupak za izgradnju novih objekata u lukama otvorenim za javni promet prilagodio zahtjevima modernog poslovanja. To bi se ostvarilo na način da se tijekom koncesijskog razdoblja, za slučaj povećanja investicije i time povećanja roka povrata sredstava, može produžiti razdoblje koncesije, vodeći uvid u računa o ukupnoj gospodarskoj opravdanosti takve investicije. Koncept produženja koncesijskog roka za povećane investicije primjenjivao bi se i na luke posebne namjene. Pre-

dloženim promjenama određuje se i što se smatra prijenosom koncesije, kako bi se obavljanje sporednih djelatnosti kojima se ne umanjuje ili otežava obavljanje osnovne djelatnosti, ostavilo ovlašteniku koncesije. Također je omogućeno prenošenje dijela prvenstvene koncesije na nova trgovacka društva dok su ta društva u većinskom vlasništvu ovlaštenika prvenstvene koncesije. Time se omogućuje postojećim trgovackim društvima da se preustroje po terminalskom principu sukladno svjetskim iskustvima te da se u tu svrhu na takva društva prenese dio prvenstvene koncesije.

Predlagatelj, odnosno Vlada Republike Hrvatske zatražila je da se Zakon doneše po hitnom postupku, kako bi pitanja koja su riješena Uredbom dobila zakonsku snagu.

RADNA TIJELA

Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za gospodarstvo i financije predložio je Domu da podrži Zakon o dopuni Zakona o morskim lukama.

Pozitivno mišljenje o Zakonu imali su i odbori ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo i za pomorstvo, promet i veze.

AMANDMANI

Tri amandmana podnio je Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo. Uz nomotehničko uređivanje teksta Zakona, Odbor predlaže da bi za prijenos koncesije s koncesionara na trgovacko društvo u njegovom vlasništvu morala postojati suglasnost Lučke uprave te mišljenje Vlade Republike Hrvatske.

Amandman je podnio i Ante Markov (HSS). Predložio je da se u članku 3. predloženog Zakona, koji govori o prenosu koncesija doda riječ: »sporedne«, a brisale bi se riječi: »iz članka 9. stavka 2. Zakona«. Obrazložio je to time što je navedeno kako članak 3. predstavlja nadopunu članka 29. postojećeg Zakona koji govori isključivo o lukama posebne namjene, dok se članak 9. postojećeg Zakona, koji se spominje u rečenom članku, odnosi na luke otvorene za javni promet.

RASPRAVA

Uvodno je zamjenik ministra pomorstva, prometa i veza dr. Pavao Komadina obrazložio predložene zakonske dopune ukazavši na nužnost ozakonjenja Uredbe Vlade Republike Hrvatske kojom se još i sada rješavaju važna pitanja morskih luka.

Julije Derossi (HDZ) smatra da je ovo vrlo važan Zakon te je izrazio žaljenie što ga zastupnici nisu mogli

dobiti kako bi se konzultirali s predstavnicima pomorskih luka, čime bi rasprava dobila na kvaliteti. Iz tog razloga zamolio je da ubuduće zakonski prijedlozi stižu ranije, kako bi zastupnici mogli o njima raspraviti sa stručnim osobama odnosno onima kojih se izravno tiču.

S prijedlogom se složila i predsjednica dr. Katica Ivanović te je uputila apel Vladu da ranije dostavlja prijedloge zakona, pogotovo ako se donose hitnim postupkom.

Zlatko Komadina (SDP) zamolio je za pojašnjenje. Kaže, da ako je dobro shvatio, da ukoliko ovlaštenik koncesija uloži više od onoga nego je definirano postoji mogućnost da mu se koncesija produži. Drži da Zakonom nije definirano, produžava li se koncesija i tada ako novac uloži, recimo, država.

Trajanje koncesije određeno je na 32 godine, a ako postoji gospodarska opravdanost to može biti i dulje, objasnilo je zamjenik ministra dr. Komadina.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje.

Županijski dom jednoglasno je podržao donošenje Zakona o dopuni Zakona o morskim lukama.

Zastupnike Zastupničkog doma s dopunama Zakona o morskim lukama upoznalo je ministar prometa i veza mr. Alojz Tušek. Uz to je naglasio i važnost predloženog zakona kako bi se povećala konkurentnost luka te brži gospodarski razvoj na njihovom području.

U ime Kluba zastupnika HSLS-a mr. Željko Glavan (HSLS) je rekao kako podržava predložene dopune za koje se nuda da će naći svoje mjesto i u budućem pomorskom zakoniku. Naše more drži najvećim prirodnim resursom te za ovakve zakonske inicijative kaže da su neophodne.

Dopune Zakona o morskim lukama podržao je i Klub zastupnika SDP-a, a to je u ime Kluba rekao Vladimir Šepčić (SDP). Prihvatanjem pre-

dloženih dopuna omogućava se veća operativnost u ostvarivanju projekata, privlače se i potiču veća ulaganja ovlaštenika koncesije u luke, što će pridonijeti oplemenjivanju lučkog područja, konkurentnosti luke, a time i bržem gospodarskom razvoju, smatra zastupnik.

Istinu je postojeći Zakon o morskim lukama bio kočnica tom dijelu gospodarstva, drži u ime Kluba zastupnika HSS-a Ante Markov (HSS). Kaže kako je vjerojatno Vlada temeljem te činjenice prišla izradi predloženih dopuna koje u odnosu na postojeću Uredbu nude kvalitetnija rješenja. Primjedbu je jedino uputio tome što se u vrijeme rata nije prilagodilo koncessijske uvjete toj specifičnoj situaciji koja je utjecala na gospodarsko stanje luka. U nastavku izlaganja zastupnik je iznio amandman koji podnosi. Nada se da će Vlada što prije izraditi sve zakone koji su nužni da se djelatnost morskih luka u potpunosti razvije i da dosegne potrebnu kvalitetu.

Tonči Tadić (HSP) je u ime Kluba zastupnika HSP-a i HKDU-a rekao kako podržava Zakon o dopuni Zakona o morskim lukama, jer da će se njime postići veća operativnost u ostvarivanju projekata ulaganja u morske luke i lučka područja. Predložio je da u Zakonu budu bolje definirane situacije u kojima se ne mogu ostvarivati koncessijski ciljevi, te da vrijeme koncesije može biti skraćeno ili koncesije čak i oduzete ukoliko koncesionar ne obavlja svoj posao. Konstatira da u sadašnjem Zakonu o pomorskim lukama stoji mogućnost da županije i gradovi mogu formirati lučku upravu, a pod županijskom upravom mogu postojati i poduprave za luke. Smatra da bi taj dio trebalo osnažiti, što bi povećalo utjecaj lokalne samouprave na usluge koje pruža luka, kao i na obveze koje ima koncesionar.

Zamjenik ministra pomorstva, prometa i veza dr. Pavao Komadina očitovalo se tada o amandmanima. Prihvatio je sve što je predložio Odbor Zastupničkog doma za zakonodavstvo, a odbijen je amandman koji je podnio Ante Markov.

Zastupnički dom je tada jednoglasno (83 glasa »za«) donio Zakon o dopuni Zakona o morskim lukama.

M. S.

**PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OVLASTI VLADE REPUBLIKE HRVATSKE
DA UREDBAMA UREĐUJE POJEDINA PITANJA IZ DJELOKRUGA ZASTUPNIČKOG DOMA
HRVATSKOGA DRŽAVNOG SABORA**

Jačati parlamentarni rad, a Vladu učiniti učinkovitijom

Vlada Republike Hrvatske ovlaštena je uređivati pitanja gospodarske politike iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora u vrijeme kada domovi ne zasjedaju. Osnovna je to namjera zakona što ga je predložila Vlada, a jednoglasno donio Zastupnički dom.

O PRIJEDLOGU

Predloženim Zakonom ovlaštena je Vlada Republike Hrvatske da svojim uredbama uređuje pitanja tekuće gospodarske politike iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora, osim u izmjenama Državnog proračuna i propisivanja poreza te onih pitanja koja prema Ustavu može uređivati samo Hrvatski državni sabor.

Budući da je člankom 78. Ustava propisano da domovi Sabora Republike Hrvatske redovito zasjedaju dva puta godišnje: prvi put, između 15. siječnja i 30. lipnja i drugi put, između 15. rujna i 15. prosinca, Vlada će navedenu ovlast imati samo u razdobljima kada domovi ne zasjedaju tijekom ove i sljedeće godine.

Za donošenje ovog Zakona predložen je hitni postupak kako bi se spriječilo nastajanje pravne praznine i Vladi omogućilo da i ubuduće, kako je to nužno, donosi uredbe sa zakonskom snagom.

RADNA TIJELA

Donošenje Zakona predložili su Odbori ZASTUPNIČKOG DOMA za Ustav, Poslovnik i politički sustav, za zakonodavstvo, te za gospodarstvo, razvoj i obnovu.

Odbor za zakonodavstvo podnio je i tri amandmana. Prvim se predlaže zadržavanje postojećeg rješenja prema kojemu Vlada, bez ograničenja, uredbama može uređivati neke odnose u slučaju potrebe osobito hitnog

rješavanja pojedinog pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora. Drugim bi se to pravo dalo Vladi u razdoblju od isteka mandata Zastupničkog doma pa do prvog zasjedanja novoizabranog Doma. Predloženo u prva dva amandmana ne bi se odnosilo na ona pitanja koja prema Ustavu može rješavati samo Sabor. Namjera trećeg amandmana je zadržati postojeće rješenje po kojemu Vlada ima obvezu izvješćivati Hrvatski državni sabor o donijetim rješenjima.

RASPRAVA

Prijedlog zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora obrazložila je potpredsjednica Vlade Željka Antunović. Naglasila je da su dva motiva naveli Vladu da izradi ovakav Zakon. Prvi je, kaže, što se želi jačati parlamentarni rad, a drugi je učiniti efikasnijom Vladu i njene službe. Na kraju izlaganja, potpredsjednica Vlade je zamolila zastupnike da Zakon podrže.

Budući da se nitko nije javio na raspravu, prešlo se na glasovanje.

Većinom glasova, Županijski dom podržao je predloženi Zakon.

Uvodno se za riječ javio zamjenik predsjednika Vlade, dr. Goran Gračić pojasnivši Prijedlog zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora.

djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora.

Prije rasprave govorila je i predsjednica Odbora za zakonodavstvo Ingrid Antičević-Marinović. Upoznala je zastupnike sa stavovima Odbora gledje predloženog Zakona te iznjela i pojasnila amandmane koje Odbor podnosi.

U ime Kluba zastupnika IDS-a Dino Debeljuh (IDS) izrazio je veliko zadovoljstvo što je Vlada predložila da za vrijeme zasjedanja Sabora ne donosi uredbe, što je, kaže, bila praksa HDZ-ovih vlada. Dodao je kako se to očekuje od svake poštene Vlade te joj zahvalio i čestitao na takvom pozetu.

Sadašnji članak 78. Ustava Republike Hrvatske određuje da Sabor redovito zasjeda tijekom ljeta do 30. lipnja, a promjenama se predlaže pomicanje do 15. srpnja, primjetila je Jadranka Kosor (HDZ). Shodno tome predlaže da se s donošenjem predloženog Zakona pričeka dok to ustavno ne bude riješeno. U protivnom, smatra da će se predloženi Zakon uskoro morati mijenjati. Na kraju se osvrnula na izlaganje Dine Debeljuha i rekla kako je i sadašnja Vlada za vrijeme sjednica Sabora donosila neke uredbe.

Nisam rekao da sadašnja Vlada nije donosila uredbe, nego da je bitna razlika između nje i bivših jer je ona samoinicijativno odustala od toga, odgovorio je Dino Debeljuh (IDS).

Zamjenik premijera dr. Goran Gračić očitovao se tada o amandmanima. Glede prvog, koji se odnosio na to da Vlada uredbom može rješavati hitna pitanja bez ograničenja, zamolio je da se opredijeli Dom, koji je taj amandman odbio. Druga dva amandmana postala su sastavni dijelovi predloženog Zakona.

Zastupnički dom je tada jednoglasno donio Zakon o ovlasti Vlade Republike Hrvatske da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora.

M. S.

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O PREKRŠAJIMA

Djelotvornija zaštita obitelji

Zastupnički je dom u prvom čitanju jednoglasno prihvatio zakonske dopune kojima je svrha djelotvornija zaštita obitelji od nositelja ponašanja koja često razaraju tu temeljnu društvenu instituciju. Naime, bilježi se porast obiteljskog nasilja. Ovim dopunama (predlagatelja Vlade RH) propisuje se mogućnost da osoba za koju postoji osnovana sumnja da je počinila prekršaj nasilničkog ponašanja može biti zadržana (u prostoru mjerodavnog policijskog tijela) do donošenja rješenja te da se rješenje izvrši bez obzira na žalbu.

O PRIJEDLOGU

Ovim se zakonom namjerava postići djelotvornija zaštita obitelji u slučajevima počinjenja prekršajnog djela nasilničkog ponašanja u obitelji.

Naime, prema postojećim odredbama Zakona o prekršajima proizlazi da u slučajevima nasilničkog ponašanja u obitelji nije moguće izvršiti mjeru osiguranja prisustva okrivljenika odnosno zadržati ga do donošenja rješenja o prekršaju kao ni izvršiti rješenje sve dok ono ne postane izvršno – dovodi do nedovoljne djelotvornosti Ministarstva unutarnjih poslova i sudova za prekršaje u slučajevima kada dođe do prekršaja nasilja u obitelji a žrtvama obiteljskog nasilja nije u suštini osigurana gotovo nikakva zaštita. S obzirom na dugotrajanost postupka i s obzirom na činjenicu da se počinitelj i tijekom postupka najčešće nalazi u krugu obitelji.

Predloženim dopunama nastoji se i namjerava osigurati da prekršajni sud u slučajevima počinjenja prekršaja nasilničkog ponašanja u obitelji može okrivljenika zadržati do donošenja rješenja o prekršaju te može odrediti da se rješenje izvrši odmah bez obzira na uloženu žalbu. Tako de facto se počinitelja može izdvajati iz kruga obitelji. Mišljenja smo, rekla je dr. **Adinda Dulčić**, ravnateljica Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži obrazlažući ovaj zakonski prijedlog u Županijskom domu, da će ove dopune

Zakona o prekršajima, a imajući u vidu i predložene pozitivne promjene u pitanju kaznenog djela nasilja u obitelji što je također na dnevnom redu ove sjednice, u konačnici rezultirati djelotvornjom zaštitom obitelji, ponajprije djece, neovisno o tome jesu li ona izravno izložena nasilničkom ponašanju ili su svjedoci nasilja u obitelji.

Dodajmo ovome podatke iz obrazloženja zakonskog prijedloga.

Nasilje u obitelji je teški prekršaj, koji može imati dalekosežne posljedice. U Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 1. siječnja 1995. do 31. prosinca 1999. godine, zabilježeno je 34600 podnijetih zahtjeva građana za intervencijom policije radi nasilja u obitelji. Postupanje policije rezultiralo je prijavljivanjem 18444 počinitelja prekršaja, te 2416 počinitelja kaznenih djela. Obiteljskim nasiljem u 6313 slučaju bile su obuhvaćene i maloljetne osobe. Zabilježen je negativni trend u kretanju pojave obiteljskog nasilja, razvidan iz porasta od 5830 slučajeva u 1995. godini na 8391 slučaj u 1999. godini.

Prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova od 1. srpnja 1999. god. (od primjene Obiteljskog zakona) do 31. ožujka ove godine u Republici Hrvatskoj je prijavljeno 947 počinitelja, a do sada je donijeto 171 izvršno rješenje. Oštećene su bile 1591 osoba, od čega 398 maloljetnih osoba.

RADNA TIJELA

Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za zakonodavstvo jednoglasno je utvrdio da nema ustavnopravnih zapreka za prihvaćanje ovog Prijedloga zakona i predložio je Domu da ga podrži. Isti je prijedlog Županijskom domu dao i **Odbor za pravosuđe, izbor i imenovanje**.

Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona i predložio domu njegovo prihvaćanje. S istim prijedlogom **Odbor za obitelj, mladež i šport** jednoglasno je podržao ove predložene dopune kojima se omogućuje djelotvornija zaštita žrtava nasilničkoga ponašanja u obitelji i provedba odredbi Obiteljskog zakona.

RASPRAVA

U Županijskom domu rasprave nije bilo jedino je o predloženom zakonu uvodno govorila dr. **Adinda Dulčić**, ravnateljica Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.

Županijski je dom jednoglasno utvrdio mišljenje kojim podržava prihvaćanje Prijedloga zakona o dopunama Zakona o prekršajima.

U Zastupničkom domu kratki uvod o predloženom zakonu dao je dr. **Božo Borko Žaja**, zamjenik ministra rada i socijalne skrbi a zatim je **Luka Trconić (HSS)**, predsjednik Odbora za pravosuđe prenio stajalište tog radnog tijela koje jednoglasno predlaže prihvaćanje ovog zakona.

Jedan od najvećih problema s kojima se suočava Hrvatska

Dr. **Zrinjka Glovacki-Bernardi (HSLS)** govorila je u ime Kluba zastupnika HSLS-a: podržava se Prijedlog zakona kojim će se, iako ima samo tri članka, bitno olakšati život mnogim obiteljima u Hrvatskoj. Nasilje u obitelji jedan je od najvećih problema s kojima se Hrvatska danas suočava, osobito stoga što je to nasilje nevidljivo i događa se između četiri zida. Predstoji nam rješavanje tog složenog problema a ovo je prvi korak, smatra Klub zastupnika HSLS-a.

I Klub zastupnika SDP-a podržat će predloženi zakon, rekla je **Milanka Opačić (SDP)**. Prema pokazateljima vidljivo je da je od 1995. godine nasilje u obitelji u stalnom porastu pa će ovakav zakon spriječiti da barem dio nasilja u obitelji ne završi s težim tjelesnim ozljedama ili čak usmrćivanjem, što u zadnje vrijeme i nije tako rijedak slučaj. Prema jednom istra-

živanju u Hrvatskoj čak 84,6 ispitanih se složilo da žene nisu dovoljno zaštićene od nasilja, no žalosno je da prema tom istraživanju još uvijek 35 posto njih smatra da postoje opravdane situacije kada muž, odnosno partner udara ženu. Više od 70 posto nasilja događa se upravo u obitelji i to su brojke koje nas moraju zabrinuti i potvrditi opravdanost donošenja ovog zakona, rekla je, među ostalim zastupnica naglašavajući i potrebu edukacije ljudi i podizanja svijesti da nasilje nije dopušteno.

• Prema pokazateljima vidljivo je da je od 1995. godine nasilje u obitelji u stalnom porastu pa će ovakav zakon spriječiti da barem dio nasilja u obitelji ne završi s težim tjesnim ozljedama ili čak usmrćivanjem, što u zadnje vrijeme i nije tako rijedak slučaj.

Ljubica Lalić (HSS) govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a šire se osvrnula na problem nasilja u obitelji te naglasila potrebu ovakve dopune Zakona. Teško je zamisliti da su u obitelji nakon policijske intervencije splasnule nasilničke strasti i da je suživot postao podnošljiv jer gotovo redovito situacija je obrnuta.

Spoznaja da počinitelj prekršaja neće biti udaljen iz obitelji jedan je od najosnovnijih razloga što se žrtve nasilničkoga ponašanja u obitelji, a to su najčešće žene, vrlo teško odlučuju na prijavu. Radije se odlučuju na trpljenje koje ne da stabilizira obitelj već je rastače i uništava do te mjere da dolazi do ubojstva, samoubojstva a djeca najčešće prihvataju nasilničko ponašanje kao stil života i način življena.

Hvale je vrijedna namjera društva da djelotvorno zaštititi obitelj kao temeljnu društvenu instituciju, pa iako je stav Kluba zastupnika HSS-a principijelan i protivi se segmentarnoj izmjeni i dopuni zakona kod kojih su nužne cjelovite izmjene u ovom slučaju činimo iznimku i podržavamo predložene dopune, rekla je među ostalim zastupnica.

Zatim se prešlo na pojedinačnu raspravu.

Uvesti psihosocijalnu terapiju

I **Mario Kovač (HSLS)** je naglasio da je nasilje u obitelji ne samo težak prekršaj, učinjen iza zatvorenih vrata, koji može imati dalekosežne posljedice, već i ozbiljan problem modernoga društva. Nasilje posebno pogoda najmlađe članove obitelji, djecu: u mnogim slučajevima ugrožen im je psihofizički razvoj, socijalni kontakti su im otežani jer postaju objektom poruge.

Argumentacija koju je predlagatelj naveo za dopunu zakona je potpuno prihvatljiva ali treba znati, upozorava zastupnik, da se za ovakav prekršaj može izreći maksimalna kazna zatvora od 30 dana. To otvara mogućnost da prekršitelj po povratku u obitelj ponovi prekršaj i da će doći do kaotičnog stanja u obitelji kao i prije izdržavanja kazne. Pitanje je stoga ima li naše društvo razrađene mehanizme za mogućnosti sprječavanja kontakta nasilnika s obitelji. Možda bi trebalo razmislići o izricanju sigurnosnih mjera s obvezom psihosocijalne terapije radi otklanjanja nasilničkog ponašanja odnosno liječenje od ovisnosti (alkohol), predložio je zastupnik. Ujedno je naglasio da struka ima prigovora glede izvršenja rješenja o prekršaju prije pravomoćnosti. Stoga bi, mišljenje je zastupnika koji podržava donošenje predloženog zakona, institut izvršnosti rješenja prije pravomoćnosti trebalo zamijeniti kratkotrajnim privorom uz restiktivno propisivanje uvjeta te pravnim lijekom (u kratkom roku odlučiti samo o osnovanosti primjene privora).

Jadranka Kosor (HDZ) također podupire predložene dopune Zakona jer smatra da su nužne i da će poslužiti u borbi protiv nasilnika i nasilja. Nužno je da prekršajni sud može okrivljenika zadržati do donošenja rješenja o prekršaju ako postoji osnovana sumnja da je okrivljenik počinio prekršaj nasilničkog ponašanja u obitelji, rekla je, među ostalim zastupnica, naglašavajući da se uglavnom govori o fizičkom nasilju a da je zapravo ono drugo, psihičko nasilje, mnogo teže i teže ga je sankcionirati.

Mr. **Nikola Ivaniš (PGS)** navodi da je cilj svakoga demokratskog društva zaštititi obitelj koja je danas ugrožena s više strana, pa i nasilništvom, koje je u 90 posto od strane muškaraca, i u Hrvatskoj je značajan problem. Apsolutno podržava predložene mјere jer će povećati djelotvornost prekršajnog

sudstva te ujedno smatra da bi se osnaživanjem centara za socijalni rad, materijalno i stručnim kadrovima, na terenu povećalo suprotstavljanje nasilnicima.

Katica Sedmak (SDP) izrazila je zadovoljstvo predloženim zakonom ali i ovom raspravom. Nasilje unutar četiri zida uvijek je bila tabu tema a potrebno je prije svega priznati da problem nasilja u obitelji postoji da bi se moglo djelovati. Ove promjene su prvi korak u tome jer nasilje u obitelji ostavlja dalekosežne posljedice na sve članove obitelji, posebice nemoćne, žene i djecu. Nažalost, još uvijek je česta praksa "da žene uвijek treba tući, ako su loše da se poprave, a ako su dobre da se ne pokvare", navela je sa žaljenjem zastupnica (to je doznala u Hrvatskom zagorju). Upozorila je, ako se radi o ovisniku od alkohola, na potrebu obveznog liječenja nasilnika od alkoholizma jer takvi počinitelji ne pristaju dobровoljno na liječenje. Obitelj je sveta zajednica i treba je zaštititi od ovakvog nasilja, zaključila je.

Prijavljenih zastupnika za raspravu više nije bilo pa je završnu riječ dobio dr. **Božo Borko Žaja**, zamjenik ministra. Ugodno je slušati riječi potpore a i sugestije će dobro doći u pripremi kvalitetnijeg teksta za drugo čitanje. No, nužno je imati u vidu da pojavniji oblici nasilja u obitelji zahtijevaju prije svega preventivne programe te druge mјere koje se neće svesti na pitanja tijela prinude, upozorio je. Naglasio je da normativni optimizam nije poželjan i nije dovoljan kad je riječ o nasilju u obitelji ako se doista želimo suočiti s fenomenima u promijenjenoj slici patologije koju u Hrvatskoj imamo, od nasilja seksualnih oblika do duševne zlostave. S nasiljem u obitelji suočavat ćemo se vjerojatno kroz duže razdoblje jer ovo što registriramo je samo dio sante leda i dimenzije toga su diskutabilne – da li pojava raste ili se bolje identificira pa to treba imati i na umu kad je riječ o zakonima koji reguliraju to područje, rekao je, među ostalim zamjenik ministra završavajući citatom "svaka sretna obitelj je slična, a svaka nesretna, nesretna je na svoj način" (Tolstoј – o. a.).

Zastupnički je dom bez daljnje rasprave jednoglasno prihvatio Prijedlog zakona o dopunama Zakona o prekršajima uz zaključak da se sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja upute predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

D. K.

NACRT PRIJEDLOGA I KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENI I DOPUNI ZAKONA O CARINSKOJ TARIFI

Prilikom rasprave o Konačnom prijedlogu zakona o carinskoj tarifi o kojoj smo pisali u IHS-u br. 270 od 6. srpnja 2000. godine, Županijski dom je podnio dva amandmana. Amand-

mane je prihvatile Vlade Republike Hrvatske, ali oni greškom, kao amandmani Vlade nisu došli na raspravu u Zastupnički dom i nisu uvršteni u Zakon. Tako da je na prvoj jesenskoj sjednici Županijski dom odlučio te predložene izmjene ubličiti u Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj tarifi, predlagatelja Odbora Župa-

niskog doma za gospodarstvo i finan-

cije.

Kako je rasprava o predloženim izmjenama provedena Županijski dom samo je glasovao o njihovom prihvaćanju.

Nacrt prijedloga i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj tarifi Dom je jednoglasno prihvatio.

M. S.

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE PO GODIŠNJEM OBRAČUNU ZA 1999. GODINU; FINANCIJSKI PLAN HRVATSKE NARODNE BANKE ZA 2000. GODINU; GODIŠNJE IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE ZA 1999. GODINU

Poboljšati kontrolu poslovnih banaka

Nakon kraće rasprave Zastupnički dom je, na sjednici krajem rujna, donio Odluku o potvrđivanju Financijskog plana Hrvatske narodne banke za ovu godinu, ali nije podupro Godišnje izvješće te institucije za 1999. godinu ni potvrdio Financijsko izvješće po godišnjem obračunu za 1999. godinu. Razlog – zastupnici su iznijeli niz prigovora na rad centralne banke u prošloj godini, a posebno su joj zamjerili da je zakazala u kontroli poslovnih banaka i što ih nije poticala da više sredstava plasiraju u gospodarstvo.

Po mišljenju sudionika u raspravi Godišnje izvješće HNB-a sadrži pre malo konkretnih podataka (npr. o bankama koje nisu vratile kredite ni platile kamate), u njemu nisu navedeni ciljevi i zadaci monetarne i devizne politike i dr. Založili su se za veću autonomiju centralne banke, koja mora biti potpuno neovisna o dnevnoj politici, s tim da njena politika ubuduće bude transparentnija. Posebno su napomenuli da novim zakonom, čije donošenje uskoro predstoji, treba bolje regulirati kontrolnu funkciju kako bi se poboljšao nadzor HNB-a nad poslovanjem poslovnih banaka.

Uvodno kažimo još i to da nećemo posebno prikazivati spomenute dokumente HNB-a, budući da donosimo gotovo u cijelosti uvodno izlaganje novog guvernera, Željka Rohatin skog.

RADNA TIJELA

U nastavku spomenimo da su nadležna radna tijela – **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu te Odbor za financije i Državni proračun** – sugerirala Zastupničkom domu da potvrdi akte HNB-a. Na sjednici ovog posljednjeg izraženo je mišljenje da je izbor novog Savjeta Hrvatske narodne banke, na čelu s novim guvernerom, prihvatljiv i da ga treba podržati, ali se čula i primjedba da u sadašnjem Savjetu Hrvatske narodne banke, koji čine vrhunski ekonomski stručnjaci, nema nikoga s bankarskim isku stvom.

Konstatirano je, nadalje, da poslovne banke uglavnom plasiraju svoja sredstva u vrijednosne papire države (HNB i Ministarstvo financija) ili građanima, a izbjegavaju rizične plasmane u gospodarstvo. Članovi Odbora napominju da bi Hrvatska narodna banka trebala pokušati, u okviru mo

netarne politike, smanjiti interes poslovnih banaka da drže novac u centralnoj banci te ih poticati da taj novac plasiraju u gospodarstvo.

Spomenimo i njihovu primjedbu da je u Godišnjem izvješću Hrvatske narodne banke za 1999. godinu trebalo detaljnije razraditi provođenje kontrole nadzora nad radom banaka, tako da se točno zna u kojim bankama i kada je obavljena revizija. Pored toga, treba preispitati stručnost ili moral revizora koji su davali pozitivna izvješća o poslovanju pojedinih problematičnih banaka, koje su se nakon kraćeg vremena našle u sanaciji ili je nad njima proveden stečajni postupak. Naglašeno je, međutim, da su u revizijama banaka sudjelovale i neovisne domaće i strane revizorske kuće.

Poslovno bankarstvo stabilnije

Na početku svog izlaganja Željko Rohatinski zahvalio je zastupnicima na časti i povjerenju koje su mu ukazali izborom za guvernera Hrvatske narodne banke. Obecao je da će svoj posao obavljati odgovorno, u skladu s pravilima struke i standardima u europskom bankarstvu, a ocijene li da

ne radi dobro njegova ostavka im stoji na raspolaganju.

U nastavku je napomenuo da su zbog poznatih događaja u i oko Narodne banke dokumenti te institucije stigli pred zastupnike sa zakašnjnjem od nekoliko mjeseci zbog čega su, dijelom, izgubili na aktualnosti. Upozorio je na to da usporedba Financijskog izvješća za 1999. i Financijskog plana HNB-a za 2000. nedvojbeno ukazuje na bitno različite uvjete u ekonomskom životu zemlje, na bitne razlike u djelovanju Narodne banke i na bitno različite financijske rezultate poslovanja te institucije. Primjerice, 1999. godine prosječno stanje deviznih rezervi bilo je oko 15 posto niže nego prethodne godine, svi su monetarni agregati stagnirali, a financijsko poslovanje Narodne banke bilo je opterećeno rezervacija za nenaplative kredite dane bankama u stečaju. Posljedice – ukupan višak prihoda nad rashodima iznosio je svega 3 mln. kuna ili 28,8 od planiranog. Ove godine, međutim, situacija je bitno drugačija. Naime, krajem kolovoza devizne rezerve Narodne banke, bez deviznih sredstava banaka na njihovim računima, bile su 26 posto veće nego u isto vrijeme prošle godine, novčana baza veća je 24 posto, a depozitni novac 34 posto. Po ocjeni guvernera prilike u poslovnom bankarstvu su u izvjesnoj mjeri stabilizirane, tako da ove godine ne bi trebalo doći do rezervacija po osnovi nenaplativih kredita za likvidnost. U takvim uvjetima – kaže – financijski prihodi Narodne banke bit će 17 posto veći nego lani, (oko milijardu 396 mln. kuna) dok će rashodi uglavnom ostati na nominalnoj razini iz prethodne godine (oko milijardu 202 mln. kuna). U Narodnoj banci očekuju da će se do kraja godine ostvariti višak prihoda nad rashodima od oko 194 mln. kuna, što će izravno ići u Državni proračun (u prvom polugodištu je u državnu blagajnu već prebačeno 123 mln. kuna). To, dakako, nije temeljna funkcija centralne banke, ali je indikator promjene stanja u bankarstvu i općenito u ekonomiji, što se onda odražava i na financijske rezultate Narodne banke, zaključio je Rohatinski.

Prije prelaska na raspravu **Jadranko Mijalić**, predsjednik Odbora za financije i Državni proračun, izvjestio je zastupnike o stajalištima tog radnog tijela.

- *U protekloj godini HNB je često intervenirala kratkoročnim kreditima prema poslovnim bankama i štedionicama 9 hrvatskih banaka koristilo je kredite za likvidnost, a 11 banaka i 6 štedionica interventne kredite HNB-a.*

Znatna sredstva rezervirana za nenaplaćena potraživanja

Podsetivši na osnovne zadaće Hrvatske narodne banke propisane postojećim Zakonom **Josip Leko**, glasnogovornik Kluba zastupnika SDP-a, napomenuo je da ta institucija ima značajnu ulogu u stvaranju stabilne gospodarske klime. Svojom politikom, ciljevima i zadacima HNB mora stvarati i podržavati red u gospodarstvu, a posebno u bankovnom sustavu, kaže zastupnik. U protekloj godini HNB je često intervenirala kratkoročnim kreditima prema poslovnim bankama i štedionicama kako bi održala njihovu likvidnost. Iz tih razloga kod nje se zaduživalo 9 hrvatskih banaka, dok je 11 banaka i 6 štedionica koristilo interventne kredite HNB-a. Iz takvog poslovnog odnosa HNB je ostvarila značajne prihode, ali je morala rezervirati znatna finansijska sredstva (oko 407,5 mln. kuna ili 34,3 ukupnih rashoda u 1999.) za podmirenje nenaplaćenih kredita i kamata. Iz materijala, nažalost, nije vidljivo koje poslovne banke nisu vratile kredite ni platile kamate na odborenja sredstva, no sigurno je da su loši i promašeni plasmani kredita HNB-a opteretili sve nas kao porezne obveznike, zaključio je Leko. Budući da višak prihoda nad rashodima te institucije čini prihod Državnog proračuna, može se reći da se dio proračunskih prihoda prelio u poslovne banke ili njihove nesolidne komitente.

U nastavku je iznio prigovor svojih stranačkih kolega da u Godišnjem izvješću za 1999. nema godišnjih ciljeva i zadataka monetarne i devizne politike HNB-a. Naime, iz materijala se može zaključiti da je glavni, i gotovo jedini cilj te institucije bio održavanje stabilnosti domaće valute, bez obzira na opću nelikvidnost plaćanja u zemlji, pad izvoza, visoku nezaposljenost i kamatne stope, cijenu rada i kapitala te općenito negativan ekonomski rast domaćeg gospodarstva.

Zbog svega toga, Klub zastupnika SDP-a neće podržati predloženo izvješće, ali će poduprijeti ostala dva dokumenta iz ovog paketa.

- *Budući da višak prihoda nad rashodima HNB-a čini prihod Državnog proračuna proizlazi da se dio proračunskih prihoda prelio u poslovne banke ili njihove nesolidne komitente.*

HNB ispunila temeljnu zadaću

Po riječima dr. **Đure Njavre** Klub zastupnika HDZ-a podržat će sva tri dokumenta HNB-a, kao i dosadašnji rad te institucije, budući da već sedam godina živimo u uvjetima niske inflacije (to je najduži takav period u posljednjih 55 godina). Ocjenjuje, naime, da je HNB time ispunila jednu od svojih temeljnih funkcija, te da je najveći dio problema u gospodarstvu u domeni poduzetnika i menagmenta, a i hrvatske Vlade (problem realne ekonomije ne mogu se riješiti monetarnim igrama, odnosno destabiliziranjem kune i izazivanjem inflacije).

Po riječima zastupnika njegovi stranački kolege također nisu bili zadovoljni načinom na koji je HNB obavljala svoju kontrolnu funkciju zbog čega su proteklih godina često zahtijevali da se to poboljša. Očekuju da će novi savjet te institucije i menagment razviti i ojačati tu funkciju i da HNB neće dozvoliti da nam se ponovno dogode krize u bankarstvu (protekle dvije su nas koštale oko 27 posto bruto društvenog proizvoda). Dr. Njavro je u nastavku primijetio da su se devizne priče povećale na 3 mlrd. dolara, ali da se dug Hrvatske približno brojki od 10 mlrd. dolara. Inflacija je ove godine prvi put premašila 5 odnosno 6 posto i to će biti veliki izazov i za Vladu i za kontrolu Proračuna, a i za Narodnu banku, da inflaciju u Hrvatskoj zadrže ispod dvoznamenkaste brojke.

Po mišljenju zastupnika SDP-a težište aktivnosti NBH treba i dalje ostati na očuvanju relativno stabilnog tečaja kune u odnosu na euro, odnosno njemačku marku, jer bi svaki poremećaj tečaja, posebice u odnosu na susjedno valutno područje kamo odlazi glavnina našeg izvoza i odakle dolazi najveći dio uvoza, izazvao nesagleđive posljedice. To bi, naime, doveo u krajnje nepovoljan položaj brojne

hrvatske obitelji koje su se proteklih sedam godina zadužile da bi popravile standard ili riješila neka životna pitanja. Zastupnik podsjeća na to da je ukupan dug hrvatskih obitelji 1993. bio manji od 2 mlrd. kuna, dok danas sektor građanstva duguje više od 20 mlrd. kuna. Upozorio je i na činjenicu da je ove godine smanjen opseg stranih investicija u odnosu na prošlu. Stoga Narodna banka mora čuvati stabilnost bankarskog sustava, nisku inflaciju i stabilnost kune, s tim da u okviru stabilne monetarne politike podržava i razvojnu politiku.

Zakazala kontrola poslovnih banaka

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSLS-a, **Jadranko Mijalić** je primijetio da su se veliki problemi unutar bankarskog sustava pojavili za vrijeme prošlog saziva savjeta Narodne banke. Ta institucija je, očito, zakazala u kontroli poslovnih banaka jer su mnoge od njih, unatoč pozitivnom rješenju inspektora, doživjele krah. Po ocjeni zastupnika HSLS-a zadnja kriza bankarskog sustava u Hrvatskoj imala je velike implikacije na nepovjerenje stranih investitora u hrvatsko gospodarstvo i na nestabilnost cijelog finansijskog sustava u Hrvatskoj.

- *HNB je, očito, zakazala u kontroli poslovnih banaka jer su mnoge od njih, unatoč pozitivnom nalazu inspektora, doživjele krah.*

Unatoč tome što je HNB u 1999. radila u uvjetima blage recesije, uz pad bruto domaćeg proizvoda od 0,3 posto, zabilježena su – kaže – i neka pozitivna kretanja, među ostalim zahvaljujući i radu te institucije. Primjerice, inflacija je zadržana na stabilnoj razini od 4,4 odnosno 4,2 posto, evidentiran je pad kamatnih stopa, itd. Zastupnik je na kraju dao podršku novom guverneru i Savjetu Narodne banke, izrazivši uvjerenje da će uz njihovu stručnu pomoć Narodna banka postati moderna i neovisna institucija, poput onih u zemljama zapadne Europe, i u većoj mjeri transparentna prema Hrvatskom državnom saboru i javnosti.

Vesna Škare-Ožbolt, glasnogovornica Kluba zastupnika DC-a, primijetila je da je predloženo Izvješće

sačinjeno po uobičajenom obrascu godišnjeg izvještavanja centralne banke, pa nema razloga da ga zastupnici ne prihvate. Nedostaje, međutim, uvodni dio u kojem je guverner obično iznosio sintetičku ocjenu zbijanja u izvještajnom razdoblju. Nai-me, na temelju ozbiljne analize stanja u proteklom razdoblju zastupnici bi se u demokratskoj raspravi mogli jasnije odrediti o predstojećim promjenama. Kako reče, njene stranačke kolege ponajprije zanima zbog čega je centralna banka donijela određene mјere o kojima se govori u izvješću. Primjerice, kako to da se inzistiralo na sistemu rizičnosti u uvjetima kada je dužnik u bitno povoljnijem stanju od vjerovnika (u tome je zasigurno sudjelovalo sudstvo), što znači stupanj internacionalizacije domaćih poslovnih banaka i kakva je u toj politici uloga centralne banke. Interesira ih i jesu li nepodmirena potraživanja dio nezakonite emisije novca ili ne, odnosno je li HND u 1999. godini regulirala količinu novca u optjecaju; kako to da je odnos primarnog novca i novčane mase s jedne i konsolidirane bilance, s druge strane, manji ne-ga u 1996. godini; što znači stalno dinamiziranje cijena proizvođača u uvjetima restriktivne monetarne politike; kakvi su učinci centralne banke kad je u pitanju realna inflacija; zbog čega nije poduzela mјere da poslovne banke podupru dinamiziranje privredne aktivnosti, itd.

Argumentirati mјere monetarne i kreditne politike

Po mišljenju zastupnika DC-a trebalo bi formirati ekspertni tim koji bi objektivizirao položaj i ulogu centralne banke u procesu reprodukcije, što bi bilo značajno i za prihvaćanje najavljenih mјera od strane te institucije. Posebno bi valjalo analizirati učinke poslovnih banaka koje su otišle u stečaj i odgovoriti na pitanje koliko je to koštalo porezne obveznike.

Po rječima zastupnice predloženi Finansijski plan HNB-a za ovu godinu, koja je već na izmaku, treba podržati, no bilo bi uputno da guverner, odnosno savjet HNB-a obznaní mјere koje će se donijeti do kraja godine i obrazloži razloge. Također treba za tražiti od centralne banke da detaljnije informira zastupnike o tome kakva se monetarna i kreditna politika namjerava voditi iduće godine. Njeni stranački kolege smatraju da treba učvrstiti autonomiju centralne

banke, ali napominju da bi njenu politiku svakako trebalo učiniti transparentnom. To bi, kažu, ne samo povećalo ugled te institucije nego bi bilo u interesu i stranom kapitalu.

Nužna sustavna kontrola banaka

Luka Roić izrazio je uvjerenje HSS-ovaca da će ubuduće materijali Hrvatske narodne banke stizati pred zastupnike na vrijeme. Po njihovoj ocjeni u Izvješću za 1999. godinu nedostaje pravi pristup HNB-a kontroli hrvatskih finansijskih institucija. U tome je nesumnjivo bilo puno promašaja a izgleda da od brojnih kaznenih prijava i postupaka na kraju ništa nije realizirano. Umjesto da potiču razvoj gospodarstva koje je moralno biti naš strateški interes, banke su sve više plasirale sredstva građanima i Hrvatskoj narodnoj banci, postajući na taj način nekakve špekulantske ustanove. Zbog svega toga – kaže – novi savjet i guverner bi trebali pronaći način sustavne kontrole naših banaka (možda putem neke nove neovisne agencije) ali u poslovnoj diskreciji.

- *Umjesto da potiču razvoj gospodarstva, koje je moralno biti naš strateški interes, banke su sve više plasirale sredstva građanima i HNB-u.*

Zastupnik je, među ostalim, izrazio uvjerenje da će se politika ubuduće sve manje uplitati u rad HNB-a. Nai-me, ta institucija mora biti potpuno samostalna jer, u protivnom, nikad nećemo izaći iz finansijske i gospodarske krize. Podsjetio je i na činjenicu da nam se ove godine širom otvaraju vrata svih finansijskih i drugih gospodarskih institucija svijeta, što znači da stječemo povjerenje stranih partnera za suradnju s našim institucijama i da smo na dobrom putu da se integriramo u svjetske asocijacije.

U zaključnom dijelu izlaganja napomenuo je da Klub zastupnika HSS-a ne može podržati Godišnje izvješće HNB-a za 1999. godinu, ali da prihvata ostala dva dokumenta.

HNB mora biti neovisna o dnevnoj politici

Tonči Tadić je napomenuo da članovi Kluba zastupnika HSP-a i HKDUA nisu pružili potporu bivšem guverneru HNB-a upravo zbog nezadovo-

Ijavajuće kontrole te institucije nad radom banaka, što je po njihovo ocjeni bio jedan od ključnih uzroka bankarske krize u Hrvatskoj. Upozoravaju, stoga, novo vodstvo HNB-a da u tom smislu postuje zakonske odredbe. To je posebno važno imati se u vidu činjenica da je u Hrvatskoj trenutno 75 posto finansijskog biznisa u vlasništvu stranaca. Nema sumnje, kaže, da Hrvatska narodna banka mora biti i ostati neovisna o dnevnoj politici. To znači da su nedopustivi bilo kakvi pritisici Ministarstva finančija na tu instituciju ili uplitanje izvršne vlasti u njen poslovanje, a pogotovo najave promjene tečaja kune ili zahtjevi za tiskanjem novca. HNB mora u prvom redu zaštiti tečaj kune kako bi se i ubuduće osigurala finansijska stabilnost.

• HNB mora u prvom redu zaštiti tečaj kune i suzbiti nelikvidnost te poticati štednju u domaćoj valuti.

Po mišljenju njegovih stranačkih kolega u predloženom Finansijskom planu za 2000. godinu treba bolje nglasiti ulogu HNB-a u suzbijanju nelikvidnosti (ako ništa drugo ta institucija mora upozoravati izvršnu vlast na mjeru koje treba poduzeti na tom planu). Nadalje, HNB mora svim mehanizmima poticati štednju u domaćoj valuti (nedopustivo je i protivno europskoj praksi da je 90 posto domaće štednje u stranoj valuti), a trebala bi zaštiti Hrvatsku i od finansijskih udara špekulativnog kapitala, što se dogodilo pojedinim zemljama na Dalmatikom istoku. Zastupnik je izrazio bojazan da će otvaranjem svog tržišta Hrvatska biti sve podložnija takvim udarima, ne budemo li imali snažnu i neovisnu državnu banku. U tom smislu članovi Kluba zastupnika daju punu potporu novom vodstvu te institucije i podupiru predložene dokumente.

Smanjiti rashode

Branko Tušek (SDP) izradio je uvjerenje da bi savjet HNB-a i guverner trebali kritički preispitati strukturu rashoda predviđenih Finansijskim planom te institucije za ovu godinu i maksimalno smanjiti te troškove, s obzirom na apele novog saziva Sabora i Vlade na štednju. Zatražio je da guverner argumentira drastično pove-

ćanje materijalnih i ostalih troškova u odnosu na proteklu godinu (za ukupno 27 mln. kuna). Zanimalo ga je, primjerice, što se podrazumijeva pod uslugama koje pružaju vanjski izvori, koji su to ostali administrativni troškovi odnosno izvanredni troškovi, itd. Po mišljenju zastupnika u ovoj godini ne bi trebalo ići u neke velike investicije, poput kupovine objekata, a uređenje prostora direkcije ili dvorišta zgrade HNB-a bi također trebalo sačekati bolja vremena. Nije potrebno ni da svaka nova ekipa koja dolazi u Banku mijenja namještaj i opremu (za nabavu namještaja i uredske opreme planirano je 2 i pol mln. kuna) – kaže zastupnik.

Tibor Santo (zastupnik pripadnika mađarske nacionalne manjine) smatra da treba što prije otvoriti raspravu o najavljenim zakonskim izmjenama u svezi s promjenom statusa, odnosno položaja centralne bankovne institucije u Hrvatskoj. Nema sumnje – kaže – da HNB mora biti potpuno neovisna a jedan od osnovnih preduvjeta za to je neprijeporna stručnost i profesionalni moral odgovornih kadrova. S tim u svezi spomenuo je da u sektorima nadzora i kontrole i dalje rade neki od bivših revizora koji su davali pozitivna mišljenja o bankama koje su završile u sanaciji ili stečaju. Nerijetko se – kaže – radi o osobama bez minimalnog bankarskog pa i životnog iskustva, što je nedopustivo. Zastupnik, inače, zamjera odgovornim ljudima u Narodnoj banci da su lani zakinuli državni proračun povećavši rezervacije za nenaplative kredite i kamate, tako da je na poziciji »višak prihoda nad rashodima« ostvareno svega 28 posto od plana.

• Što prije otvoriti raspravu o najavljenim zakonskim izmjenama u svezi s promjenom statusa, odnosno položaja centralne bankovne institucije u Hrvatskoj.

U nastavku je primijetio da su u Finansijskom planu za 2000. rashodi za kamate na obveznu pričuvu banaka povećani za 170 mln. kuna u odnosu na izvršenje u prošloj godini. To navodi na zaključak da će se, unatoč smanjenju postotka, obvezna pričuva zapravo povećati, odnosno da će na taj način biti imobilizirana veća količina novca nego dosad. Po riječima zastupnika u izvještaju nedostaju po-

daci o tome u kojim je bankama lani obavljena revizija, a nije vidljivo ni to postoji li objektivni i sustavni plan nadzora i kontrole banaka. S obzirom na činjenicu da je više od 75 posto banaka i bankovnog potencijala u rukama stranaca, zastupnik pita nije li svrha okrugnjavanja i prodaje banaka strancima reducirati ili onemogućiti manje banke koje mogu brže i fleksibilnije pratiti malo i srednje poduzetništvo. Zanima ga može li HNB svojim instrumentima utjecati na to.

Premalo konkretnih podataka

Dr. Vilim Herman (HSLS) prigovorio je da u Izvješću nije navedeno koje su banke i štedionice povukle kredite iz primarne emisije. Zanimalo ga je, među ostalim, zašto nije sprječeno veliko zaduživanje države, u kojim su bankama odnosno u kojim zemljama i pod kojim uvjetima depozirane devizne pričuve HNB-a i zašto veći dio nije u američkim dolarima, umjesto u EUR-ima ili njemačkim markama. Kakva je svrha zaštite uloga štediša kad smo svjedoci propaganja banaka – upitao je dalje, uz napomenu da je štednja stanovništva realno manja nego što bi bila da kamate nisu smanjene (to je, inače, najbolji izvor kreditnog kapitala banaka). S ciljem blagoslovom je netko potrošio 407,5 mln. kuna na ime rezervacije za nenaplativa potraživanja, ako se zna da Narodna banka kontrolira sve bankarske tokove – glasilo je daljnje njegovo pitanje. Interesiralo ga je i kojim bankama i koliko novca je otpisano, jesu li podnesene krivične prijave protiv odgovornih osoba za naknadu štete i što je poduzeto da se to ne dogodi i ove godine.

Zamolio je guvernera da objasni što je utjecalo na drastičan pad prihoda i povećanje rashoda HNB-a u razdoblju od travnja do lipnja prošle godine, tako da je došlo do gubitka od gotovo 150 mln. kuna. Sve u svemu – kaže – u Izvješću je premalo konkretnih podataka a previše sintetičkih prikaza i objedinjenih formulacija koje zamagljuju bit stvari. Među ostalim, nedostaju podaci o prosječnoj plaći prema kvalifikacijama, zatim o angažiranju tekuće likvidnosti Narodne banke za intervencije i pomoći bankama u teškoćama, o izdacima za rad inspekcijskih službi i dr. Budući da štednja čini najznačajniji i najjeftiniji izvor sredstava banaka, zanimalo ga je mogu li zastupnici dobiti uvid i u izvještaj Državne agencije za

osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (gdje je famoznih 3 posto osiguranja svih štednih uloga štediša u Hrvatskoj?).

Je li minula inflacijska opasnost?

Mr. Marin Jurjević (SDP) upitao je guvernera smatra li da je inflacijska opasnost iza nas, s obzirom na činjenicu da je inflacija sa 7 posto u srpnju u kolovozu pala na 6,5 posto, a i cijene na malo (bez sezonskih proizvoda) u ljetnom su razdoblju pokazivale tendenciju smanjenja.

Ivan Penić (HDZ) je podsjetio na činjenicu da, prema Zakonu o sanaciji i restrukturiranju banaka, Hrvatska narodna banka ima mogućnost predložiti Vladi RH sanaciju pojedine banke, ali da odluku o tome donosi Vlada (ocijeni li da je to od posebnog državnog interesa i utvrdi li da su iscrpljene sve druge mogućnosti sprječavanja narušavanja stabilnosti ukupnog finansijskog sustava). Međutim, kad HNB predloži taj postupak već je kasno za poduzimanje potrebnih mjera, a da bi reagirala na vrijeme treba ojačati njenu kontrolnu funkciju. Po mišljenju zastupnika HNB mora temeljito preispitati i sve dodatne troškove koji povećavaju kamatne stope u Hrvatskoj.

Odgovarajući na primjedbe zastupnika guverner **Željko Rohatinski** je napomenuo da Izvješće HNB-a za 1999. godinu nema uobičajeni predgovor jer je pripremljeno prije njegova stupanja na dužnost (Sabor je o tome trebao raspravljati u prvom dijelu godine) te da ne može polagati račune i snositi odgovornost za situaciju u 1999. godini, budući da tada još nije bio na čelu te institucije.

Što se, pak, tiče nedoumica oko rezervacija za nenaplaćene kredite pojasnio je da se to odnosilo na četiri banke u kojima je pokrenut stečajni postupak, u prvom redu Glumina banku. Budući da su sudionici u raspravi postavili pitanje uloge i odgovornosti centralne banke za ostvarivanje pojedinih dijelova ekonomске politike, najavio je da će novim zakonom o HNB-u biti precizno regulirano koji je osnovni cilj djelovanja te institucije, a napose njena kontrolna funkcija. Informirao je zastupnike da će se uvesti sustav indikatora ranog upozoravanja, kako bi se izbjegla dosadašnja praksa da Narodna banka sazna za teškoće u poslovnoj banci tek onda kad se objektivno više ništa ne može uraditi. Intencija je, naime, da se propisu uvjeti odnosno indikatori u kojima NHB mora intervenirati, a ne da to čini prema svojim subjektivnim procjenama. Prihvati li se takav pristup to će zahtijevati — kaže — i izmjenu nekih drugih zakona kako bi se otklonilo, dosad nažalost prisutno, ograničavajuće djelovanje sudske prakse na rješavanje pojedinih pitanja.

- *Uvest će se indikatori ranog upozoravanja na teškoće u poslovanju poslovnih banaka te propisati uvjeti u kojima HNB mora intervenirati.*

Inflacija i dalje pod kontrolom

Rohatinski je u nastavku napomenuo da je polovina prihoda i rashoda

predviđenih ovogodišnjim Financijskim planom HNB-a realizirana prije nego je izabran za guvernera te da se investicije u toku ne mogu zauštaviti jer bi finansijska šteta bila veća od koristi (riječ je o zgradbi u Jurišićevoj ulici gdje je smještena i direkcija Kontrole).

Izjavio je da se slaže s upozorenjem zastupnika o potrebi štednje te napomenuo da on osobno, a ni ostali novoizabrani čelni ljudi u banci nisu povećali materijalne izdatke. Nažalost, puno se troši na vanjske usluge, budući da Banka još uvijek nije dovoljno ekipirana da bi sama mogla uspješno obavljati sve poslove (npr. u sektoru informatike i pravnih usluga).

Na kraju izlaganja guverner je napomenuo da u HNB-u predviđaju da će u ovoj godini inflacija ostati na razumnoj i konsolidiranoj razini. U proteklih osam mjeseci cijene su porasle 5,3 posto, od čega je 3 posto neposredni učinak jednokratnog povećanja cijena naftnih derivata s početka godine i povećanja trošarina. Da toga nije bilo inflacija bi u spomenutom razdoblju iznosila 2,7 posto, što je na razini dugogodišnjeg projekta, zaključio je.

Uslijedilo je izjašnjavanje zastupnika o potvrđivanju akata Narodne banke Hrvatske. Ishod — većinom glasova nazočnih zastupnika Zastupnički dom je donio Odluku o potvrđivanju Financijskog plana HNB-a za 2000. godinu, ali ne i Financijskog izvješća po godišnjem obračunu za 1999. godinu. Nije prihvatio ni Godišnje izvješće te institucije za 1999. godinu.

M. Ko.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

GOSPODARSTVO

Rješavanje statusa tvrtke

»Budućnost«

Zastupnik Županijskog doma mr. Franjo Križanić (HDZ) postavio je pitanje vezano uz rješavanje statusa tvrtke »Budućnost« iz Ludbrega čiji je vlasnik država. Ujedno je predložio i održavanje zajedničkog sastanka kojem bi prisustvovali predstavnici Hrvatskoga fonda za privatizaciju, Ministarstva gospodarstva i tvrtke »Budućnost«. Svrha sastanka bi bila iznošenje svih argumenata za predstecajnu nagodbu, kaže gosp. Križanić. Smatra da je takva nagodba moguća jer su vjerovnici država i državna poduzeća.

Na navedno pitanje Vlada Republike Hrvatske dala je slijedeći odgovor.

»Budućnost d.o.o., Ludbreg je neprekidno u blokadi od mjeseca rujna 1997. godine i opterećena je obvezama u visini cca 44 milijuna kuna. Na temelju tih podataka može se zaključiti da su već davno ostvareni razlozi za pokretanje stečaja.

Rješavanje dugogodišnje neizvjesne situacije u poduzeću Budućnost d.o.o., moglo se, i može, pokušati riješiti predstecajnom nagodbom, ako su vjerovnici spremni na ponuđene uvjete. Takav dogovor s vjerovnicima nije postignut za vrijeme dok je godinu zastupnik Franjo Križanić bio u Nadzornom odboru (do srpnja 1999. godine), iako su već davno bili ispunjeni stečajni razlozi. Novi Nadzorni odbor je, isto tako, zahtijevao od direktora da se pokuša dogovoriti s većinom vjerovnika, sa svrhom iznalaženja cjeleovitog rješenja. Do današnjeg dana takav dogovor nije postignut.

Veći dio obveza poduzeća odnosi se na državne vjerovnike i za taj dio obveza postojala je, i postoji, spremnost povoljnog rješavanja, uz pomoć Vlade iz prijašnjeg i sadašnjeg mandata. To se može vidjeti kroz sljedeće poduzete korake:

U 1999. godini poduzeću je

omogućen otpis obveza za doprinose iz/na plaću, u vrijednosti od 6.508.994,51 kuna.

Dug prema Varaždinskoj banci, u iznosu od 28.800.000,00 kuna, preuzet je od strane Hrvatskog fonda za privatizaciju i namirem u dionicama u nominalnom iznosu od 107.666.800,00 kuna.

Sanacijskim mjerama Vlade Republike Hrvatske pomogla je prilikom zbrinjavanja viška od 134 radnika, iznosom od 2.100.000,00 kuna.

U 1999. godini Hrvatski fond za privatizaciju dao je pozajmicu za plaće u iznosu od 4.600.000,00 kuna.

Dakle, značajni dio obveza prema državnim vjerovnicima je odlukama Vlade Republike Hrvatske smanjen i postoje spremnost da se to čini i dalje.

Postoje dvojbe oko rješavanja obveza prema drugim vjerovnicima. Oni se ne moraju složiti s predloženom nagodbom i time dovode u pitanje kompletну provedbu predstecajne nagodbe.

Poduzeće ne stvara nove gubitke iz tekuće proizvodnje, ali je ostvarena dobit minimalna, pa nije u stanju preuzeti nikako servisiranje starih reprogramiranih obveza.

U postupku stečaja s preustrojem, glasuje se o namirenju po skupinama vjerovnika odgovarajućom većinom, te je eliminirana mogućnost opstrukcije.

Poseban problem je i to, što još uvjek nisu određena vlasnička prava nekadašnjeg slovenskog partnera Peka, Tržić. U odnosu na taj problem, bolje je da se odnosi prava i obveza rješavaju u za to predviđenim zakonskim procedurama.

S obzirom na to, da kroz cijelo vrijeme postojanja stečajnih razloga predstecajna nagodba nije postignu-

ta, pristupilo se pripremi stečaja s preustrojem, koji bi pokrenuo direktor, kao zastupnik dužnika. Osnovni cilj je da se u tom stečaju izdvoji dio imovine, pogon u kojem se danas radi, i da se u njemu nastavi poslovanje u istom opsegu.

Kvalitetnom pripremom i provođenjem stečaja s preustrojem, trajno bi se razriješili odnosi s vjerovnicima i omogućila privatizacija, bilo u stečaju ili nakon stečaja.“

M. S.

OBNOVA I RAZVOJ

Stanje u Vukovarsko-srijemskoj županiji

Zastupnik u Zastupničkom domu Branislav Tušek (SDP) postavio je pitanje vezano za stanje u Vukovarsko-srijemskoj županiji te prijedložima o poduzimanju određenih mjera, naročito otvaranje visokih učilišta i oživljavanje gospodarstva.

Prije odgovora, Ministarstvo znanosti i tehnologije, odnosno ministar dr. Hrvoje Kraljević ispričao se zastupniku što jeugo čekao na odgovor te što ga svojom nepažnjom nije baš najbolje razumio prilikom postavljanja pitanja.

U odgovoru stoji da u Vukovarsko-srijemskoj županiji do sada nije bilo prostornih mogućnosti, niti opreme i nastavnog kadra za ustroj sveučilišnih i stručnih studija. Međutim, vjerujemo da bi u budućnosti bilo moguće izvođenje nekih studijskih programa kao dislociranih studija na području županije. Na primjer, Visoka učiteljska škola Sveučilišta u Osijeku mogla bi izvoditi studij razredne nastave i studij odgojitelja predškolske djece, a Veleučilište u Požegi moglo bi izvoditi stručni studij ekonomije, upravnog prava i poljoprivrede. U tom smislu, a također i u cilju sprječavanja tendencije depopulizacije, moglo bi se razmisli o ideji osnivanja veleučilišta u Vukovaru, s time da profesori dolaze iz Osijeka i

Požege, a da asistenti i novaci budu stalno nastanjeni u Vukovaru, što bi trebao i biti uvjet prilikom raspisivanja natječaja. U Ministarstvu znanosti i tehnologije održani su sastanci s predstvincima Srpskog kulturnog društva Prosvjeta i Zajedničkog vijeća općine Vukovar, koji su za tražili osnivanje dislociranog Odjela za potrebe srpske manjine u Vukovaru pri Visokoj učiteljskoj školi u Osijeku. Dogovoren je da se Odjel za potrebe srpske manjine osnuje na Visokoj učiteljskoj školi u Zagrebu (Učiteljskoj akademiji), s mogućnošću da se dio nastave održava u Vukovaru.

Vezano uz znanstvenoistraživačku djelatnost, u Borovu je postojala registrirana znanstvena jedinica pod nazivom *Borovo – Institut za istraživanje i razvoj*, koja je s početkom sukoba na tom području preselila u Zagreb. Temeljem prikupljenih informacija može se zaključiti da manja kadrovska jezgra u Borovu postoji i sada, no njihovo djelovanje vezano je uz brojne probleme s općenitom orijentacijom razvoja i poslovanja poduzeća. Osim toga, za nastavak znanstvenih aktivnosti bilo bi potrebno riješiti i probleme vezane uz okončanje poslijediplomskih studija djelatnika bivšeg Instituta.

Ministarstvo znanosti i tehnologije potaknulo je izradu studije osnivanja Poslovno-inovacijskog centra (PIC) Vukovar. Idejno rješenje studije izradio je Poslovno-inovacijski centar Hrvatske (BICRO) u suradnji s Institutom *William Davidson* Poslovne škole Sveučilišta Michigan (Ann Arbor), SEED-om Trst i Hrvatskom gospodarskom komorom (Županijskom komorom Vukovar). Studijom se predlaže pokretanje PIC-a Vukovar za potporu razvoja malih i srednjih inovativnih poduzeća i poduzetništva općenito, kao središnje institucije za pokretanje industrijske zone Vukovar, u mjeri u kojoj bi se ista oslanjala na razvoj takvih poduzeća. Mali poduzetnici, posebice oni koji žele temeljiti svoje poslovanje na novim tehnološkim ili poslovnim rješenjima ih proizvodnim tehnologijama, suočavaju se s nepremostivim zaprekama u pogledu investicija u novu opremu i početak poslovanja, ali i stjecanja potrebnih znanja u upravljanju poduzećima i tehnologijama. Stoga se, kao komplementarni vid ostalim djelatnostima obnove ove županije, predlaže pokretanje PIC Vukovar kao decentralizirane lokalne poslovne mreže sa središtem u Vukovaru i administrati-

vnim jedinicama u županiji, sa slijedećim aktivnostima:

1. inkubiranje novih inovativnih tvrtki u rasponu od mikro-poduzeća do poduzeća srednje veličine,

2. pokretanje procesa umrežavanja poduzeća i stvaranje industrijskih klastera, osobito agrindustrijskog i drvnoprerađivačkog klastera, te klastera tvrtki za praćenje poslovne potpore drugim tvrtkama (kao i lokalni „talent pool“),

3. ostvarivanje suradnje s razvojno-istraživačkim i visokoškolskim sektorom, prvenstveno Sveučilištem u Osijeku.

U kontekstu zadnjeg zadatka, slobodni smo napomenuti da Ministarstvo znanosti i tehnologije, u sklopu svojeg programa potpore tehnološkim centrima, već dulje vrijeme nastoji zajedno sa Sveučilištem u Osijeku i Osječko-baranjskom županijom pokrenuti Osječki tehnološki centar kao središnju instituciju preko koje će se stručni, znanstveni i obrazovni potencijali staviti u funkciju gospodarskih subjekata.

U svezi s realizacijom PIC Vukovar izvješćujemo Vas da će, prema informacijama BICRO-a, SEED Trst (strateški partner BICRO) preuzeti nadzornu funkciju u implementaciji programa potpore Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji, ukupne vrijednosti od 6,7 milijardi lira. U okviru ovog programa pomoći značajna sredstva bit će usmjerena kao sredstva tehničke pomoći za pripremu poslovnih aktivnosti BIC-a, te edukaciji i umrežavanju lokalnih eksperata. Projekt je kandidiran prema Paktu za stabilnost kao temeljnog izvora financiranja. Uz PIC Vukovar, nastojat će se implementirati ostale inicijative koje mogu pridonijeti gospodarskom razvoju ove regije kao što je centar za razvoj i unapređenje lovstva, što se temelji na prirodnim resursima regije, te pokretanje regionalne razvojne agencije kao suvremenog oblika samo-organiziranja lokalne zajednice na vlastitom razvoju. Na temelju izloženoga predlažemo da se BICRO odredi kao institucija koja će u suradnji s HGK pripremiti operativni program i izvedbeni plan aktiv-

nosti na pokretanju BIC-a Vukovar, te ostalih djelatnosti kao što je pokretanje regionalne razvojne agencije, budući da BICRO raspolaže potrebnim znanjem i strateškim partnerima u zemlji i inozemstvu, uključujući i eksperte u samoj regiji.

Osim gore navedenog, predlažemo i slijedeće mjere za oživljavanje gospodarskih i svih drugih aktivnosti u Vukovarsko-srijemskoj županiji:

- definirati i izraditi srednjoročnu strategiju za generiranje dovoljne razine prihoda da bi se pružila određena razina javnih usluga;

- definirati strategiju otplate dugova;

- unaprijediti proces planiranja finansijskih sredstava;

- unaprijediti proces planiranja izgradnje kapitalnih projekata;

- unaprijediti tehnike planiranja i analiziranja proračunskih sredstava;

- unaprijediti razinu i brzinu prikupljanja komunalnih naknada i doprinosa, neporeznih prihoda;

- utvrđivanje funkcije internog finansijskog nadzora unutar tijela uprave u županiji te

- definiranje stalne vanjske revizije kretanja i usmjeravanja gospodarstva, efikasnosti gospodarstva i efikasnosti uprave u županiji.

M. S.

PRAVA HRVATSKIH BRANITELJA

Branitelji i stradalnici Domovinskog rata

Zastupnica Zastupničkog doma Vesna Škare-Ožbolt (CD) osvrnula se na prvi sto dana rada Vlade i rekla da su oni obilježeni prosvjedima hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata. Drži da je odnos prema braniteljima, kao i nerješavanje njihovih pravnih problema ispit na kojem se Vlada nije pokazala uspješnom. Umjesto dijaloga odgovaralo im se retorikom svojstvenom za represivne režime, smatra zastupnica te dodaje kako su zagovornici prava branitelja postali oni kojima je do rješenja tih problema najmanje stalo. Konkretno pitanje bilo je: »Postoji li u Vladi program za rješavanje pitanja s kojima se svakodnevno suočavaju branitelji i stradalnici Domovinskog rata i misli li premijer konačno pozvati prave branitelje i predstavnike stradalnika za stol i

saslušati ih ili će s njima i dalje komunicirati putem sredstava javnog priopćavanja i ostaviti ih na milost i nemilost njihovim sadašnjim skrbnicima kojima je situacija što gore to bolje?».

U odgovoru **Vlade Republike Hrvatske** stoji da Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, sukladno Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (»Narodne novine«, broj 108/96) i Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (»Narodne novine«, broj 86/92), skrbi o 32 620 hrvatskih ratnih vojnih invalida Domovinskog rata, 9 667 obitelji poginulih, 810 obitelji nestalih ili zatočenih hrvatskih branitelja i 900 mirnodopskih vojnih invalida, te je za tu namjenu usmjereno 2.464.325.928 kuna iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Prava koja provodi Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u glavnim naznakama su:

- prava iz zdravstvenog osiguranja;
- prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja;
- pravo na doplatak na djecu;
- pravo na materijalno osiguranje zbog nezaposlenosti;
- pravo na zapošljavanje;
- pravo na stan;
- pravo na dionice;
- pravo po osnovi oštećenja organizma;
- pravo po osnovi gubitka člana obitelji;
- prava po osnovi materijalnih i drugih potreba korisnika.

Uz zakonski utvrđena prava, Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata sustavno pruža pravnu pomoć putem odgovora na upite stranaka telefonom i osobnim kontaktom sa strankama ili putem pisanih odgovora na upite i predstavke.

Ministarstvo pruža i psihosocijalnu pomoć stradalnicima Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, prema Nacionalnom programu za pružanje psihosocijalne pomoći.

U 19 županija rade centri za psihosocijalnu pomoć koji, sa svojim mobilnim timovima, po potrebi obilaze obitelji stradalnika iz Domovinskog rata. Za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju organizirana su dva mobilna tima pri Nacionalnom centru za psihotraumu, i to tim za intervencije na terenu i tim za krizne situacije.

Tijekom 1999. godine, u okviru Nacionalnog programa, pruženo je 60 453, a u prvih šest mjeseci 2000. godine 45 844 intervencija stradalnicima Domovinskog rata.

Hrvatski državni sabor zakonom je odredio prava stradalnika Domovinskog rata i hrvatskih branitelja, te je za provođenje zaduženo nekoliko ministarstava.

Ministarstvo za javne rade, obnovu i graditeljstvo, koje brine o cijelokupnom Nacionalnom programu razvitka i obnove, dobilo je zadatac da provede Program stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata kroz izgradnju i kupovinu stanova za ovu populaciju.

Od 1. siječnja 1997. godine, kada je Zakon stupio na snagu i kada je saživio Program stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata, počela je realizacija plana koji treba obuhvatiti izgradnju oko 8000 stanova i podjelu oko 4000 stambenih kredita.

Pravo na stan ili stambeni kredit imaju ratni vojni invalidi i obitelji poginulog, umrlog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja.

Program zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata ostvaruje se kroz šest programske cjeline:

- provedba žurnog zbrinjavanja dijela stradalnika od 1. ožujka 1997. godine kroz kupnju gotovih stanova;
- izgradnja obiteljskih kuća za 100%-ne ratne vojne invalide;
- izgradnja stanova započetih u organizaciji Ministarstva obrane Republike Hrvatske;
- izgradnja i kupnja stanova na novim lokacijama;
- krediti i potpore za stradalnike Domovinskog rata;
- obnova kuća stradalnika Domovinskog rata prema Zakonu o obnovi.

Od svih spomenutih programa, Program izgradnje stanova na novim lokacijama najopsežniji je program, te se stručnog, graditeljskog, arhitektonskog i organizacijskog aspekta najsloženiji.

Provodenje Programa stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata provodi se u nekoliko faza:

- nakon saznanja o svojim pravima stradalnik podnosi zahtjev Odjelu za stambene poslove Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata;

– Stambena komisija svake kalendarske godine, na osnovi prikupljenih zahtjeva, izrađuje Listu prvenstva za dodjelu stanova i za dodjelu stambenih kredita;

– Lista prvenstva svojevrsni je »radni nalog« Upravi za stanogradnju.

Ministarstvo za javne rade, obnovu i graditeljstvo organizira izgradnju stanova za stradalnike Domovinskog rata, te kao investitor provodi natječaje, nadzire izgradnju i gotove

stanove i predaje ih na korištenje Odjelu za stambene poslove Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Lokacije stambenog zbrinjavanja stradalnika određene su na osnovi Lista Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, pa su jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine), sukladno odredbama Zakona, dužne osigurati komunalno opremljene parcele za izgradnju odgovarajućeg broja stanova.

Za potrebe provođenja ovog Programa izradene su i Smjernice za projektiranje stambenih objekata, kako bi se uredio standard i opremljenost stanova, te korisnici stambeno zbrinuli na najkvalitetniji mogući način.

– U 1998. godini korisnicima je predano 500 stanova koje su zajedno sufinancirali Ministarstvo obrane i Ministarstvo za javne rade, obnovu i graditeljstvo, te 500 stanova iz Programa stambenog zbrinjavanja koje samostalno provodi i financira Ministarstvo za javne rade, obnovu i graditeljstvo.

– Tijekom 1999. godine stradalnicima Domovinskog rata predano je na korištenje oko 1000 stanova.

– U prvih šest mjeseci 2000. godine stradalnicima su predani na korištenje stanovi kako slijedi:

– Šibenik	– 39 stanova
– Zagreb-Lanište	– 148 stanova
– Zagreb-Lanište	– 108 stanova
– Vukovar-Borovo	– 66 stanova
– Đakovo	– 28 stanova
– Orahovica	– 17 stanova
– Krapinske Toplice	– 1 stan
Ukupno 407 stanova.	

– U izravnoj fazi građenja nalazi se oko 2.700 stanova.

– Stambeno su zbrinjavani i stradalnici koji su zatražili kreditna sredstva za kupnju, izgradnju, dogradnju ili završetak kuće ili stana.

Godine 1997. isplaćeno je 1515 stambenih kredita u iznosu od 108.600.000,00 kuna, dok je 1998. isplaćeno 1084 kredita u vrijednosti 125.650.000,00 kuna.

U 1999. i 2000. godini isplaćivani su krediti sa Liste 1999. godine. Do sada je isplaćeno 1300 kredita u ukupnoj vrijednosti od oko 180 milijuna kuna.

Stupanjem na snagu Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata 1. siječnja 1997. godine i osnivanjem Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, objedinjeni su poslovi vezani uz rješavanje problema hrvatskih

branitelja i stradalnika Domovinskog rata. Vrlo je brzo, ipak, uočeno da, usprkos kvalitativnom pomaku u skribi branitelja i stradalnika, Zakon nekim svojim rješenjima utječe na neravnopravno ostvarivanje prava pojedinih hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji u odnosu na druge hrvatske branitelje i članove njihovih obitelji. Uočeno je, također, da se odustvom nekih rješenja u Zakonu dovodi u pitanje Ustavno načelo o jednakosti svih građana pred zakonom.

Pri izradi Nacrtu prijedloga zakona Ministarstvo hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata moralno je uskladiti provedivost odredaba s trenutačnim gospodarskim mogućnostima Republike Hrvatske, a na drugoj strani poštivati načelo jednakosti svih građana pred zakonom.

Nacrt zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata upućen je na javnu raspravu svim udrugama proisteklim iz Domovinskog rata 7. srpnja 2000. godine, koje su pozvane da svojim prijedlozima pomognu izradi što boljeg Nacrtu prijedloga zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, s napomenom da će se sve primjedbe i prijedlozi pažljivo razmotriti radi eventualnog unošenja u konačni tekst Nacrtu.

Neke su udruge već dostavile svoje primjedbe i prijedloge na Nacrt predmetnog zakona.

Rok za javnu raspravu utvrđen je do 31. kolovoza 2000. godine, a prije isteka roka za javnu raspravu i u izravnom kontaktu s udrugama proisteklim iz Domovinskog rata raspraviti će se sporna pitanja kako bi konačni tekst Nacrtu zakona bio što kvalitetniji i omogućio još kvalitetnije rješavanje problema hrvatskih branitelja i stradalnika Domovinskog rata, a što je osnovni razlog osnivanja Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Na kraju Vlada Republike Hrvatske napominje da i Ministarstvo rada i socijalne skrbi, sukladno Zakonu o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata („Narodne novine“, br. 33/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/94. i 108/95), skrbi o 5484 civilnih stradalnika Domovinskog rata i za tu namjenu će u 2000. godini usmjeriti 43.000.000,00 kuna iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu.

Napominje se, također, da je Ministarstvo rada i socijalne skrbi poduzele odgovarajuće aktivnosti u svezi s izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, a

koje se posebice odnose na ublažavanje uvjeta za stjecanje prava na obiteljsku invalidinu, omogućavanje ostvarivanja prava na opskrbninu i korisnicima mirovine čija je mirovina manja od osnovice za određivanje opskrbnine, te dječji doplatak u smislu izjednačavanja korisnika iz rečenog Zakona i korisnika iz Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Vlada Republike Hrvatske također želi istaći, a vezano uz socijalnu politiku, da nastoji, u okviru materijalnih mogućnosti Republike Hrvatske, putem Ministarstva rada i socijalne skrbi poboljšati materijalni položaj invalidnih osoba, ujednačiti prava, obrazovanje i rehabilitaciju, a napose očuvati njihov ljudski identitet stojeći na kraju odgovora Vlade RH.

M. S.

PRIVATIZACIJA

Zamjena dionica

Zastupnik u Županijskom domu **Srećko Kljunak (HSS)** postavio je zastupničko pitanje koje se odnosi na zamjenu dionica d.d. »Rabac« dionica poduzeća građevinskog materijala »Ragusa« koja su, temeljem ugovora s Hrvatskim fondom za privatizaciju obavili Luka Mihaljević, Ivan Kralj i Vinko Pejić.

Odgovor je dao **Hrvatski fond za privatizaciju**.

Rješenjem broj: 943-01/99-01/179 od 12. travnja 1999. godine, donesenog temeljem članka 4. Zakona o privatizaciji utvrđuje se da je »Ragusa« d.d. za proizvodnju građevinskog materijala Dubrovnik, upisano temeljem čl. 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu pod brojem FI 747/95 sa temeljenom glavnicom po knjigovodstvenoj vrijednosti u iznosu od 10.600.863,00 kn s time da su sve dionice prenesene Hrvatskom fondu za privatizaciju.

Narečenim rješenjem utvrđena je

procijenjena vrijednost »Ragusa« d.d. u iznosu od 26.234.000,00 kn.

Ova vrijednost podijeljena je na 262.340 redovnih dionica nominalne vrijednosti svake dionice 100,00 kn.

Istim rješenjem 19.460 dionica je rezervirano u portfelju Fonda radi neriješenih imovinsko pravnih odnosa.

131.170 dionica, odnosno 50% procijenjenog kapitala, nakon upisa povećanja temeljnog kapitala u sudski registar privatizirano je prodajom uz popust osobama iz članka 5. stavak 1. točka 1., 2. i 2.a. Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća.

111.710 dionica po rješenju je trebalo privatizirati sukladno Zakonu o privatizaciji.

Ovaj paket dionica PGM »Ragusa« d.d. Dubrovnik nije bio predmet prodaje na javnoj dražbi ili javnim prikupljanjem ponuda sukladno članku 6. Zakona o privatizaciji i Pravilnika o prodaji dionica, udjela, stvari i prava javnim prikupljanjem ponuda.

Dana 6. listopada 1999. godine na 22. sjednici Upravnog odbora Hrvatskog fonda za privatizaciju pod toč. IX. po raspravi o zamjeni dionica naknadno je na prijedlog predsjednika Hrvatskog fonda za privatizaciju Stipe Hrkaća na listu II uvrštena i zamjena dionica »Ragusa« d.d. i udovoljeno zahtjevu za zamjenu Luke Mihaljević iz Metkovića, Ivana Kralj i Vinka Pejić iz Dubrovnika za 199.000 dionica iz obnove dioničkog društva »Rabac« iz Rabca, a koje dionice su dobivene preko Ministarstva obnove.

Temeljem te odluke Upravnog odbora, te temeljem odredbe čl. 39. Zakona o privatizaciji i Pravilnika o uvjetima i načinu zamjene dionica ili udjela dana 6. listopada 1999. godine, Hrvatski fond za privatizaciju sklopio je ugovor o zamjeni dionica s Lukom Mihaljević, Ivanom Kralj i Vinkom Pejić kojim ugovorom ova trojica prenose a Hrvatski fond za privatizaciju preuzima 31.138. dionica društva »Rabac« d.d. Rabac, nominalne vrijednosti od 100.- DEM, odnosno ukupne nominalne vrijednosti od 3.113.800 DEM, dok s druge strane Hrvatski fond za privatizaciju prenosi na svu trojicu 121.440 dionica PGM »Ragusa« d.d. Dubrovnik nominalne vrijednosti od 12.144.000,00 kn.

Dana 27. listopada i 28. prosinca rađena su i dva aneksa ovog ugovora, s tim da iz aneksa broj 2 rađenog 28. prosinca se zaključuje da je Hrvatskom fondu za privatizaciju preneseno ukupno 28.584 dionica dioničkog društva »Rabac« iz Rabca.

Zatražili smo izvod iz knjige dioni-

ca, te utvrdili da je u knjizi dionica hrvatski fond za privatizaciju upisan i na 115.332 dionice koje su ranije prenesene na Luku Mihaljević i dr. Naime, PGM Ragusa d.d. odbila je u knjigu dionica upisati ovu trojicu iako su oni podnjeli zahtjev PGM »Ragusa« za upis. Ispred Sektora gospodarenja Luki Mihaljeviću i dr. dostavljen je dopis kojim se tražilo da vrate dionice PGM »Ragusa«, što isti nisu htjeli učiniti:

U tijeku obrade predmeta došli smo do saznanja od odvjetnice Anite Vrsaljko koja je punomoćnik Slobodana Praljka, da je pokrenula upravni spor ispred Upravnog suda Republike Hrvatske, a protiv Odluke Upravnog odbora Fonda u svezi ove zamjene dionica. Također, dioničko društvo PGM »Ragusa« u svom podnesku za poništenje ove zamjene dionica obaveštava fond da su podnjeli kaznenu prijavu protiv odgovornih osoba Hrvatskog fonda za privatizaciju Županijskom državnom odvjetništvu Zagreb, zbog osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo iz čl. 377. st. 4. KZ-a.

Dana 3. 5. 2000. godine, PGM »Ragusa« d.d. iz Dubrovnika kao tužitelj podnijela je tužbu Trgovačkom sudu u Zagrebu protiv Hrvatskog fonda za privatizaciju, Luke Mihaljevića, Ivana Kralja i Vinka Pejića radi utvrđenja ništavosti gore narečenog ugovora o zamjeni dionica. Konačno rješenje ovog predmeta ovisit će od odluke Trgovačkog suda u Zagrebu koji se vodi pod brojem P-212/2000.

Ujedno vas obavještavamo, da je potpredsjednica Sektora pravnih poslova g-dja Nataša Badovinac dana 7. lipnja 2000. godine, obavila razgovor sa direktorom PGM »Raguse« Lukom Ljevak.

M. S.

SOCIJALNA SKRB

Rješavanje stambenog pitanja

Joško Kontić (HSLS), zastupnik Zastupničkog doma Hrvatskoga državnog sabora postavio je pitanje u svezi s rješavanjem stambenog pitanja gde Ankica Podrug i njene kćeri.

U odgovoru koji je dalo **Ministarstvo rada i socijalne skrb** kaže se da je dopisom od 5. lipnja 2000. godine obavijestilo gđu Ankicu Podrug o mogućnostima ostvarivanja prava iz

socijalne skrbi utvrđenih Zakonom o socijalnoj skrbi. Ministarstvo dalje navodi da je, radi mogućeg ostvarivanja njenih prava izvan sustava socijalne skrbi, u ovom slučaju rješavanje stambenog problema, stranci smo pružili stručnu pomoć uputivši je na nadležno tijelo. Naime, planiranje, izgradnja i dodjela socijalnih stanova spada u djelokrug jedinica lokalne samouprave i uprave, dakle općina, gradova i županija, odnosno njihovih tijela s obzirom na navedeno, pitanje stambenog zbrinjavanja gde Ankice Podrug iz Dicma, potrebno je rješavati na lokalnoj razini.

Imajući na umu da općina Dicmo nema mogućnosti riješiti navedeni problem, dopisom od 5. lipnja 2000. stranka je upućena na nadležno tijelo Poglavarstva grada Sinja. Iako Ministarstvo nema utjecaja na postupanje tijela lokalne samouprave niti može riješiti stambene probleme, uviđajući težinu socijalnih prilika u kojima se nalazi Ankica Podrug i njena kći, zatražio je da Centar za socijalnu skrb Sinj u izravnom kontaktu s Poglavarstvom grada Sinja ispita mogućnost rješavanja ovog problema.

Prema informacijama koje je služba socijalne skrbi dobila od gosp. Tončija Pletikosića, tajnika grada Sinja, gđa Ankica Podrug može zamolbu za dodjelu socijalnoga stana uputiti i Poglavarstvu grada Sinja, međutim, upitna je mogućnost udovljavanja predmetnoj zamolbi jer to ovisi o raspoloživom fondu socijalnih stanova, kriterijima za raspodjelu i sl.

Slijedom navedenog, ovo Ministarstvo u okviru svoje nadležnosti ne može u većoj mjeri utjecati na ishod rješavanja stambenog pitanja Ankice Podrug – stoji na kraju odgovora Ministarstva.

M. S.

Smještaj autističnih osoba

U svezi s pitanjem koje je postavio zastupnik Zastupničkog doma **Joško Kontić (HSLS)**, a koje se odnosilo na smještaj osoba s autizmom na području Splitsko-dalmatinske županije, odgovor je dalo **Ministarstvo rada i socijalne skrb**.

U odgovoru se navodi da u sklopu sustava socijalne skrbi postoje 24 doma za tjelesno ili mentalno oštećene osobe, čiji je osnivač Republika Hrvatska. U nekim od tih ustanova zbrinute su i osobe s autizmom kod kojih je u većini slučajeva riječ i o mentalnoj retardaciji. Jedina ustanova u Republici Hrvatskoj koja zbrinjava isključivo autistične osobe jest

Centar za autizam, koji je u nadležnosti Ministarstva prosvjete i športa. Ovo Ministarstvo je upoznato s problematikom s kojom se susreću roditelji osoba s autizmom s područja Splitsko-dalmatinske županije, te je s tim u svezi održano nekoliko sastanaka u kojima su sudjelovali i predstavnici Udruge za autizam iz Splita. U svrhu zbrinjavanja osoba s autizmom, u stručnom je i finansijskom pogledu, razmatrana mogućnost završetka izgradnje objekta na Firulama pri Centru za odgoj i obrazovanje »Juraj Bonači« u Splitu. Opravdanim je ocijenjen završetak izgradnje objekta na Firulama u 1999. godini, međutim, zbog nedostatka sredstava realizacija navedenog nažalost nije bila moguća. Napomenuto je i da u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2000. godinu nisu osigurana sredstva za tu namjenu. S tim u svezi Ministarstvo rada i socijalne skrbi će pokušati osigurati dio sredstava iz vlastitih prihoda, u skladu s finansijskim mogućnostima u slijedećem razdoblju. Ujedno bi valjalo organizirati i sastanak s predstavnicima Splitsko-dalmatinske županije i Grada Splita, u svrhu pronalaženja mogućih rješenja za pružanje finansijske potpore za dovršetak izgradnje navedenog objekta.

M. S.

UNUTARNJI POSLOVI

Možebitno nezakonito i neprofesionalno ponašanje

Zastupnik u Županijskom domu Hrvatskoga državnog sabora, **Srećko Kljunak (HSS)** uputio je nekoliko pitanja te predočio navode koji ukazuju na možebitno neprofesionalno i nezakonito ponašanje rukovodnih službenika Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske te Ministarstva unutarnjih poslova.

O navedenom se očitovalo provzano **Ministarstvo unutarnjih poslova** te u odgovoru stoji da je zastupnik o rezultatima provedenih provjera određenih navoda obaviješten pismeno 7. travnja 2000. godine. Budući da se u određenim slučajevima radilo o novim saznanjima, te s tim u svezi postavljenim zahtjevima za odgovorom, bilo je potrebno provesti postupak provjere novih navoda te izvršiti

dopunu postojećih provjera, objašnjava dalje Ministarstvo.

Sukladno navedenom, u svezi s postavljenom eksplozivnom napravom pod vozilo, u vlasništvu gospodina Petra Čučuka provedenim provjerama utvrđeno je da je nadnevka 21./22. rujna 1994. godine u vremenu od 23,00 do 10,40 sati od nepoznatog počinitelja, ili više njih, postavljena eksplozivna naprava ispod motornog vozila marke i tipa »Opel Kadett« registarskih oznaka DU076C, u vlasništvu prethodno spomenutog gospodina, dok se vozilo nalazilo parkirano ispred garaže oštećenog, u Ulici Lichtensteinov put, u Dubrovniku.

Improvizirana eksplozivna naprava bila je sačinjena od oko 200 do 400 g TNT-a i upaljača protupješadijske rasprskavajuće mine koju je nepoznati počinitelj pričvrstio na donju desnu stranu zadnjeg nosača amortizera, a potom je formacijsku poteznu žicu provukao preko prednje desne poluosovine i vezao za osigurač upaljača.

Nadnevka 22. rujna 1994. godine, oko 8,45 sati, gospodin Pero Čučuk se sa spomenutim vozilom dovezao ispred svog disco cluba, smještenog u Ulici Put od Republike 28, u Dubrovniku. Istoga nadnevka, oko 10,40 sati imenovani i njegova supruga sjeli su u rečeno vozilo, te su se sa istim uputili ka izlazu iz dvorišta navedenog disco cluba prema Ulici Put od Republike. U trenutku uključivanja u promet, a nakon tridesetak metara vožnje, došlo je do aktiviranja eksplozivne naprave, uslijed čega su nastupila znatna oštećenja na zadnjem dijelu vozila, te nanošenja teških tjelesnih ozljeda slučajno prolaznicima, gospodi Kati Sambrailo, i lakinih tjelesnih ozljeda gospodi Vlahu Rakidžiji i Goranu Sainu, svi iz Dubrovnika, koji su odmah prevezeni u Opću bolnicu Dubrovnik, gdje su medicinski zbrinuti.

Temeljem obavljenog očevida ovog događaja i prikupljenih obavijesti došlo se do saznanja da je neposredno pred eksploziju iz nepoznatog razloga potezna žica pukla na čiji je kraj, koji se vukao po kolniku, slučajno nagazila prolaznica, gospoda Kata Sambrailo, te je na taj način oslobođila osigurač upaljača eksplozivne naprave, uslijed čega je došlo do aktiviranja i eksplozije iste.

Uz nazočnost istražnog suca i državnog odvjetnika Županijskog državnog odvjetništva u Dubrovniku na mjestu eksplozije obavljen je očevid od strane očevidne ekipe Policijske uprave dubrovačko-neretvanske. Nakon prikupljenih prvih sazna-

nja na mjestu događaja, pronađenih, fiksiranih i izuzetih tragova, nastavljen je očevid na mjestu gdje je vozilo gospodina Čučuka bilo parkirano prethodnu noć, prije eksplozije, pri čemu su na rečenom mjestu također pronađeni i fiksirani određeni tragovi eksplozivne naprave. Rečeni očevid također je proveden uz prisustvo istražnog suca i državnog odvjetnika. Pronađeni i izuzeti tragovi dostavljeni su na vještačenje Centru za kriminalistička vještačenja »Ivan Vučetić«. Primjereno težini opisanog kaznenog djela, neposredno nakon događaja, na razini odgovornosti imenovane Policijske uprave sastavljen je operativni stožer, sačinjen provedbeni plan, te je stavljen u funkciju sav raspoloživi sastav policije i kriminalističke policije. Od strane spomenute Policijske uprave protiv nepoznatog počinitelja, ili više njih, podnesena je kaznena prijava, poradi osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo »Dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom«, opisano odredbom čl. 146. st. 1. tadašnjeg Kaznenog zakona Republike Hrvatske.

Do sada je poduzetim mjerama utvrđen alibi za ukupno osam osoba, koje su u prvom krugu eliminacije mogućih počinitelja bile operativno interesantne. Također je do sada sa određenim osobama obavljen 61 razgovor. Usprkos do sada poduzetim mjerama i postupaka od strane Policijske uprave dubrovačko-neretvanske počinitelj ovog kaznenog djela nije pronađen, niti je utvrđen točan motiv izvršenja, poradi čega će ova Policijska uprava i dalje poduzimati potrebite mјere i postupke u cilju pronalaska počinitelja.

U svezi s navodima o postavljanju eksplozivne naprave u unutrašnjost diskoteke »Divinae Follie« utvrđeno je da je nadnevka 28. studenog 1998. godine, oko 2,40 sati u Ulici V. Lisinskog bb, u Dubrovniku, od strane nepoznatog počinitelja, u prostoru imenovane diskoteke, u vlasništvu poduzeća »Mastrohotel Turinvest« d.o.o. iz Barija, Italija, postavljena i aktivirana improvizirana eksplozivna naprava na način da je nepoznati počinitelj u spomenuto vrijeme, pod okriljem noći, preskočio ogradu i ušao u prostor diskoteke, nakon čega je ispod donje klupice betonskog pulta, namijenjenog za diskofokeja, postavio i aktivirao eksplozivnu napravu, te se udaljio s mjesta događaja. Nakon eksplozije nastala je veća materijalna šteta.

Na mjestu događaja od strane Poli-

cjske uprave Dubrovačko-neretvanske izvršen je očevid te kriminalističko-tehnički i pirotehnički pregled mesta događaja, a pronađeni i izuzeti tragovi upućeni su na vještačenje Centru za kriminalistička vještačenja »Ivan Vučetić«. Nakon lociranja mesta eksplozije, u 0,44 sati, u cilju hvatanja počinitelja ovog kaznenog djela aktivirana je operativna akcija, a koja akcija je obustavljena u 9,16 sati. Mjesto događaja fiksirano je zapisnikom o očevidu, fotografijom i videozapisom. Protiv nepoznatog počinitelja nadležnom državnom odvjetništvu podnesena je kaznena prijava u svezi s kaznenim djelom »Dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom«, opisanog odredbom čl. 263. st. 1. Kaznenog zakona Republike Hrvatske. S gospodinom Pantaleom Salernom, koji se u ime vlasnika diskoteke brine o poslovanju, obavljeno je više obavijesnih razgovora u cilju otkrivanja počinitelja i motiva izvršenja.

Nadalje su uspostavljene kriminalističke obrade nad ukupno četiri osobe koje su u vrijeme eksplozije zatečene u široj okolini mesta događaja. Obavljeni su obavijesni razgovor sa ukupno 38 osoba, a raznim provjerama obuhvaćeno je ukupno 192 osobe. Temeljem pribavljenog nalaza Županijskog suda u Dubrovniku uspostavljena je primjena mјera kojima se privremeno ograničavaju ustavna prava građana, opisana odredbom čl. 180. Zakona o kaznenom postupku Republike Hrvatske. U cilju hvatanja nepoznatog počinitelja, počevši od 5. veljače 1999. godine do mjeseca siječnja 2000. godine, poduzimane su određene operativno-tehničke mјere, u koje provođenje su bili uključeni i pripadnici Specijalne jedinice policije imenovane Policijske uprave. Od 13. do 30. lipnja 2000. godine u diskoteći je također provedena određena operativnotaktička mјera.

Do sada poduzetim mjerama i postupcima nije pronađen počinitelj spomenutog kaznenog djela, međutim, prikupljena saznanja ukazuju na određenu osobu iz Dubrovnika, kao mogućeg počinitelja, a koja osoba je zatečena u blizini mjesita događaja.

U svezi sa smrtnim slučajem Rakile Radojević-Putnik utvrđeno je da je nadnevka 27. listopada 1996. godine, u 4,40 sati, u prostorije I PP Dubrovnik, pristupio gospodin Ivica Dabelić, te je dojavio da je u kući u vlasništvu Rakile Radojević-Putnik, u Ulici Ive Vojnovića br. 1, u Dubrovniku, došlo

do izbijanja požara. Na mjesto događaja je upućena autoophodnja koja je isto osiguravala do dolaska očevidne ekipe Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske. Također su na mjesto događaja upućeni pripadnici vatrogasne postrojbe imenovane Policijske uprave, te je požar ugašen u 5,05 sati. Tijekom gašenja požara vatrogasci su iz spomenute kuće iznijeli mrtvo tijelo prethodno spomenute osobe, te isto stavili na terasu ispred kuće, poradi čega je mjesto događaja prije dolaska očevidne ekipe bilo znatno izmijenjeno. Vršenju očevida bio je nazočan istražni sudac Županijskog suda u Dubrovniku, gospodin Krunic Koroman, koji je očevidne mjere povjerio službenicima kriminalističke policije imenovane Policijske uprave. Provedenim očevidom nisu uočeni tragovi namjernog izazivanja požara. Također, pregledom mrtvog tijela prethodno spomenute osobe nisu pronađeni nikakvi vidljivi tragovi koji bi ukazivali na nasilje. Prema mišljenju patologa, dr. Igora Borića, kao mogući uzroci smrti mogli su biti: gušenje ugljičnim monoksidom, zatajenje rada srca ili udar električne energije. Izvršenim vještačenjem u krvi pok. Rakile Radojević-Putnik, ustanovljena je koncentracija o 3,03 promila apsolutnog alkohola, što znači da je u trenutku smrti imenovana bila u teškom pijanom stanju. Također je iz dostavljenog uzorka krvi utvrđena koncentracija od 61,5% CO, što se, s obzirom na ukupnu količinu hemoglobina u krvi smatra letalnom dozom. Prikupljenim obavijestima također se došlo do saznanja da je spomenuta osoba učestalo uživala u prekomjernim količinama alkohola.

Nadalje se prikupljenim obavijestima došlo do saznanja da su o rečenoj osobi skrbili Petar Dragojević i Suvad Dilberović, obojica iz Dubrovnika, a da je gospodin Ivica Dabelić kod predmetne osobe boravio kao podstanar. Prikupljenim obavijestima se također došlo do saznanja da je gospodin Dragojević s pokojnom osobom nadnevka 29. svibnja 1996. godine sklopio ugovor u prisustvu javnog bilježnika, gospodina Nikše Viđena i odvjetnice, gospode Tereze Đuratović, u svezi s kupnjom kuće, koja je bila u vlasništvu pokojne Rakile Radojević-Putnik. U svezi s rečenim nadalje se došlo do saznanja da je gospodin Dragojević u rečeno vrijeme plaćao sve račune imenovane pokojnice.

O svim poduzetim mjerama i radnjama, odnosno prikupljenim obavijestima i radnjama, od Policijske

uprave Dubrovačko-neretvanske izveštено je nadležno državno odvjetništvo u Dubrovniku.

U svezi s navodima da su maskirne i naoružane osobe ukrale dio kolekcije starog novca g. Tovarcu i tom prilikom fizički zlostavljač cijelu obitelj, nekoliko sati, provedenim provjerama utvrđeno je da je nadnevka 28. lipnja 1999. godine, u 8,52 sata, putem telefona dojavljeno da je u obiteljskoj kući u Ulici Antuna Mihanovića br. 14, u Dubrovniku, počinjeno kazneno djelo razbojništva. Obavljenim očevidom te prikupljenim obavijestima je utvrđeno da su rečenog dana, u jutarnjim satima, između 4,00 i 5,00 sati, tri nepoznata počinitelja izvršila kazneno djelo razbojništva nad obitelji Tovarac, kojom prilikom je otuđena veća količina numizmatičkih predmeta kao i veća količina zlatnog nakita. Tijekom počinjenja rečenog kaznenog djela oštećena, gospođa Sonja Tovarac, je zadobila teške tjelesne ozljede u vidu potresa mozga, dok je njezina kći, gospoda Lidija Čerkic, zadobila lakše tjelesne ozljede.

Od oštećenog, gospodina Mila Tovarca, zaprimljena je kaznena prijava protiv nepoznatih počinitelja, pri čemu se odmah pristupilo poduzimanju potrebitih mjera i postupaka u cilju otkrivanja počinitelja rečenog kaznenog djela.

Od događaju i počinjenom kazrenom djelu obaviještene su sve Policijske postaje na području teritorijalne nadležnosti Policijske uprave dubrovačko-neretvanske, kao i Odjel za suzbijanje općeg kriminaliteta Sekتورa kriminalističke policije Ministarstva. Također je obaviještena Policijska uprava splitsko-dalmatinska, svi granični prijelazi, kao i Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Bosne i Hercegovine.

Kriminalistička obrada ovog slučaja uspostavljena je nad ukupno 19 osoba, a obavijesni razgovori do sada su obavljeni s kupno 34 osobe. U cilju prikupljanja saznanja o počiniteljima spomenutog kaznenog djela prikupljene su obavijesti i od građana, neposredno na terenu. Također je ostvaren neposredan kontakt i sa PU Sarajevo, s obzirom na to da je rečeni grad trenutno jedan od vodećih gradova, kao tržiste za sve vrste numizmatičkih, kao i zlatnih predmeta, te se rečeni kontakt kontinuirano i dalje ostvaruje.

Nadalje je obaviještena 75. Bojna Vojne policije, Odsjek kriminalističke vojne policije Dubrovnik glede zamolbe za odgovarajućim postupanjima.

Ishodjeni su nalozi za pretragu, te su u svezi s ovim kriminalističkim obradama obavljene ukupno tri pretrage stana i drugih prostorija.

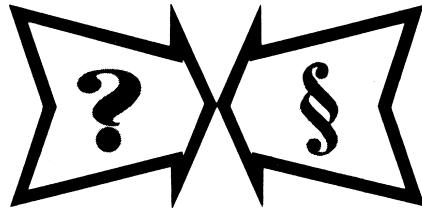
Ostvaren je stalni kontakt s oštećenim gospodinom Milanom Tovarcem te se istom pokazuju fotografije privremeno oduzetih predmeta vezanih za druga kaznena djela, počinjena na području Republike Hrvatske i susjednih zemalja, međutim ni tom prilikom se nije došlo do pozitivnih rezultata.

Policijska uprava Dubrovačko-neretvanska i dalje poduzima mjere i radnje u cilju pronalaska počinitelja spomenutog kaznenog djela, poglavito je obrada usmjerena na prikupljanje informacija na terenu, u svezi s eventualnom distribucijom predmeta na području Republike Hrvatske, kao i susjednih zemalja.

U svezi sa slučajem bivšeg zapovjednika I. Policijske postaje Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske, gospodina Pave Jažića, utvrđeno je da je imenovana Policijska uprava, tijekom provođenja provjera vjerodostojnosti svjedodžbi i diploma, zatražila od Odjela za suzbijanje organiziranog kriminaliteta Sekتورa krim. policije Ministarstva, putem NCB-a Zagreb, provjeru vjerodostojnosti uvjerenja o završenom VI stupnju Pravnog fakulteta u Sarajevu, broj: 0101-176/93. od 16. ožujka 1993. godine, na име gospodina Pave Jažića, sin Ive, rođen 16. siječnja 1956. godine u Modrići, Republika Bosna i Hercegovina, a koje uvjerenje je gospodin Jažić, dostavio kadrovskoj službi imenovane Policijske uprave.

Nadnevka 19. siječnja 1996. godine Policijska uprava je zaprimila dopis Odjela za suzbijanje organiziranog kriminaliteta Ministarstva, broj: 511-01-23-15811/95-5(11) od 18. prosinca 1995. godine, u privitku kojeg je dostavljen preslik dopisa Centra službi bezbjednosti Sarajevo, broj: 19/04-1-2-2301-159. od 09. studenog 1995. godine, iz kojeg je razvidno da je gospodin Jažić upisan na treću godinu Pravnog fakulteta u Sarajevu, ali nije diplomirao na I stupnju rečenog fakulteta, niti mu je izdano uvjerenje o diplomiranju.

Kako je tada gospodin Jažić obnašao dužnost zapovjednika I Policijske postaje, temeljem naložbe načelnika Policijske uprave, daljnje provjere i kriminalističku obradu ovog slučaja provodio je tadašnji zamjenik načelnika, pok. Ivan Đurović. Tijekom provjera gospodin Đurović je obavio obavijesni razgovor sa gospodinom Jažićem, koji je izričito

tvrdio da je zaista diplomirao na VI stupnju Pravnog fakulteta u Sarajevu.

Dalnjim provjerama od pok. Đurovića utvrđeno je da je u prvitu dopisa Odjelu za suzbijanje organiziranog kriminaliteta Ministarstva, broj: 511-01-23-2802/96-5(11). od 26. veljače 1996. godine, upućenog Odjelu kriminalističke policije imenovane Policijske uprave, a u svezi izvješća o provjeri vjerodostojnosti Uvjerenja o stjecanju više spreme gospodina Jažića, dostavljen preslik dopisa NCB-a Interpol Sarajevo, broj: IP-02/1-110/96. od 31. siječnja 1996. godine, u kojem dopisu se Interpol Zagreb obavještava da je gospodin Jažić diplomirao na Pravnom fakultetu u Sarajevu, nadnevka 27. lipnja 1991. godine, pod rednim brojem: I-40865, te stekao zvanje pravnika. Nadalje je navedeno da se dalnjim provjerama na Univerzitetu u Sarajevu i pravnom fakultetu nije moglo utvrditi da je izdano Uvjerenje, broj: 0101-176/93. od 16. ožujka 1993. godine, koje glasi na predmetnu osobu.

Kako su rezultati provjera u slučaju gospodina Jažića bili kontradiktorni, pok. Ivan Đurović je nastavio vršiti daljnje provjere u tijeku kojih je gospodin Jažić dostavio Uvjerenje o diplomiranju i diplomu Pravnog fakulteta u Sarajevu, o završenom studiju za stjecanje više stručne spreme na imenovanom fakultetu u Sarajevu. Iz rečene diplome je bilo razvidno da je nadnevka 27. lipnja 1991. godine diplomirao na rečenom fakultetu, te stekao stručni naziv pravnik.

Tijekom provođenja provjera, pok. Ivan Đurović je u više navrata konzultirao Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku, te je prema stajalištu Općinskog državnog odvjetništva procijenjeno da ne postoji osnovana sumnja o počinjenju kaznenog djela »Krivotvorene isprave«, od strane gospodina Pave Jažića, poradi čega nije podnesena kaznena prijava.

U svezi sa slučajem gospodina Vinka Bandžara, Policijska uprava Dubrovačko-neretvanska je, počevši od 1995. godine, provela više kriminalističkih obrada nad službenicima imenovane Policijske uprave, poradi sumnje u počinjenje kaznenih djela »krivotvorene isprave« i »ovjerovljavanje neistinitog sadržaja«, opisanih odredbama Kaznenog zakona Republike Hrvatske, koja su počinjena na način da su prilikom zasnivanja radnog odnosa u MUP-u priložene krivotvorene svjedodžbe ili diplome. Između ostalih, provedena je kriminalistička obrada nad poli-

cijskim službenikom III PP Cavtat Policijske uprave dubrovačko-neretvanske, gospodinom Vinkom Bandžarom, sinom Pere i Stane, rođenom 6. ožujka 1969. godine u mjestu Dubravici, Konavle, zbog postojanja sumnje u izvršenje kaznenih djela »krivotvorene isprave« i »prijevara«. Nakon provedene kriminalističke obrade Odjel kriminalističke policije Policijske uprave dubrovačko-neretvanske je nadnevka 2. srpnja 1997. godine, pod brojem: 511-03-04/03-III-KU-17/97-6, podnio kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku protiv gospodina Bandžara, poradi osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo »Krivotvorene isprave«, opisano odredbom l. 206. st. 1. tadašnjeg KZ RH, kazneno djelo »Ovjeravanje neistinitog sadržaja«, opisano odredbom čl. 208. st. 1. tadašnjeg KZ RH, te protiv g. Velimira Dilbera, rođenog 13. siječnja 1941. godine u Bukovici, Tomislavgrad, Republika Bosna i Hercegovina, poradi osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo »Krivotvorene isprave«, opisano odredbom čl. 206. st. 1. tadašnjeg KZ RH.

Naime, kriminalističkom obradom se došlo do saznanja da je gospodin Velimir Dilber na neutvrđen način pribavio krivotvorenu svjedodžbu o završenom srednjoškolskom obrazovanju, na ime gospodina Bandžara, koju je imenovani uporabio kao pravu prilikom zasnivanja radnog odnosa u MUP-u RH PU Dubrovačko-neretvanskoj, nadnevka 31. kolovoza 1992. godine. Osim toga, došlo se do saznanja da je nadnevka 11. rujna 1992. godine u Uredu za opću upravu Županije dubrovačko-neretvanske, na osnovu krivotvorene svjedodžbe, u radnu knjižicu upisano da je završio IV stupanj stručne spreme po zanimanju trgovac.

Nakon podnesene kaznene prijave Odjel kriminalističke policije imenovane Policijske uprave je dopisom broj: 511-03-04/03-1261/95-6. od 4. srpnja 1997. godine, o rezultatima kriminalističke obrade izvjestio načelnika Policijske uprave, gospodina Eduarda Čengiju i Odjel zajedničkih poslova imenovane PU, poradi podu-

zimanja mjera iz njihove nadležnosti. Provedenim provjerama je nadalje utvrđeno da je u svezi ovoga slučaja Policijska uprava Dubrovačko-neretvanska uputila zahtjev Odjelu kadrovske poslova Ministarstva, broj: 511-03-07-2784/1-97 od 1. rujna 1997. godine, a potom i nadnevka 16. rujna 1997. godine pod istim brojem, poradi poduzimanja mjera iz njihove nadležnosti prema gospodinu Bandžaru. Provedenim provjerama nije utvrđeno da je imenovanoj Policijskoj upravi odgovoreno na postavljene zahtjeve.

Kako je nadnevka 29. siječnja 2000. godine gospodin Bandžar počinio povredu radne discipline, jer kao ovlaštena službena osoba nije poduzeo potrebite radnje, suspendiran je i protiv imenovanog je od strane načelnika PU Dubrovačko-neretvanske pokrenut disciplinski postupak, te mu je od strane Disciplinskog suda Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske izrečena mjera novčana kazna. Na presudu Disciplinskog suda imenovane Policijske uprave načelnik PU je iskazao žalbu, koju je drugostupni Disciplinski sud Ministarstva prihvatio kao osnovanu i gospodin Bandžaru izrekao mjeru prestanka radnog odnosa.

U svezi s navodima koji se odnose na poslovno-financijsku suradnju Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske sa poduzećima »AVIA« d.o.o., »NO 5 RENT A CAR« i HTP Cavtat, obavještavamo Vas da je u tijeku kriminalistička obrada nad odgovornim osobama poduzeća »AVIA« d.o.o. iz Dubrovnika i odgovornim službenicima imenovane Policijske uprave. Kriminalističku obradu provode kriminalistički službenici Policijske uprave u suradnji sa službenicima Sektora kriminalističke policije Ministarstva. Uspostavljena kriminalistička obrada je proširena i na unajmljivanje vozila od strane Policijske uprave, te poslovno-financijskog odnosa sa HTP Cavtat. Nakon okončanja rečene kriminalističke obrade obavijetit ćemo Vas o utvrđenom i poduzetom u svezi ovoga slučaja.

U svezi s Vašim navodima gledajući kriminalističke obrade u poduzeću »Razvitak-Predolac« d.o.o., iz Metkovića, a o kojоj smo Vas izvjestili ranije, izvješćujemo Vas da su Općinskom državnom odvjetništvu u Metkoviću dostavljena potrebita izvješća od strane Policijske uprave Dubrovačko-neretvanske, a temeljem zahtjeva imenovanog državnog odvjetništva.

Na kraju odgovora Ministarstvo unutarnjih poslova naglasilo je da su u tijeku provjere ostalih zastupnikovih navoda, sadržanih u pitanjima koja je uputio te će o rezultatima provjera gosp. Kljunak biti obaviješten nakon njihovih okončanja.

M. S.

ZAKONSKA TERMINOLOGIJA

Poistovjećivanje prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba

Mato Šimić (HDZ), zastupnik u Županijskom domu, postavio je dva pitanja. Prvo je upućeno premjeru i glasi: »Hoćeće i dalje u svojim javnim istupima, protivno zakonskim odredbama, poistovjećivati prognanike, izbjeglice i raseljene osobe te možemo li slijedom toga u bliskoj budućnosti u Vašim istupima očekivati, poistovjećivanje hrvatskih branitelja Domovinskog rata s borcima otadžbinskog rata?« Drugo pitanje uputio je ministru Čaćiću. Zastupnika zanima koliko će kuća za prognanike biti obnovljeno, koliko za izbjeglice i koliko za raseljene osobe sukladno Zakonu o obnovi.

U odgovoru koji je uputila **Vlada Republike Hrvatske** stoji da »Zakon o statusu prognanika i izbjeglica (»Narodne novine«, brojevi 96/93, 39/95 i 128/99), jasno definira status prognanika i izbjeglica u članku 2.: »Osobi koja je s ratom ugroženog područja na teritoriju Republike Hrvatske, sa mostalno ili organizirano putem

općinskog štaba civilne zaštite, Hrvatskog Crvenog križa, Centra za socijalni rad i dr., a na osnovi procjene organa Ministarstva unutarnjih poslova ili nadležnog zapovjedništva Hrvatske vojske, napustila mjesto prebivališta da bi izbjegla neposrednu opasnost za život pred agresijom i drugim oružanim akcijama priznaje se status prognanika ili izbjeglica«. U istom članku se navodi razlika između prognanika i izbjeglica: prognanik je osoba koja je s jednog područja Republike Hrvatske izbjegla na drugo područje Republike Hrvatske, a izbjeglica je osoba koja je iz Republike Hrvatske izbjegla u inozemstvo. Pojam raseljene osobe uveden je u Zakon zadnjim izmjenama 1999. godine, a odnosi se na osobe koje borave u hrvatskom Podunavlju i izbjegle su iz drugih područja Republike Hrvatske. Pojam raseljene osobe prvi put je uveden u uporabu kroz Izvješće Vlade Republike Hrvatske o tijeku povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba (»Narodne novine«, broj 92/98). Tim zadnjim izmjenama Zakona uveden je i pojam povratnika, za osobe koje se

vrate svojim domovima u Republici Hrvatskoj, bilo s drugih područja Republike Hrvatske ili iz inozemstva.

Pored toga u Republici Hrvatskoj borave izbjeglice iz Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije, koje nisu definirane navedenim Zakonom, već međunarodnim dokumentima o izbjeglicama, točnije Ženevskom konvencijom iz 1951. godine i Protokolom iz 1967. godine o statusu izbjeglica.

Medunarodno pravo o izbjeglicama razumije samo dva pojma i to: izbjeglice kao osobe koje napustile vlastitu državu, te unutarnje izbjeglice – raseljene osobe, koje su izbjegle iz vlastitih domova, ali su još uvijek unutar granica vlastite države.

Ceste su nepreciznosti kada se u javnim istupima spominju bilo prognanici, izbjeglice, raseljene osobe ili povratnici, u odnosu na spomenute zakonske definicije, a kao posljedica vrlo komplikiranih definicija pojmove u hrvatskom zakonodavstvu, zbog različitih uvjeta i vremena izbjegla hrvatskih državljana.

Međutim, izjednačavanje koje se često spominje u javnim istupima, odnosi se u prvom redu na izjednačavanje svih navedenih skupina u njihovim pravima, bilo za vrijeme provedeno izvan svojih domova ili nakon njihova povratka, a ne u definiciji pojmljiva. To izjednačavanje u pravima stvar je, u prvom redu, humanitarnog prava, a ne pokušaj brisanja događaja, koji su doveli do progona ili izbjeglištva.«

M. S.

izvješća HRVATSKOGA SABORA

- GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

- * OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski državni sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
- * REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Ina Kralj, Đurđa Krmphotić, Marta Micek, Mirena Pehnec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Zugaj
- * GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
- * TAJNICA REDAKCIJE: Anita Vuksanović
- * ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6, tel: 01/4569-722; fax: 6303-018
- * POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
- * PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR. 30102-637-2650, Hrvatski državni sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
- * www.SABOR.HR
- * TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskoga državnog sabora

